

From: "5.1.2e" <5.1.2e@trip.nl> on behalf of "5.1.2e"
<5.1.2e@trip.nl>
Date: 30 Jan 2025 16:25:19 +0100
To: "Gemeente Tynaarlo" <5.1.2e@tynaarlo.nl>; "5.1.2e A 5.1.2e@tynaarlo.nl">
Cc: "5.1.2e" <5.1.2e@trip.nl>
Subject: 5.1.2e / advies handhaving [TRIP-DOSSIER.FID3236489]
Attachments: 20250130 - Zienswijze op ontwerpbesluit (72502306 v1).pdf

Geacht college,

Het bijgaande wordt u toegezonden namens de 5.1.2e 5.1.2e. Ik verwijs u graag naar de bijlage.

Met vriendelijke groet,

5.1.2e (5.1.2e)
Secretaresse

T R I P

TRIP Advocaten Notarissen
Hereweg 93, 9721 AA Groningen
Postbus 1105, 9701 BC Groningen
+31 (0)50 5997931
trip.nl

Dit e-mailbericht is uitsluitend bestemd voor de geadresseerde(n). Wilt u direct contact met ons opnemen indien deze e-mail bij vergissing bij u terecht is gekomen? Wij verzoeken u in dat geval de e-mail te vernietigen, de inhoud ervan niet te gebruiken en niet onder derden te verspreiden, omdat het bericht vertrouwelijke informatie kan bevatten, beschermd door een beroepsgeheim. Al onze werkzaamheden worden verricht krachtens een overeenkomst van opdracht gesloten met TRIP Advocaten Notarissen B.V. Hierop zijn van toepassing onze Algemene Voorwaarden, waarin beperkingen van aansprakelijkheid zijn opgenomen. Behoudens in die Algemene Voorwaarden opgenomen uitzonderingen is de aansprakelijkheid steeds beperkt tot het bedrag dat in het desbetreffende geval onder onze beroepsaansprakelijkheidsverzekering wordt uitbetaald. Onze Algemene Voorwaarden zijn op 25 oktober 2021 gedeponneerd bij de Kamer van Koophandel Noord-Nederland, onder het nummer bij de Kamer van Koophandel van TRIP Advocaten Notarissen B.V. 02064382 en zijn te vinden op trip.nl.

This e-mail message is intended exclusively for the addressee(s). If the e-mail was sent to you by mistake, would you please contact us immediately? In that case we also request you to destroy the e-mail and to neither use the contents nor disclose them to third parties, because the message may contain confidential or privileged information. All our services and other activities are carried out under an agreement of instruction (overeenkomst van opdracht) with TRIP Advocaten Notarissen B.V. The firm's General Conditions which contain limitations of liability are applicable. Notwithstanding the limitations mentioned in these General Conditions our liability shall always be limited to the amount which is made payable under the firm's professional liability policy in the matter concerned. Our General Conditions were filed at the Chamber of Commerce Noord-Nederland on 25 October 2021, under the Chamber of Commerce number of TRIP Advocaten Notarissen B.V. 02064382 and can also be found on trip.nl.

AANTEKENEN

Aan het college van burgemeester en wethouders
van de gemeente Tynaarlo
Postbus 5
9480 AA VRIES

Tevens per e-mail: info@tynaarlo.nl en 5.1.2e@tynaarlo.nl

5.1.2e
5.1.2e
5.1.2e
5.1.2e

Groningen, 30 januari 2025

Inzake : 5.1.2e vs advies handhaving
Onze ref. : 32300350/LM/ec
Documentnr. : 72493667v1
: **ZIENSWIJZE**

Geacht college,

In de bovengenoemde procedure treed ik op als advocaat-gemachtigde van de heer 5.1.2e (hierna: 5.1.2e) en B&B Hof ter Lemferdinge (hierna: de B&B en tezamen genoemd: cliënten).

Cliënten hebben kennisgenomen van de ontwerpomgevingsvergunning Lemferdingerlaan 2 te Paterswolde (hierna: het ontwerpbesluit) van uw college, dat van 19 december 2024 tot en met 30 januari 2025 ter inzage is gelegd (**bijlage 1**). Het ontwerpbesluit ziet op de activiteiten bouwen en gebruik van de gronden in strijd met de geldende bestemming.

Met deze brief breng ik namens cliënten een zienswijze naar voren tegen uw (deel)ontwerpbesluit(en).

I. Inleiding

Al enkele jaren is bekend dat de huidige exploitatie van Landgoed Lemferdinge in strijd is met het bestemmingsplan. Dat sprake is van een overtreding is voor cliënten van ondergeschikt belang. Het is cliënten te doen om de ervaren overlast, en dan met name geluidsoverlast, aantasting van het woon- en leefklimaat en de aantasting van de natuur waarin cliënten wonen en gevestigd zijn, net als Landgoed Lemferdinge.

In dit kader heeft 5.1.2e in mei 2023 al aangeboden om niet alleen in overleg te treden over de overlast, maar juist ook over mogelijkheden om een voor alle partijen geschikte oplossing te vinden. Al op 23 mei 2023 verzocht cliënt het college om in overleg te treden (bijlage 2).

5.1.2e heeft daarbij aangeboden om niet alleen met het college, maar ook met de exploitanten in overleg te treden. Meerdere gezamenlijke overleggen hebben geleid tot het gepubliceerde ontwerpbesluit. Ondanks dat uw college heeft getracht om het goede woon- en leefklimaat te borgen, zien cliënten zich toch genoodzaakt om met deze zienswijze naar voren te brengen dat het college daarin niet is geslaagd. Cliënten stellen dan ook concrete voorschriften voor, ter borging van de goede ruimtelijke ordening, waarbij ook de initiatiefnemer niet onevenredig wordt geschaad.

II. Geen geschikte locatie

College acht locatie al sinds 2008 ongeschikt

Tijdens de voornoemde overleggen is ook op tafel gekomen dat uw college het gebruik voor horeca in de omvang waarin dat nu plaatsvindt illegaal vindt. Dat heeft uw college al in 2008 aan de exploitanten laten weten, namelijk met de brieven van 31 januari 2008 en 10 maart 2008 (bijlage 3). Daarin staan onder meer:

Brief 31 januari 2008:

Bestemmingsplan

Het Landgoed Lemferdinge valt onder de werking van het bestemmingsplan "Eelde buitengebied" en heeft de bestemming landgoederen. Per abuis heeft het perceel de nadere aanduiding 'wonen'. Aangezien de horeca-activiteiten al plaatsvonden ten tijde van het onherroepelijk worden van het plan (1999), is het overgangsrecht van toepassing. Dit betekent dat gebruik van horeca mag worden voortgezet mits het strijdige gebruik niet wordt vergroot.

Op basis van het bovenstaande en zoals in de subsidieaanvraag van 1995 is overeengekomen, is het toegestaan het landgoed te gebruiken voor kleinschalige exposities en bijeenkomsten die binnen worden gehouden. Het toegenomen horeca gebruik door uw voorganger 5.1.2e was daarmee niet in overeenstemming en derhalve niet toegestaan. Het feit dat daartegen destijds niet handhavend is opgetreden, rechtvaardigt niet dat het toegenomen horeca gebruik mag worden voortgezet.

en:

Conclusie

Het pand is een rijksmonument en leent zich niet voor grote teesten en partijen. Dit valt niet onder het overgangsrecht en ook de omgeving leent zich hier niet voor. Daarnaast laten de hierboven genoemde vergunningen en algemene regels grootschalige en of luidruchtige bijeenkomsten niet toe. In het gesprek heeft u ook al aangegeven geen aspiraties te hebben om grootschalige en/of geluidproducerende evenementen te organiseren.

Tot slot wijzen wij u er op dat u als vergunninghouder verantwoordelijk bent voor de gedragingen van uw gasten. Het afsteken van vuurwerk, oplaten van Thaise ballonnen of andere zaken die niet in bovenstaand kader passen en dus niet zijn toegestaan, zijn en blijven uw verantwoording. Het doet ons dan ook genoeg dat u in uw brief aan omwonenden aangeeft dat u er alles aan doet om de overlast te beperken. Deze brief is als bijlage bijgevoegd.

Brief 10 maart 2008:

Op uw opmerking dat u het idee heeft dat de signalen van omwonenden over overlast door ons wat worden opgeblazen, gaan wij niet in. Voor de goede orde willen wij hierbij wel opmerken dat het niet naleven van de voorschriften van het bestemmingsplan voldoende reden is om met u in gesprek te gaan.

Wat betreft het (horeca)gebruik herhalen wij wat wij ook in eerdere gesprekken hebben gezegd: volgens de voorschriften van het bestemmingsplan (het overgangsrecht) zijn kleinschalige exposities en bijeenkomsten die binnen worden gehouden, toegestaan. Het door ons genoemde toegenomen horecagebruik heeft betrekking op de activiteiten die door uw voorganger, mevrouw 5.1.2e al zijn ingezet. Dit was en is strijdig met de voorschriften van het bestemmingsplan, ook valt het niet onder het overgangsrecht. Ook uw (horeca-)activiteiten zijn met enige regelmaat niet passend binnen die voorschriften. Dat destijds niet daadwerkelijk handhavend is opgetreden tegen het strijdig gebruik door mevrouw Wolthuis, betekent niet dat u het strijdig gebruik kunt voortzetten.

U geeft desalniettemin aan er alles aan te doen om de overlast voor de omgeving te willen voorkomen. Wij staan u daarom toe (huwelijks)feesten te houden op het landgoed, op voorwaarde dat deze binnen worden gehouden. Ramen en deuren moeten hierbij gesloten zijn en de muziek moet bij de burens niet hoorbaar zijn, zoals aangegeven in onze brief van 31 januari jl.

Met de ontwerpvergunning wordt afgeweken van het bestemmingsplan en wordt horeca toch toegestaan. Waar dat verandere standpunt in zit, is niet gemotiveerd. Cliënten hebben al vaker aangegeven dat zij zich daarover verwonderen: het pand heeft geen keuken, en krijgt dat ook niet omdat daarvoor geen ruimte is in dit monumentale pand (zie hieronder). De afmetingen van het pand zijn bekend; het blijft ongemotiveerd dat binnen ruimte is voor 90 personen. Het pand heeft geen airco en krijgt dat ook niet. Om de goede ruimtelijke ordening te borgen mogen maar een beperkt aantal mensen na 20u buiten het pand zijn. Dat lijkt weinig realistisch; deze locatie is voor de gewenste activiteiten simpelweg ongeschikt.

Uit de achtergrond van het pand volgt ook dat een horecabestemming nooit bedoeld is. De inschrijving in het monumentenregister dateert van 9 maart 1994 (**bijlage 4**, monumentennummer 455371). De geschiedenis van het pand is in de omschrijving van het monument terug te vinden. Die eindigt met de betrokkenheid en eigendom van mevrouw Bähler-Boerma en de daarna opgerichte gelijknamige stichting.

Hierover is meer te lezen in <https://www.canonsociaalwerk.eu/1960-Jo-Boer/1955-Jo-Boer-In-Memoriam-G.Bahler-Boersma.pdf> (ook bijgevoegd als **bijlage 5**). In navolging op deze cultuurhistorische voorgeschiedenis heeft deze locatie, terecht, de bestemming maatschappelijk gekregen. Dat doet recht aan de monumentale waarden, de cultuurhistorische voorgeschiedenis en ook aan de goede ruimtelijke ordening ter plaatse. Handhavend optreden tegen grootschalig horeca-gebruik, doet recht aan deze algemene belangen en het standpunt van de raad, namelijk dat het een maatschappelijke bestemming betreft.

Voorgaande volgt ook uit het stuk "Korte geschiedenis van het landgoed Lemferdinge en zijn bewoners", opgesteld door Frans Maes, Culturele Raad Eelde, 2009 (**bijlage 6**). Daarin is omschreven wat de testamentaire doelstelling was, bij het nalaten van het landgoed. Zo moest Lemferdinge altijd toegankelijk blijven voor mensen die hun horizon willen verbreden. Dat past bij de bestemming maatschappelijk, niet horeca. Na het overlijden van mevrouw Bähler-Boerma werd de Vereniging 'Ons Dorpshuis' eigenaar van het landgoed, maar het werd beheerd door een beheersstichting. In 2003 is de Stichting Lemferdinge opgegaan in de Stichting Drents Landschap.

Voor cliënten is de opstelling van Stichting Drents Landschap, gezien hun eigen statutaire doelstelling (**bijlage 7**, statuten) moeilijk te begrijpen, in het licht van deze voorgeschiedenis en in het licht van de natuur.

Past ook niet in beschermd natuurgebied NNN

Ten tweede geldt namelijk dat Landgoed Lemferdinge grenst aan een natuurgebied, met de bestemming natuur, buiten het (provinciaal vastgelegde) bestaand stedelijk gebied, en binnen het met de provinciale omgevingsverordening vastgelegde NNN-gebied. Horeca-activiteiten, laat staan buiten, gepaard gaande met geluidsoverlast, lichtoverlast - ook in de nachtelijke uren - verdraagt zich niet met het onder de vigeur van de Habitatrichtlijn, Wet natuurbescherming en thans Omgevingswet aangewezen status van beschermd natuurgebied. Dit feit maakt ook dat legalisatie, althans in de omvang waarin exploitanten dat voor ogen hebben, niet in de rede ligt. In tegendeel: dit natuurgebied vereist actieve bescherming door de overheid; dat is nu eenmaal hoe de Habitatrichtlijn en het natuurbeschermingsrecht werkt.

Meer concreet: uit de provinciale omgevingsverordening volgt dat nieuwe activiteiten niet zijn toegestaan als deze de wezenlijke kenmerken en waarden van de NNN significant schaden. In dit geval gaat het om geluid in de late avond en nacht, vele verkeersbewegingen, lichtoverlast en de aanwezigheid van groepen mensen tegelijk buiten, allemaal binnen dit NNN (dus niet in de nabijheid van, maar handelingen in het NNN!). Het belang van bescherming van het NNN wordt dus gediend met het wél handhavend optreden tegen het illegale gebruik. Van enig ecologisch onderzoek waaruit volgt dat de bescherming van het NNN voldoende geborgd is, is geen sprake.

III. Gebrekkige ruimtelijke onderbouwing

Algemeen

Hieronder volgen enkele opmerkingen gericht tegen de "Ruimtelijke onderbouwing, Landgoed Lemferdinge", zoals opgesteld door BügelHajema.

In de aanleiding wordt al weinig zorgvuldig de situatie geschetst. Lemferdinge is een trouwlocatie en is geworden tot een feestlocatie. Uit de horecavergunning van Lemferdinge volgt dat enkel een terras van 50 m² was toegestaan. In die periode exploiteerden de initiatiefnemers ook een restaurant in Haren, van waaruit de catering voor Lemferdinge werd verzorgd. Kort nadat die exploitatie van dat restaurant eindigde brak de corona-pandemie uit. In die periode hebben de initiatiefnemers een driemaal grotere tent van 150 m² in gebouw en in gebruik genomen. Dat die grote tent nodig is voor de exploitatie van het pand, blijkt niet uit de stukken en onderschrijft enkel dat deze locatie niet geschikt is.

Ook schrijft Bügel dat de functie als trouwfeestlocatie "niet goed past" in de vigerende maatschappelijke bestemming (en herhaalt dat weer onder par. 1.3). Het *past* simpelweg niet, in het geheel niet. En dat vond uw college in 2008 ook al. Onder 2.2 schrijft Bügel terecht dat de trouwfeestlocatie niet past.

Onder par. 1.2 is wel aangegeven dat sprake is van gronden met een natuurbestemming; daaraan had voor de volledigheid toegevoegd kunnen worden dat die gronden, nét als de gronden van Lemferdinge, gelegen zijn in het beschermde NNN-gebied.

De schrijver van de ruimtelijke onderbouwing tracht al op de eerste pagina op de onwelgevallige omstandigheden “weg te schrijven”.

Bügel gaat ten onrechte en ongemotiveerd uit van geen nieuwe bebouwing

Onder par. 3.2.1 is ook de cultuurhistorie ten onrechte “weggeschreven”. Onder “Cultuurhistorie” is opgenomen:

Het gebruik van het projectgebied zal in de toekomstige situatie niet afwijken van het gebruik van het projectgebied in de huidige situatie. Met het voornemen wordt geen nieuwe bebouwing gerealiseerd. Het voornemen respecteert daarmee de cultuurhistorische waarden.

Dat is onjuist. Dat volgt niet alleen uit de (zogenaamde) deelvergunning voor de omgevingsvergunning voor de bouwactiviteit, maar ook uit par. 4.5.2:

De specifieke ruimtelijke ontwikkeling betreft het mogelijk maken van het plaatsen van een grote overkapping (tent), ten behoeve van een evenement of bruiloft, waar in de huidige situatie ook al bruiloften worden gehouden en overkappingen worden geplaatst. Voor het overige betreft het een legalisatie van de bestaande situatie.

Er wordt dus wel gebouwd en fors ook: de tent heeft immers een oppervlakte van 150 m². Ook is het gebruik van de tent niet in tijd beperkt, deze mag dus voor onbepaalde tijd geplaatst worden. Daarmee kan de beoordeling van cultuurhistorie geen stand houden.

Impact op natuur wordt miskend, strijd met de habitatrichtlijn, Wnb en aanhaakplicht en Omgevingsverordening

Ook onder het kopje “Natuur” wordt wéér aangegeven dat geen nieuwe bebouwing wordt gerealiseerd. Dat is dus wel zo. Ook die beoordeling kan geen stand houden.

Voorgaande wordt wat schrijnender onder het kopje “Natuurnetwerk Nederland”, omdat cliënten herhaaldelijk hebben aangegeven dat onvoldoende wordt aandacht wordt besteed aan de natuur ter plaatse. En dat is nu weer het geval. In de ruimtelijke onderbouwing schrijft Bügel:

Het projectgebied bevindt zich in een NNN gebied, zie onderstaande figuur 4.1. Het feitelijke gebruik van het projectgebied zal in de toekomstige situatie niet afwijken van het gebruik van het projectgebied in de huidige situatie. Tevens wordt er met het voornemen geen nieuwe bebouwing gerealiseerd. Met het voornemen worden de waarden van het NNN niet aangetast.

Wat is de relevantie van het feitelijke gebruik? Het feitelijke gebruik is immers illegaal! Dat heeft nooit een natuurtoets doorstaan. Ook wordt dus wél een bouwwerk gebouwd, waarvoor kennelijk een vergunning is aangevraagd en nu als ontwerp ter inzage is gelegd. Aan deze alinea kunnen cliënten, die ook binnen het NNN wonen en gevestigd zijn, geen touw vastknopen.

Dat Stichting Drents Landschap hieraan blijft meewerken, blijven cliënten ook wonderlijk vinden. De woordvoerder van de stichting heeft ook in een van de vele overleggen aangegeven dat de verhuur van dit pand aan de exploitanten niet zou zijn gestart, indien de stichting had geweten dat de exploitatie en feesten deze omvang zouden krijgen.

Gezien de eigen statutaire doelstelling (zie bijlage 7) van de stichting is de opstelling van Drents Landschap dus moeilijk te begrijpen, in het licht van voornoemde voorgeschiedenis en in het licht van de natuur.

Landgoed Lemferdinge grenst dus aan percelen met de de bestemming natuur, buiten het (provinciaal vastgelegde) bestaand stedelijk gebied, en binnen het met de provinciale omgevingsverordening vastgelegde NNN-gebied. Horeca-activiteiten, laat staan buiten in een grote tent, gepaard gaande met geluidsoverlast, lichtoverlast – ook in de nachtelijke uren – verdraagt zich niet met het onder de vigeur van de Habitatrichtlijn, Wet natuurbescherming en thans Omgevingswet aangewezen status van beschermd natuurgebied. Dit feit maakt ook dat legalisatie, althans in de omvang waarin exploitanten dat voor ogen hebben, niet in de rede ligt. Integendeel: dit natuurgebied vereist actieve bescherming door de overheid; dat is nu eenmaal hoe de Habitatrichtlijn en het natuurbeschermingsrecht werkt.

Meer concreet: uit de provinciale omgevingsverordening volgt dat nieuwe activiteiten niet zijn toegestaan als deze de wezenlijke kenmerken en waarden van de NNN significant schaden. In dit geval gaat het om geluid in de late avond en nacht, vele verkeersbewegingen, lichtoverlast en de aanwezigheid van groepen mensen tegelijk buiten, allemaal binnen dit NNN (dus niet in de nabijheid van, maar handelingen in het NNN!). Het belang van bescherming van het NNN wordt dus gediend met het wél handhavend optreden tegen het illegale gebruik. Van enig ecologisch onderzoek waaruit volgt dat de bescherming van het NNN voldoende geborgd is, is geen sprake.

Uit het dossier volgt niet dat deze aspecten zijn getoetst en ook niet dat de provincie akkoord is met het geheel.

Ten eerste ziet de Provincie dit in de vooroverlegreactie (bijlage 6 bij de ruimtelijke onderbouwing) kennelijk als een omgevingswet procedure. Daarmee heeft de provincie de verkeerde toets toegepast. Ten tweede gaat de provincie ervan uit dat het enkel gaat om een tijdelijke tent. De omvang van de tent lijkt niet getoetst, en ook blijkt niet dat nu kenbaar is dat sprake is van illegaal gebruik en wat het aangevraagde afwijkende gebruik gaat worden. Van deze vooroverlegreactie kan dus *niet* gezegd worden dat daarmee voldaan wordt aan voornoemde vereisten.

Ten onrechte is de monumentenvergunning niet aangevraagd

Onder par. 3.3.7 onder “Welstand” is (weer) aangegeven dat geen permanent bouwwerk wordt gebouwd. Kennelijk is ook de welstandscommissie daar ten onrechte van uit gegaan. Uit de ter inzage gelegde stukken volgt echter niet dat er enkel een vergunning wordt verleend voor de bouw en het gebruik van de tent voor een bepaalde periode in het jaar. Met deze deelvergunningen mag de tent er het hele jaar staan, waardoor ook deze welstandstoets niet kan volstaan.

Bovendien wordt niet onderkend dat het belang van de monumentenzorg zich verzet tegen vergunningverlening voor wijzigen van dit rijksmonument en dit gebruiken of laten gebruiken van het rijksmonument op een wijze waardoor het wordt ontsierd of in gevaar wordt gebracht. Van het organiseren van feesten voor 90 personen binnen kan niet gezegd worden dat dat geen impact heeft op het pand.

Kortom, het *plaatsen én gebruiken* van de tent en het gebruik van het pand is vergunningplichtig, zoals bedoeld in artikel 2.1 lid 1 onder f van de Wabo. Die activiteit is onlosmakelijk verbonden met de nu ter inzage gelegde ontwerpvergunningen en is ten onrechte niet aangevraagd.

Terzijde, mochten de ontwerpdeelvergunningen formele rechtskracht krijgen, bijvoorbeeld omdat geen rechtsmiddel wordt aangewend, dan kan het nog steeds zo zijn dat er wél een monumentenvergunning nodig is. Het handelen in strijd met die verplichting vormt een economisch delict. Overigens geldt dat ook voor het handelen in strijd met het natuurrecht, waarover hieronder meer.

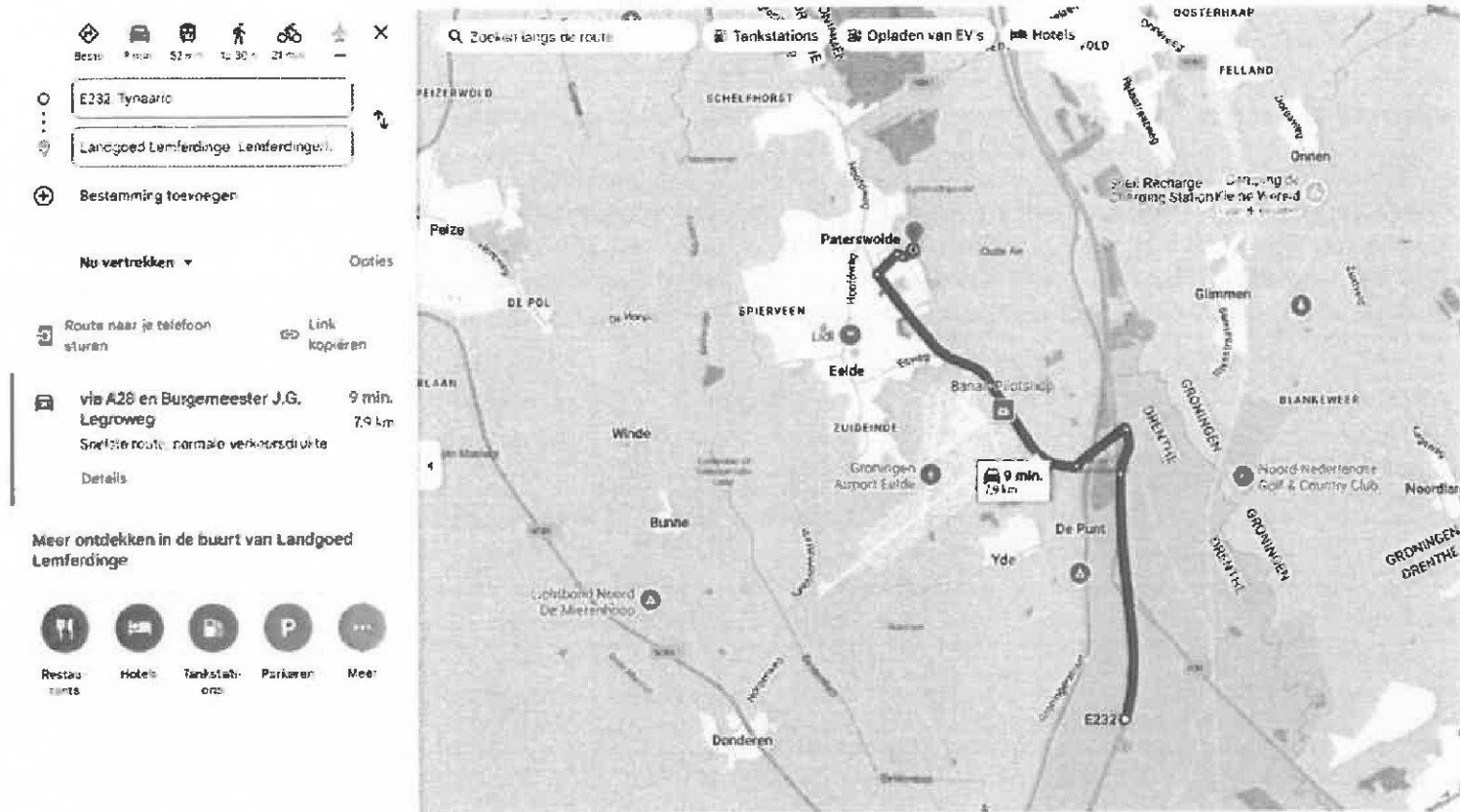
Stikstof

Aan de stikstofbeoordeling door Bügel en uw college valt, ondanks een latere correctie, nog het volgende op te merken. De term “intern salderen” wordt bijvoorbeeld vakkundig vermeden in de ruimtelijke onderbouwing. Cliënten hebben sterke twijfels bij de wijze waarop de stikstofbeoordeling is uitgevoerd. GS zijn hierin ook niet geraadpleegd, wat in de rede ligt sinds de Rendac en Amercentrale uitspraken van de Afdeling van 18 december 2024.¹ Uit deze uitspraken volgt dat intern salderen in beginsel wél vergunningplichtig is. Bügel heeft níet gemotiveerd dat géén sprake is van intern salderen. Het oude, legale gebruik valt weg en het gehele nieuwe project moet beoordeeld worden. Daarmee wordt intern gesaldeerd.

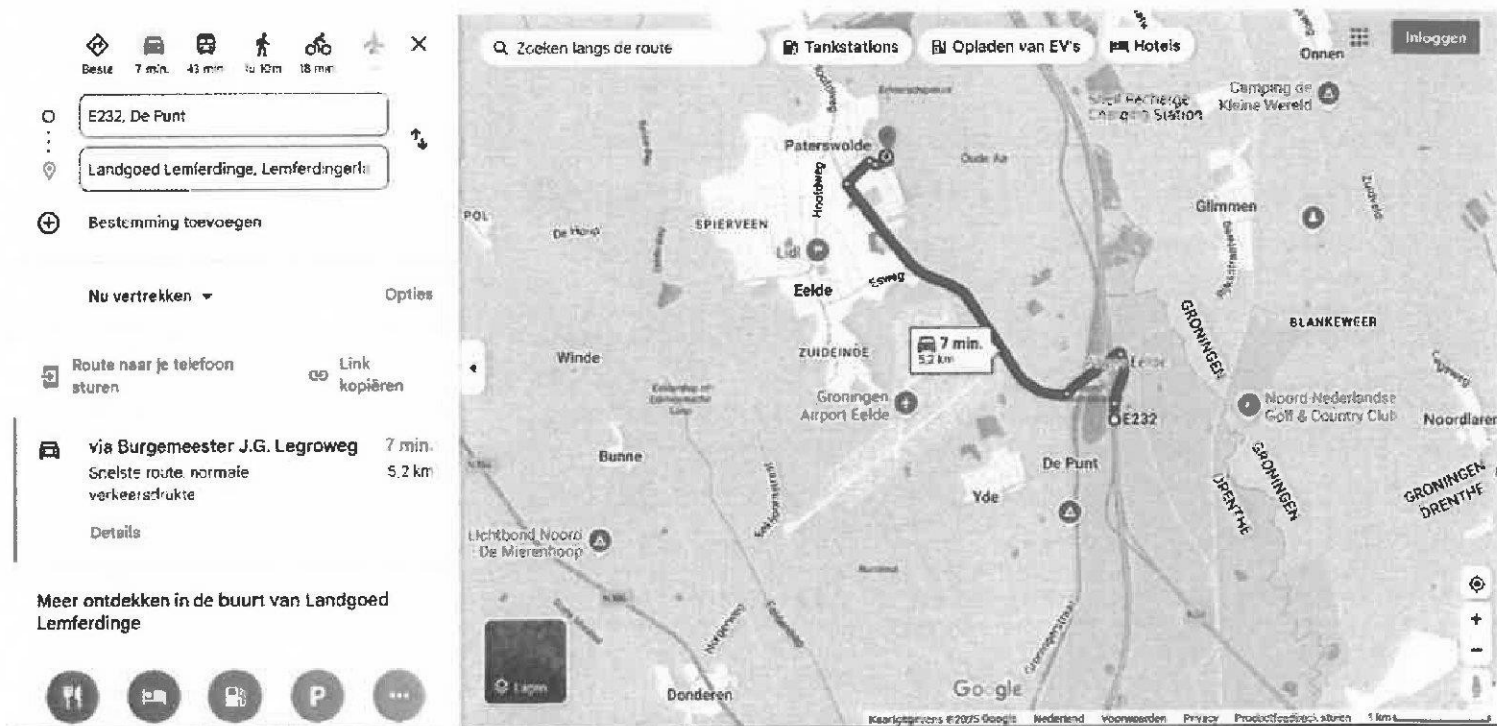
Gevolg is dat een Wnb-vergunning aangevraagd had moeten worden en aangehaakt had moeten worden in deze procedure. Ook hier geldt weer: als deze Wabo-vergunningen in rechte vast komen te staan, dan kan daarna alsnog overtreding van de natuurregels plaatsvinden.

Ten aanzien van de wél uitgevoerde toets nog het volgende. Het staat niet vast dat geen sprake is van uit met zekerheid kunnen uitsluiten van significante effecten op de N2000 gebieden. Om niet gemotiveerde redenen heeft Bügel een aanrijroute voor bezoekers gebruikt vanuit de *westkant* naar het Landgoed (zie h. 6 van de Aeries-berekening). Dat komt even goed uit zeg: de Natura 2000 gebieden liggen immers aan de óóstkant van het Landgoed. Wat óók aan de oostkant ligt is de A28. Bezoekers vanuit de zuidkant van het Landgoed zullen, nogal evident, dicht langs de N2000-gebieden rijden en daarmee méér stikstof in de nabijheid van het nabije en stikstofoverbelaste N2000-gebied Drentsche Aa uitstoten. Zie de onderstaande (openbaar toegankelijke) kaartjes:

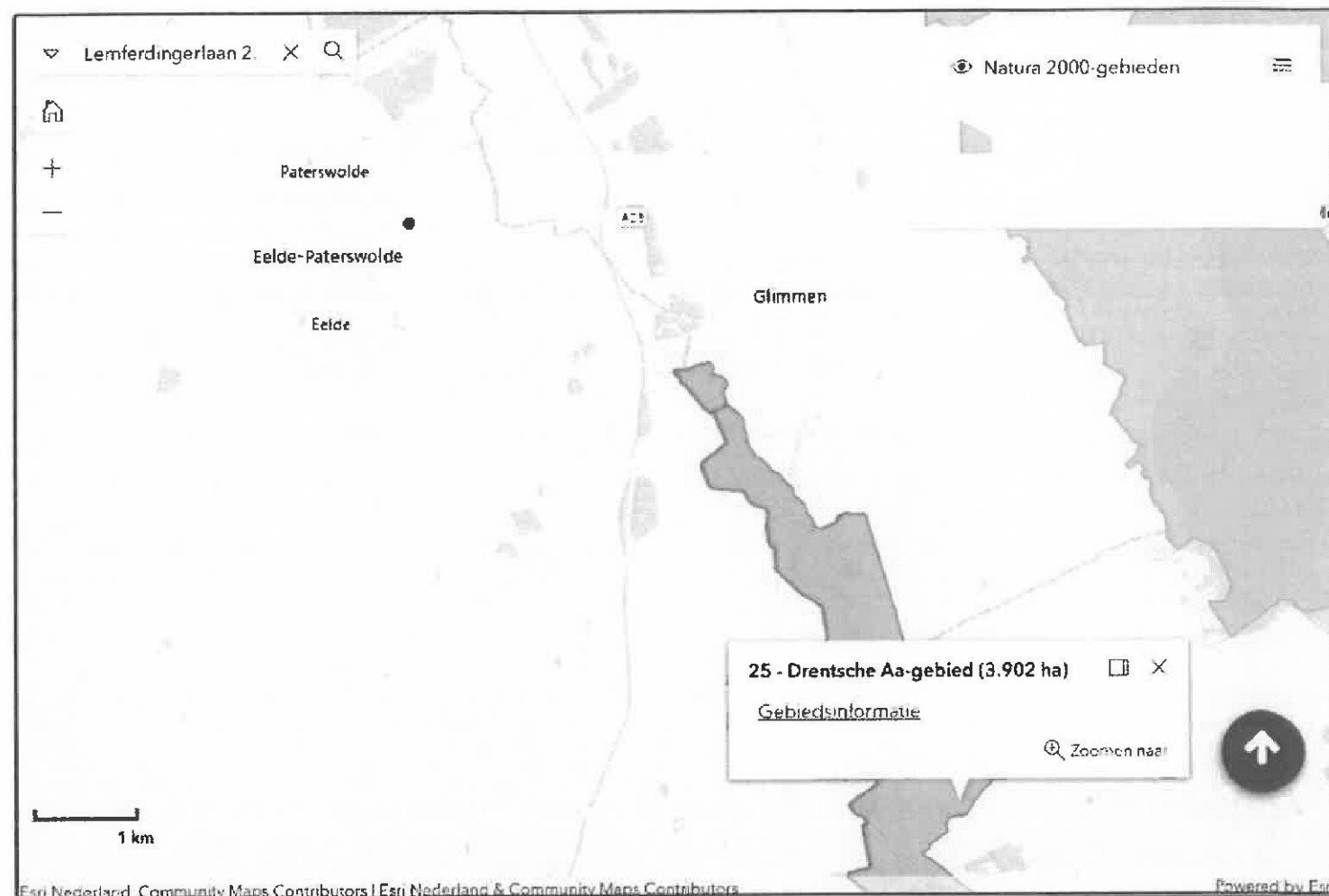
¹ Zie [ABRvS 18 december 2024, ECLI:NL:RVS:2024:4923](#) en [ABRvS 18 december 2024, ECLI:NL:RVS:2024:4909](#) en het persbericht hierover ter verduidelijking: <https://www.raadvanstate.nl/actueel/nieuws/december/rechtspraak-over-intern-salderen-wijzig/>

Google Maps

Google Maps

<https://www.natura2000.nl/gebieden>

Het verkeer vanuit het zuiden passeert (ook als 5 km als afstand van het projectgebied wordt genomen) het N2000-gebied dus op enkele honderden meters. Die gevolgen zijn in het geheel niet beoordeeld. Het komt cliënten voor dat de exploitanten met Bügel met alle macht proberen te voorkomen dat ze de Wnb (intern-salderen) vergunningplicht in komen.

Met andere woorden, qua stikstof worden bochten afgesneden. Dat lijkt gezien de recente jurisprudentie, niet zo verstandig. Als dat mis gaat, kunnen de exploitanten de deuren dicht doen. Verder geldt dat het al niet zo goed gaat met de Drentse Aa.

Dat is ook openbaar en algemeen bekend, zie:

(https://www.provincie.drenthe.nl/publish/pages/122058/natura_2000_beheerplan_drentse_aa.pdf)

Zie bijvoorbeeld p. 9:

De belangrijkste knelpunten voor het realiseren van de behoud- en verbeterdoelen zijn: de vaak onnatuurlijke beekpeilen en –afvoeren, de verdroging door versnelde afwatering, stikstofdepositie, de toestroom van gewasbeschermingsmiddelen en nutriënten, het ontbreken van structuren in de beek (bijvoorbeeld houtig materiaal) en barrières in de watergangen, die het vissen en andere waterdieren onmogelijk maken om de beek volledig te benutten.

Verder geeft de zoekterm "stikstof" 335 treffers in het beheerplan voor de Drentse Aa. Waarom uw college zo onzorgvuldig omspringt met uw en onze natuur, is onduidelijk. Juridisch gezien is het niet aanhaken van de Wnb-vergunningaanvraag een gebrek in de voorliggende besluiten.

De tekst van de deelvergunning voor de c-activiteit gaat in de voorlaatste alinea in de hoofdtekst van de deelvergunning onder Natuur over Luchtkwaliteit, maar ten onrechte wordt daar verwezen naar de Aerius-berekening; dat ziet op stikstof, niet op luchtkwaliteit. Onder luchtkwaliteit in de tekst van het besluit wordt ten onrechte het stikstof-toetsingskader uitgewerkt.

Geluid

En dan geluid. Het hoofdaspect waarbij de schoen het meest wringt. Dit aspect maakt met name dat de locatie niet geschikt is voor het gewenste gebruik. Bij de ruimtelijke onderbouwing is een geluidsrapport gevoegd. Om onduidelijke redenen sluit uw college in de vergunningvoorschriften niet aan bij dat rapport, waardoor (per abuis?) méér vergund is dan aangevraagd én dat meerdere niet is getoetst in het licht van de goede ruimtelijke ordening. Ook verwijst het college (weer per abuis?) niet naar de plek waar de geluidsnormen thans te vinden zijn, namelijk in het eigen Omgevingsplan, maar naar het oude Activiteitenbesluit en het Besluit kwaliteit leefomgeving. Nu is dus niet getoetst aan de juiste norm. Bovendien, die Abm en Omgevingsplannormen kunnen geen stand houden, hetgeen cliënten hieronder uitleggen. Uw college dient dan ook nader onderbouwde eigen normen te verbinden aan de ontwerpvergunning.

Contra-expertise Noorman Advies; concrete voorschriften

Wat er, helaas, toch schort aan de onderbouwing van het aspect geluid en de borging van de goede ruimtelijke ordening in dat kader, is uiteengezet in het deskundigenrapport van Noorman d.d. 17 januari 2025 (**bijlage 8**). Ook stelt Noorman de voorschriften voor waarmee de goede ruimtelijke ordening wél geborgd kan worden. Met de voorschriften in de ontwerpbesluiten wordt het behoud van het goede woon- en leefklimaat in ieder geval niet geborgd; zie bijlage.

Voor de volledigheid lichten cliënten hieronder toe dat de milieunormen die in uw Omgevingsplan zijn, geen stand kunnen houden. In een procedure over deze ontwerpbesluiten zullen die geluidsnormen dan ook buiten toepassing worden gelaten of nietig worden verklaard. Voorts komt alsdan vast te staan dat de goede ruimtelijke ordening niet geborgd is, omdat er geen geluidsnormen zijn waaraan hoeft te worden voldaan. Dat gebrek kan worden voorkomen indien het college wél geluidsnormen verbindt aan de vergunning als voorschrift.

Sinds het Nevele-arrest van het HvJ EU (HvJ EU 25 juni 2020, [ECLI:EU:C:2020:503](#)) en de daarop gebaseerde uitspraak van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State (ABRvS 30 juni 2021, [ECLI:NL:RVS:2021:1395](#), windpark Delfzijl Zuid Uitbreiding, waarbij ondergetekende de verweerdere in die zaak bij stond) is in ieder geval duidelijk dat op grond van Europees recht (namelijk de SMB-richtlijn) voor kaderstellende milieuregels een plan-MER moet worden gemaakt. Net als in de windparkzaak, betreft het hier geluidsnormen waaraan de aanvraag getoetst wordt en dus kaderstellend zijn.

Uit de [Kamerbrieven van 25 mei 2023](#) (p. 4) en [26 oktober 2023](#) (p. 3) (**bijlage 9**) van de staatssecretaris van I&W volgt dat uit een eerder gemaakte analyse van de vraag welke milieuregels onder de regelgeving onder de Omgevingswet dat “*het niet mogelijk is om de algemene milieuregels zwart/wit in te delen in wel of niet plan-mer-plichtig*.” Dat betekent dat in ieder geval een deel van de milieuregels die met de Omgevingswet worden geïntroduceerd in ieder geval plan-MER plichtig zijn, waaronder dus mogelijk ook een deel van de bruidsschat en de daarin opgenomen geluidsnormen.

Zo oordeelde rechtbank Oost-Brabant al op 16 juni 2023 ([ECLI:NL:RBOBR:2023:2931](#)) dat ook voor art. 3 lid 4 van de Wet geurhinder en veehouderijen een plan-MER had moeten worden gemaakt. De Nevele-rechtspraak zal dus – zoals ook de staatssecretaris van I&W terecht constateert – gevolgen hebben voor de kaderstellende Omgevingswetnormen in uw bruidsschat.

Tot slot wijst cliënt op:

<https://www.platformparticipatie.nl/bruidsschatomgevingswet/default.aspx>

Hieruit volgt dat het Rijk bezig is met een het onderzoeken van deze mogelijke, overgeslagen plan-mer plicht, waar uw college kennelijk niet doordrongen is:

Naar aanleiding van het Nevele arrest zijn er vragen met betrekking tot de milieueffectrapportage-plicht (hierna mer-plicht) voor de milieuregels in de bruidsschat in het tijdelijk deel van het Omgevingsplan en in de waterschapsverordening. Voor het opstellen of wijzigen van plannen of programma's die kaderstellend zijn voor mer-plichtige of mer-beoordelingsplichtige projecten, is een plan-mer verplicht. Dit kan ook betrekking hebben op milieuregels in de bruidsschat.

Een gebrek in de besluitvorming voor wat betreft het toetsen aan de geluidsnormen in voorheen het Abm en thans het Omgevingsplan kan voorkomen worden door zelf onderbouwde geluidsnormen als voorschrift op te stellen; het memo van Noorman kan daarvoor gebruikt worden.² De zelf te stellen normen moeten namelijk worden voorzien van een actuele, deugdelijke, op zichzelf staande en op de aan de orde zijnde situatie toegesneden motivering.

Verder merken cliënten over geluid op dat er een ten opzichte van de ter inzage gelegde ruimtelijke onderbouwing een aangepaste ruimtelijke onderbouwing is toegezonden (zonder de opmerkingen van de ODD over stikstof en geluid, die er kennelijk wel zijn). Naar aanleiding van de opmerkingen is door NAA een aanvullende toelichting opgesteld bij het geluidonderzoek; deze is als bijlage 4 bij die ruimtelijke onderbouwing gevoegd. In de aanvulling gaat NAA er vooral op in dat wanneer er geen muziekgeluid hoorbaar is, er meer ruimte is voor andere activiteiten zoals kinderen op een springkussen of meer mensen buiten of dat er in plaats van 10 mensen buiten gedurende 4 uur ook 40 mensen buiten kunnen zijn gedurende 1 uur. Dat is akoestisch misschien wel zo; dat geeft alleen maar méér reden om vooral ook de grenswaarden van 45 dB(A) als etmaalwaarde (45 dB(A) dagperiode, 40 dB(A) avondperiode en 35 dB(A) nachtperiode) **inclusief** stemgeluid en onversterkte muziek vast te laten leggen als maatwerkvoorschrift. Dit is ook zo uitgelegd in het hiervoor genoemde deskundigenrapport van Noorman.

Tot slot leggen cliënten de opmerkingen van de Omgevingsdienst Drenthe over d.d. 29 oktober 2024 (**bijlage 10**) ten aanzien van het aspect geluid. De beoordeling van de ODD onderschrijft de bevindingen van Noorman, zoals hiervoor genoemd. Met name dat er nadere voorschriften nodig zijn om de goede ruimtelijke ordening te borgen voor nu en in de toekomst. Ook benadrukt de ODD dat het gebruik van de locatie afwijkt met wat is opgegeven in het akoestisch onderzoek en vooral belangrijk dat in het rekenmodel het stemgeluid op het terras is gecentreerd onder de tent. Op basis van de foto's op de website van Landgoed Lemferdinge lijkt het voor de hand te liggen dat langdurig stemgeluid van groepen mensen zich ook op andere locaties zal voordoen (bijvoorbeeld rondom vuurkorven of bij foodtrucks/ springkussen). De locaties van dergelijke bronnen voor mogelijk stemgeluid spelen daarbij ook een belangrijke rol, gezien dit mogelijk op kortere

² [ABRvS 30 juni 2021, ECLI:NL:RVS:2021:1395](#), r.o. 65.

afstand van de woningen zou kunnen plaatsvinden. Het is aangewezen om met een kaartje als bijlage bij de vergunning duidelijk te maken waar mensen na 20u buiten mogen zijn of om voor te schrijven dat zij na 20u enkel in de tent mogen zijn.

Middels maatwerk/voorschriften moet dus worden vastgelegd dat dit alleen ten noorden van het pand mag, maar wel ter plaatse van de tent, dus niet het gehele noorden. Als hier geen maatwerk voor wordt opgesteld, geldt alleen het Omgevingsplan (met daarin de nodige gebreken, zoals hiervoor genoemd) en zijn die stemgeluiden uitgezonderd en geldt een waarde van 50 dB(A) als etmaalwaarde in plaats van 45 dB(A) als etmaalwaarde. Dan zouden qua geluid nog wel grotere feesten mogelijk zijn met veel mensen overal op het buitenterrein, zonder dat er algemene geluidvoorschriften worden overschreden. Het advies van de ODD om betere voorschriften op te stellen onderschrijft dus het standpunt van cliënten.

Verkeer en parkeren

De aspecten verkeer en parkeren zijn ook enkel kort behandeld in de besluitvorming. Gezien de overlast van keren en draaien bij cliënten voor de deur, hetgeen ook niet ontkent wordt door de exploitanten en uw college, ligt het in de rede om beter passende voorschriften te verbinden aan de vergunning. Dat kán zijn het afsluiten van de Lemferdingerlaan door middel van een slagboom, waarbij de omwonenden een toegangskey krijgen. Parkeren is ten onrechte enkel getoetst aan de parkeerbehoefte en niet ook aan de impact op de goede ruimtelijke ordening; ook NAA gaat daarin te kort door de bocht.

Belangenafweging

Cliënten begrijpen dat uw college een belangenafweging dient uit te voeren. Van het verbinden van de voorschriften zoals bedoeld in deze zienswijze en het memo van Noorman, stellen cliënten dat de exploitanten daardoor niet onevenredig in hun belangen worden geschaad. Veel van die voorschriften zijn ook gestoeld op hetgeen NAA zelf namens de exploitanten heeft doorgerekend.

De sluitingstijd blijft in samenhang met het aspect geluid het meest prangende punt. Cliënten houden eraan vast dat een **sluitingstijd van 23:00 uur** op alle dagen in de rede ligt en meest passend is op deze locatie. Subsidiair stellen cliënten dat in ieder geval de **donderdagdagen een sluitingstijd van 23:00** dient te krijgen (in afwijking van het memo van Noorman, dat enkel het aspect geluid behandelde). Het belang van de omgeving en omwonenden en daarmee ook cliënten zit hem in het belang van nachtrust en het uitblijven van overlast. Het belang aan de zijde van initiatiefnemer blijkt (weer) niet uit de besluitvorming. Anderhalf uur eerder stoppen leidt niet meteen tot verlies, vooral niet indien de exploitatie die dag anderhalf uur eerder start.

Het belang van de B&B zit uiteraard in de mate waarin deze onderneming kan worden geëxploiteerd. Gasten zullen weinig gelukkig worden van geluid en overlast gedurende de nachtelijke uren, zullen dan niet terugkeren en mogelijk ook negatieve recensies opleveren. Dat vormt een

Ook de voorzieningenrechter van rechtbank Noord-Nederland van heeft het zwaarwegende belang van cliënten onderschreven, zie r.o. 11.2 (**bijlage 11**). Daarbij heeft ook de voorzieningenrechter gedifferentieerd naar de verschillende dagen qua sluitingstijd.

Zie het dictum, waarin de rechter heeft bepaald dat de sluitingstijd op donderdagen 23.00 uur moet zijn. Nergens blijkt uit dat dat niet werkbaar/uitvoerbaar is voor de vergunninghouder.

Participatie

Met verbazing hebben cliënten kennisgenomen van de door de exploitanten gestelde participatie. Cliënten kunnen zich niet aan de indruk onttrekken dat de inhoud van het participatieverslag niet volledig op waarheden is gebaseerd. Er mist een beoordeling van uw college in dit kader.

Bouwvergunning

Over de bouwvergunning merken cliënten het volgende op. Ten eerste: wat is nu precies aangevraagd? Een foto? Welke tent is dat? Kennelijk zonder wanden? En welke vloer? En kan deze tent get gehele jaar blijven staan, zoals nu vergund wordt? In de deelvergunningtekst voor de c-vergunning is overigens “ongeveer” 100 m2 genoemd. Dat is onvoldoende gemotiveerd. Een bouwwerk vergunnen dat “ongeveer” een bepaalde grootte heeft gaat niet. De bouwaanvraag wordt vergund, maar in dit geval is onduidelijk wat eigenlijk is aangevraagd. Ook is onduidelijk waarom deze (vage) aanvraag niet als bijlage onderdeel uitmaakt van de deelvergunning “bouwen”.

Conclusie

Cliënten verzoeken u ofwel om de aangevraagde activiteiten gezien al het voorgaande alsnog te weigeren ofwel om de door cliënten voorgestelde voorschriften inclusief aangepaste eindtijden te verbinden aan de vergunning en de voorgestelde verkeersmaatregelen te nemen ten einde het aspect verkeer- en parkeren te borgen.

5.1.2e

Bijlagen:

1. Publicatie ontwerpbesluit
2. E-mail d.d. 23 mei 2023
3. Brieven van het college van B&W uit 2008
4. Monumentenregister uittrekstel
5. In memoriam mw. G. Bähler-Boerma
6. Korte geschiedenis van het landgoed Lemferdinge en zijn bewoners
7. Statuten Stichting Drents Landschap
8. Memo Noorman Advies d.d. 17 januari 2025
9. Brieven Tweede Kamer
10. Milieuadvies ODD Geluid d.d. 29 oktober 2024
11. Uitspraak rechtbank Noord-Nederland d.d. 31 juli 2024, LEE 24/2792 en LEE 24/3060

Bijlage 1

T R I P
ADVOCATEN
NOTARISSEN

Besluit ter concept-omgevingsvergunning Lemferdingerlaan 2 te Paterswolde; het wijzigen van het gebruik van het landgoed en het plaatsen van een tent

Ontwerp-omgevingsvergunning Lemferdingerlaan 2 te Paterswolde (*Landgoed Lemferdinge*).

Burgemeester en wethouders van Tynaarlo zijn voornemens een omgevingsvergunning te verlenen voor het wijzigen van het gebruik van het landgoed en het plaatsen van een tent op het perceel aan de Lemferdingerlaan 2 te Paterswolde.

Het perceel aan de Lemferdingerlaan 2 te Paterswolde wordt op dit moment gebruikt als trouwlocatie. Initiatiefnemer wil naast de huwelijksvoltrekking ook aansluitend feesten organiseren en hiervoor een tent plaatsen.

Ter inzage

De volgende ontwerpbesluiten liggen ter inzage:

- De ontwerp verklaring van geen bedenkingen;
- De ontwerp-omgevingsvergunning.

De ontwerp-omgevingsvergunning en het ontwerp verklaring van geen bedenkingen liggen met bijbehorende stukken met ingang van 19 december 2024 gedurende zes weken (*tot en met 30 januari 2025*) ter inzage bij het team Publiekszaken en Advies, Kornoeljeplein 1 te Vries. Op het ontwerpbesluit is artikel 4.3 Invoeringswet Omgevingswet onverkort van toepassing.

De ontwerpbesluiten kunnen in die periode op afspraak worden ingezien bij de balie van Publiekszaken en Advies tijdens de openingstijden van het gemeentehuis. Zie hiervoor onze website www.tynaarlo.nl.

De ontwerp-omgevingsvergunning en de ruimtelijke onderbouwing van het plan zijn tevens digitaal raadpleegbaar op de landelijke website www.omgevingswet.overheid.nl. Bovenaan de website klikt u op 'Regels op de kaart', en vervolgens op de groene knop 'regels op de kaart'. Hier kunt u zoeken op het adres of via het tabblad 'Document zoeken' zoeken op identificatienummer: NL.IMRO.1730.ABLemferdIngerln2-0301

Heeft u een zienswijze?

Gedurende bovengenoemde termijn van zes weken kan iedereen een zienswijze over de ontwerp-omgevingsvergunning naar voren brengen. U kunt uw zienswijze schriftelijk richten aan het college van burgemeester en wethouders van Tynaarlo, postbus 5, 9480 AA te Vries of per e-mail naar info@tynaarlo.nl.

Tevens bestaat de mogelijkheid om mondelinge zienswijze kenbaar te maken. Hiervoor dient vooraf een afspraak te worden gemaakt. Voor nadere informatie kan contact opgenomen worden met het team Ruimte en Duurzame Ontwikkeling via telefoonnummer 0592-266 662.

Bijlage 2

T R I P
ADVOCATEN
NOTARISSEN

5.1.2e

Van: 5.1.2e <5.1.2e@trip.nl>
Verzonden: dinsdag 23 mei 2023 09:52
Aan: 5.1.2e@tynaarlo.nl
CC: 5.1.2e@tynaarlo.nl
Onderwerp: FW: 230406 brf. aan gem. Tynaarlo (verzoek om handhaving) (71128585 v1) [TRIP-DOSSIER.FID3236489]

Urgentie: Hoog

Geachte 5.1.2e, beste 5.1.2e,

Met mijn onderstaande mail van 6 april jl. (meer dan 6 weken geleden) heb ik een verzoek om handhaving ingediend namens mijn cliënt, de 5.1.2e. Tot op heden heb ik hierop geen (enkele) reactie ontvangen. Cliënt is in het bezit van de nodige digitale opnames, waaruit de overlast en overtreding van wettelijke voorschriften volgt. Cliënt verzoekt u om hem in de gelegenheid te stellen de nadere stukken te doen toekomen en om tijdig handhavend op te treden.

Verder treedt cliënt graag in overleg met uw college, niet enkel over het verzoek om handhaving, maar vooral ook over de aanvraag om een omgevingsvergunning door Landgoed Lemferdinge. Het lijkt cliënt en ondergetekende van belang om te bezien of partijen – gezien het aanhangige handhavingsverzoek – tot elkaar kunnen komen. Daarbij valt te denken aan ofwel het afwijzen van genoemde aanvraag of het verbinden van de nodige voorschriften aan de vergunning in het belang van de bescherming van het milieu en ter borging van het goede woon- en leefklimaat. Mogelijk is dat een voor alle partijen (college, aanvrager, cliënt) gunstige uitkomst. Hopelijk kunnen juridische procedures daarmee voorkomen worden.

Ik verzoek u hierover contact met mij op onderstaand nummer op te nemen.

Bij voorbaat dank en met vriendelijke groet,

5.1.2e

Advocaat

T R I P

TRIP Advocaten Notarissen
Hereweg 93, 9721 AA Groningen
Postbus 1105, 9701 BC Groningen

5.1.2e

5.1.2e

trip.nl

Dit e-mailbericht is uitsluitend bestemd voor de geadresseerde(n). Willt u direct contact met ons opnemen indien deze e-mail bij vergissing bij u terecht is gekomen? Wij verzoeken u in dat geval de e-mail te vernietigen, de inhoud ervan niet te gebruiken en niet onder derden te verspreiden, omdat het bericht vertrouwelijke informatie kan bevatten, beschermd door een beroepsgeheim. Al onze werkzaamheden worden verricht krachtens een overeenkomst van opdracht gesloten met TRIP Advocaten Notarissen B.V. Hierop zijn van toepassing onze Algemene Voorwaarden, waarin beperkingen van aansprakelijkheid zijn opgenomen. Behoudens in die Algemene Voorwaarden opgenomen uitzonderingen is de aansprakelijkheid steeds beperkt tot het bedrag dat in het desbetreffende geval onder onze beroepsaansprakelijkheidsverzekering wordt uitbetaald. Onze Algemene Voorwaarden zijn op 25 oktober 2021 gedeponeerd bij de Kamer van Koophandel Noord-Nederland, onder het nummer bij de Kamer van Koophandel van TRIP Advocaten Notarissen B.V. 02064382 en zijn te vinden op trip.nl.

This e-mail message is intended exclusively for the addressee(s). If the e-mail was sent to you by mistake, would you please contact us immediately? In that case we also request you to destroy the e-mail and to neither use the contents nor disclose them to third parties, because the message may contain confidential or privileged information. All our services and other activities are carried out under an agreement of instruction (overeenkomst van opdracht) with TRIP Advocaten Notarissen B.V. The firm's General Conditions which contain limitations of liability are applicable. Notwithstanding the limitations mentioned in these General Conditions our liability shall always be limited to the amount which is made payable under the firm's professional liability policy in the matter concerned. Our General Conditions were filed at the Chamber of Commerce Noord-Nederland on 25 October 2021, under the Chamber of Commerce number of TRIP Advocaten Notarissen B.V. 02064382 and can also be found on trip.nl.

Bijlage 3

T R I P
ADVOCATEN
NOTARISSEN

Uw brief van

Uw kenmerk

Ons kenmerk

Bijlage(n)

08/267/BWT

1

Behandeld door

Doorkiesnummer

Vries

5.1.2e

5.1.2e

31 januari 2008

VERZONDEN 31 JAN 2008

Mediterrano Wolthaeghe Groep

Landgoed Lemferdinge

5.1.2e

2

9765 AR Paterswolde

gemeente Tynaarlo

10 JAAR

Onderwerp: afspraken gebruik Landgoed Lemferdinge

Geachte 5.1.2e en 5.1.2e,

Op 10 januari heeft u, tezamen met twee vertegenwoordigers van de Stichting Drents Landschap, een gesprek gehad met wethouder Kosmeijer, 5.1.2e 5.1.2e en 5.1.2e.

Het gesprek vond plaats op verzoek van de gemeente, naar aanleiding van signalen van omwonenden over overlast die zou worden veroorzaakt door de activiteiten die plaatsvinden op het Landgoed Lemferdinge.

Het Landgoed Lemferdinge is een rijksmonument en is een officiële trouwlocatie in de gemeente Tynaarlo. Het wordt veel gebruikt voor huwelijksvoltrekkingen met aansluitend een receptie binnen en/of buiten. Daarnaast wordt geadverteerd dat in de verschillende zalen partijen gehouden kunnen worden tot maximaal 160 personen. Volgens afspraak geven wij u in deze brief aan welke activiteiten op het landgoed binnen de voorschriften van het bestemmingsplan zijn toegestaan en welke regelgeving daarnaast van toepassing is. In het algemeen geldt hierbij dat er geen overlast mag zijn voor omwonenden.

Bestemmingsplan

Het Landgoed Lemferdinge valt onder de werking van het bestemmingsplan "Eelde buitengebied" en heeft de bestemming landgoederen. Per abuis heeft het perceel de nadere aanduiding 'wonen'. Aangezien de horeca-activiteiten al plaatsvonden ten tijde van het onherroepelijk worden van het plan (1999), is het overgangsrecht van toepassing. Dit betekent dat gebruik van horeca mag worden voortgezet mits het strijdige gebruik niet wordt vergroot.

Op basis van het bovenstaande en zoals in de subsidieaanvraag van 1995 is overeengekomen, is het toegestaan het landgoed te gebruiken voor kleinschalige exposities en bijeenkomsten die binnen worden gehouden. Het toegenomen horeca gebruik door uw voorganger 5.1.2e was daarmee niet in overeenstemming en derhalve niet toegestaan. Het feit dat daartegen destijds niet handhavend is opgetreden, rechtvaardigt niet dat het toegenomen horeca gebruik mag worden voortgezet.

Gebruiksvergunning

Op grond van de gebruiksvergunning mogen er voor bijeenkomsten maximaal 125 personen in het gebouw aanwezig zijn. Het op internet vermelde aantal van 160 personen is hiermee niet in overeenstemming.

Drank- en Horecavergunning

Er mogen uitsluitend alcoholische dranken worden geschonken op de in de drank- en horecavergunning aangegeven locaties (bibliotheek 46,2 m², huiskamer 43,86 m² en terras 30 m²). Ook het nuttigen van de alcoholische consumpties is aan deze locaties gebonden. De bovenverdieping en de tuin vallen hier dus buiten.

Postadres

Postbus 5, 9480 AA Vries

Bezoekadres

Kornoeljeplein 1, Vries

Website

www.tynaarlo.nl

Bankrelaties

Bng 28.50.79.050

Bng 28.50.79.093 (belastingen en leges)

Telefoonnummer

[0592] 26 66 62

Faxnummer

[0592] 26 66 00

E-mail

info@tynaarlo.nl

Milieu

Lemferdinge heeft een nadere eis op grond van de Wet milieubeheer opgelegd gekregen. Dit betekent dat ramen en deuren gesloten moeten zijn en dat muziek bij de burens niet hoorbaar mag zijn. Van dit laatste kan 8 keer per jaar ontheffing worden aangevraagd. Buiten is ook met ontheffing geen muziek toegestaan.

Evenementenvergunning

Omdat u onder het Activiteitenbesluit milieubeheer valt, heeft u alleen een evenementenvergunning aan te vragen indien u publieke bijeenkomsten organiseert waarbij tenten en dergelijke gebruikt worden. De brandweer zal dan een en ander op veiligheidsaspecten beoordelen. Muziek is ook nu weer buiten niet toegestaan. Indien aanpassing van ons evenementenbeleid in de toekomst dit wel mogelijk maakt zullen we u hier over berichten.

Conclusie

Het pand is een rijksmonument en leent zich niet voor grote feesten en partijen. Dit valt niet onder het overgangsrecht en ook de omgeving leent zich hier niet voor. Daarnaast laten de hierboven genoemde vergunningen en algemene regels grootschalige en of luidruchtige bijeenkomsten niet toe. In het gesprek heeft u ook al aangegeven geen aspiraties te hebben om grootschalige en/of geluidproducerende evenementen te organiseren.

Tot slot wijzen wij u er op dat u als vergunninghouder verantwoordelijk bent voor de gedragingen van uw gasten. Het afsteken van vuurwerk, oplaten van Thaise ballonnen of andere zaken die niet in bovenstaand kader passen en dus niet zijn toegestaan, zijn en blijven uw verantwoording. Het doet ons dan ook genoeg dat u in uw brief aan omwonenden aangeeft dat u er alles aan doet om de overlast te beperken. Deze brief is als bijlage bijgevoegd.

Tot slot

Deze brief is bedoeld om u duidelijkheid te verschaffen over de mogelijkheden van (horeca)activiteiten op het landgoed Lemferdinge, zoals met u besproken op 10 januari jl

Wij spraken met u af dat u deze brief eerst in concept zou krijgen. Als u nog op- of aanmerkingen heeft, verzoeken wij u vriendelijk dit binnen twee weken aan ons kenbaar te maken.

A

Paterswolde, 12 februari 2008

Gemeente Tynaarlo
t.a.v. mr. 5.1.2e
Postbus 5
9480 AA Vries

KLASS.NR.	
№ 08/1085-AFD. BWT	
INGEGANGEN Tynaarlo	13 FEB. 2008
Bch. Afdel. A. de Vries-Drenth	
Hr. Sect. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.4. 2.1.5. 2.1.6. 2.1.7. 2.1.8. 2.1.9. 2.1.10.	

Geachte 5.1.2e,

Naar aanleiding van uw brief kenmerk 08/267/BWT het volgende:

Na overleg met 5.1.2e van het Drentse Landschap schrijf ik u deze brief als reactie op uw brief en het gesprek dat wij bij u op het gemeentehuis hebben gehad.

De brief roept bij ons nogal wat vraagtekens op en beschrijft naar ons idee niet goed de sfeer en inhoud van ons overleg.

Allereerst worden de namen van de aanwezigen niet goed vermeld; er wordt gesproken over twee vertegenwoordigers van het Drentse Landschap en bovendien was er ook nog een zakelijke compagnon van mij aanwezig. In de eerste alinea wordt ook vermeld dat er signalen van omwonenden over overlast zijn. In het gesprek heb ik mijn brief naar de buurtbewoners toegelicht en toen bleek dat daarop geen enkele reactie uit de buurt op is gekomen; naar ons idee wordt het hele geval wat opgeblazen.

In de alinea bestemmingsplan stelt u dat gebruik van horeca mag worden voortgezet. Even later stelt u dat toegenomen horecagebruik niet mag worden voortgezet. Voor ons is dit zeer onduidelijk. Wat verstaat u onder toegenomen horecagebruik; onze activiteiten zijn hetzelfde gebleven, er zijn misschien alleen wat meer huwelijken gekomen, maar moeten we die weigeren dan?

Ten aanzien van de alinea drank- en horecawetvergunning stelt u dat er wel drankjes geschonken mogen op het terras van 30m². Bij ons rijst dan de vraag: wat is de afbakening van het terras. Landgoed Lemferdinge heeft een grote plaats voor het huis en mensen gaan ook wel een aan de zijkant zitten in de zon. Er is hier niet een scheiding tussen terras en tuin. Bovendien blijft iemand die een drankje drinkt vaak niet op een plaats staan.

Ook stelt u dat er op onze bovenverdieping geen drank geschonken en genuttigd mag worden. Dit gebeurt echter al sinds de restauratie ongeveer 11 jaar geleden heb ik bij navraag vernomen.

Iedere keer als er een expositie wordt geopend krijgen de genodigden wat aangeboden. Bovendien wordt er tijdens bruiloften wel een glas champagne geschonken in combinatie met de bruidstaart. Dit is echter ook niet anders te organiseren.

Al met al lijkt ons dat uw brief geen duidelijkheid geeft in wat men wel beoogde tijdens het gesprek. 5.1.2e gaf aan ook duidelijkheid te willen. Het moet ons inziens toch de bedoeling zijn om Lemferdinge binnen een toegesneden bestemmingsplan en een accurate vergunning te laten functioneren zoals zij doet.

Voor de volledigheid heb ik nog een aantal bijlagen bijgevoegd die voor ons een bewijs zijn dat wij onze activiteiten zoals die nu plaatsvinden in alle redelijkheid mogen uitvoeren. Hopelijk heb ik u bij deze van genoeg informatie van onze kant voorzien en hopen wij snel duidelijkheid van uw kant te krijgen over de voor ons nogal onduidelijke informatieverstrekking via de gemeente.

5.1.2e

5.1.2e

Landgoed Lemferdinge

Uw brief van
12 februari 2008
Behandeld door
5.1.2e d 5.1.2e 5.1.2e

Uw kenmerk

Doorkiesnummer
5.1.2e 5.1.2e

Ons kenmerk
08/1085/BWT ✓
Vries
10 maart 2008

Bijlage[n]

VERZONDEN 10 MRT 2008

Mediterrano Wolthaeghe Groep
Landgoed Lemferdinge
5.1.2e 5.1.2e
5.1.2e 2
9765 AR Paterswolde

Onderwerp: afspraken gebruik Landgoed Lemferdinge/constateringsbrief

Geachte 5.1.2e,

Op 13 februari jl. ontvingen wij uw brief waarin u reageert op onze brief van 31 januari jl. Graag willen wij hierop een reactie geven.

U geeft aan dat de namen van de aanwezigen niet goed zijn vermeld en dat uw zakelijke compagnon ook bij het gesprek aanwezig was. Als u de aanhef van de brief nogmaals leest, kunt u constateren dat de brief niet alleen aan u is gericht, maar even zo goed aan uw zakelijke compagnon 5.1.2e. De namen van de andere aanwezigen staan niet vermeld, omdat wij dit niet direct relevant achten voor de afspraken die wij met u en uw compagnon hebben gemaakt.

Op uw opmerking dat u het idee heeft dat de signalen van omwonenden over overlast door ons wat worden opgeblazen, gaan wij niet in. Voor de goede orde willen wij hierbij wel opmerken dat het niet naleven van de voorschriften van het bestemmingsplan voldoende reden is om met u in gesprek te gaan.

Wat betreft het (horeca)gebruik herhalen wij wat wij ook in eerdere gesprekken hebben gezegd: volgens de voorschriften van het bestemmingsplan (het overgangsrecht) zijn kleinschalige exposities en bijeenkomsten die binnen worden gehouden, toegestaan. Het door ons genoemde toegenomen horecagebruik heeft betrekking op de activiteiten die door uw voorganger, 5.1.2e, al zijn ingezet. Dit was en is strijdig met de voorschriften van het bestemmingsplan, ook valt het niet onder het overgangsrecht. Ook uw (horeca-)activiteiten zijn met enige regelmaat niet passend binnen die voorschriften. Dat destijds niet daadwerkelijk handhavend is opgetreden tegen het strijdig gebruik door 5.1.2e, betekent niet dat u het strijdig gebruik kunt voortzetten.

U geeft desalniettemin aan er alles aan te doen om de overlast voor de omgeving te willen voorkomen. Wij staan u daarom toe (huwelijks)feesten te houden op het landgoed, op voorwaarde dat deze binnen worden gehouden. Ramen en deuren moeten hierbij gesloten zijn en de muziek moet bij de burens niet hoorbaar zijn, zoals aangegeven in onze brief van 31 januari jl.

Verder delen wij u het volgende mee. Om een horeca-inrichting te kunnen uitoefenen, heeft u verschillende vergunningen nodig. Deze vergunningen hebben betrekking op verschillende aspecten en worden verleend als aan de vereisten hiervoor wordt voldaan. Een gebruiksvergunning wordt bijvoorbeeld afgegeven als het betreffende gebouw naar ons oordeel voldoet aan de brandveiligheidsvoorschriften. Of de activiteit waarvoor de gebruiksvergunning is aangevraagd daadwerkelijk in het gebouw plaats mag vinden, is geen onderdeel van de vergunningprocedure. De gebruiksvergunning is derhalve op technische gronden toegekend en dit betekent niet

Postadres
Postbus 5, 9480 AA Vries

Bezoekadres
Kornolijplein 1, Vries

Website
www.tynaarlo.nl

Bankrelaties
Bng 28.50.79.050
Bng 28.50.79.093 (belastingen en leges)

Telefoonnummer
[0592] 26 66 62

Faxnummer
[0592] 26 66 00

E-mail
info@tynaarlo.nl

dat u het landgoed per definitie kunt gebruiken zoals u heeft aangevraagd. Het betekent slechts dat het pand voldoet aan de brandveiligheidsvoorschriften die gelden voor het aangegeven gebruik.

Hetzelfde geldt voor de drank- en horecavergunning. In de vergunning staat waar alcohol mag worden geschonken. Dit is u derhalve bekend. Dat al langere tijd ook op de bovenverdieping wordt geschonken betekent dat dit in strijd met de vergunning gebeurt. Een uitbreiding van de vergunning voor de bovenverdieping is ook niet aan de orde, want het bestemmingsplan staat niet toe dat het strijdig gebruik wordt vergroot.

De vergunning voor het terras geldt voor dat deel waar het terras zich bevindt en dus niet voor de tuin.

Zowel de gebruiksvergunning als de drank- en horecavergunning mogen pas worden gebruikt als de voorschriften van het bestemmingsplan dit toestaan.

Met deze toelichting geven wij u duidelijkheid over de mogelijkheden van gebruik van het landgoed en dit is een aanvulling op onze brief van 31 januari jl. Deze brief blijft overigens onverminderd van kracht.

Tot slot delen wij u mee dat bij constatering van overtreding van artikel 6 in samenhang met artikel 12 van de voorschriften van het bestemmingsplan "Eelde Buitengebied", wij u een dwangsom opleggen. Wij kunnen hierbij gebruik maken van onze bevoegdheden zoals die zijn geformuleerd in artikel 125 van de Gemeentewet en artikel 5:32 van de Algemene wet bestuursrecht. In dit laatste wetsartikel staat vermeld dat een last onder dwangsom ertoe strekt de overtreding ongedaan te maken of verdere overtreding dan wel een herhaling van de overtreding te voorkomen.

Wij gaan er van uit dat met deze brief in combinatie met onze brief van 31 januari jl. een en ander duidelijk is en dat het zover niet hoeft te komen.

5.1.2e

Bijlage 4

T R I P
ADVOCATEN
NOTARISSEN

Monumentnummer*: 455371

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status rijksmonument
Inschrijving register* 09 maart 1994
Kadaster deel/nr 82854/122

Woonplaats* Gemeente* Provincie*
Paterswolde Tynaarlo Drenthe

Locatiennaam Locatieomschrijving
Paterswolde

Kadastrale gemeente* Sectie* Kadastraal object* Appartement aanduiding Grondperceel
Eelde C 1081

Omschrijving**

Voormalig SCHATHUIS van de in 1811 afgebroken havezathe Lemferdinge, kenmerkend gelegen op een uitloper van de Hondsrug, langs de rand van het stroomgebied van de Drentse Aa en deels uitmakend van de landgoederenreeks Eelde-Paterswolde.

De geschiedenis van Lemferdinge gaat terug tot 1477. In 1766 werd aan het goed door overbrenging van elders het recht van havezathe toegekend, welk recht door verlegging naar een ander goed voor Lemferdinge echter weer kwam te vervallen. Sedert de afbraak van hoofdhuis en oostelijk schathuis in 1811 heeft de naam Lemferdinge betrekking op het gespaard gebleven en tot woonhuis verbouwde westelijke schathuis. Blijkens een akte uit datzelfde jaar wordt het schathuis, dat in aanleg dateert van het begin van de 18e eeuw, maar dat door een aantal verbouwingen een hoofdzakelijk vroeg 19e-eeuws karakter draagt, omringd door een deels formele, deels landschappelijke tuin - in oude akten is sprake van een 'Engelsche partij ten westen en ten noorden van het huis' -, een zichtlaan, hoog opgaand oud geboomte, een vijver en een deel van de voormalige omgrachting. Hiervan zijn nog steeds restanten bewaard en herkenbaar.

Lemferdinge heeft verschillende eigenaren gekend. Onder andere de bevelhebber van het Bataafse leger in het noorden Jean Baptiste Dumonceau. Bij aankoop van het goed door Dumonceau in 1797 omvatte de havezathe een 'kasteel' met een grote gracht en ophaalbrug, twee schathuizen, ruime tuinen, bos en weiden. Dumonceau liet de grachten grotendeels dempen, de façade restaureren en de tuinen opnieuw aanleggen en uitbreiden. In 1810 kocht een zekere H. Uges uit Eelde de inmiddels bouwvallig geworden

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister
** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument
Datum van downloaden 06 november 2024

havezathe om deze met uitzondering van genoemd schathuis vervolgens af te breken. Dit werd, vermoedelijk met gebruikmaking van materiaal afkomstig van de afgebroken havezathe, tot woning verbouwd.

Sinds de verbouwing is Lemferdinge nog verschillende malen in andere handen overgegaan en zijn kleinere verbouwingen uitgevoerd. De laatste bewoners van het huis waren dr. Louis Adriaan Bähler en zijn vrouw Geziena Bähler-Boerma. Zij bewoonden het schathuis van 1911 tot 1953 en drukten er hun stempel op. In 1953 kwam Lemferdinge in bezit van de Vereniging Ons Dorphuis in Eelde. Het beheer werd ondergebracht bij de Bähler-Boerma Stichting Lemferdinge die het pand in 1983 in eigendom kreeg.

Het gebouw is thans voor het grootste gedeelte in gebruik als museum; een klein deel wordt bewoond.

Omschrijving

Op een ruim eigen terrein gelegen gebouw op rechthoekige plattegrond, uit baksteen opgetrokken, een bouwlaag tellend en gedekt door een met geglazuurde friese pannen belegd samengesteld schilddak met zakgoot; twee schoorstenen met kappen; goot op klossen; gootlijst; staafankers. De gevels zijn asymmetrisch ingedeeld en hebben overwegend vroeg 19e-eeuwse 6-ruitschuiframen met persiënnes (de kozijnen zijn vermoedelijk afkomstig van de oude havezathe). In voorgevel een eenvoudige entree met 2-ruitsbovenlicht, stoep en hardstenen stoeppalen; dakkapel oorspronkelijk met fronton, nu met geschulpte windveer. In het dakschild van de linkerzijgevel een grote dakkapel met twee openslaande 4-ruitsramen; eveneens oorspronkelijk met fronton, nu met geschulpte windveer. De detaillering van de achtergevel is onregelmatig; boven de keukenentree een dakkapel met eenvoudig klokkestoeltje; in de rechterzijgevel een kelderraam met diefijzers en een 4-ruitsraam ter hoogte van de appelzolder.

In het INTERIEUR zijn onder meer van belang de zwart-wit betegelde gang, in de kamers aan weerszijden van de gang de zware vroeg 18e-eeuwse balken zolderingen met brede delen; de deels 18e-, deels 19e-eeuwse vouwluiken in kassen en de zitbanken onder de vensters, de vermoedelijk secundair gebruikte vroeg 18e-eeuwse kamerdeuren met omlijstingen, de keuken met 18e-eeuwse onderdelen als een met witjes betegelde hangschouw met stoof; een eind 19e-eeuws natuurstenen aanrecht en blauw gefigureerde tegels uit dezelfde tijd. Klompenhok en keukenkasten zijn door de laatste bewoners van een opvallend rood-zwart patroon voorzien. Grenzend aan de keuken een souterrain met plavuizen en opgeklampte deur; erboven een appelzolder. Kapconstructie bestaande uit samengesteld sporendak waarvan de spantbalk over de volle breedte van het huis loopt en tevens de zakgoot ondersteunt; de muurplaat van de zakgoot wordt door stijlen ondervangen.

Waardering

In aanleg vroeg 18e-eeuws schathuis, genaamd Huis Lemferdinge, van algemeen cultuurhistorisch en bouwhistorisch belang

-wegens de herinnering die het huis vormt aan de oorspronkelijke vroeg 18e-eeuwse havezathe Lemferdinge; -wegens de aanwezigheid in het gebouw van een aantal van de afgebroken havezathe afkomstige vroeg 18e-eeuwse bouwkundige onderdelen en van een aantal waardevolle 19e-eeuwse en jongere elementen; -wegens de bewoningsgeschiedenis; -wegens de plaats die het huis inneemt in de kenmerkende landgoederenreeks Paterswolde-Eelde.

Hoofdcategorie

Kastelen, landhuizen en parken

Subcategorie

Kasteel, buitenplaats

Functie

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Bijlage 5

T R I P
ADVOCATEN
NOTARISSEN

Foto gemaakt van het schilderij waarop Mevrouw Bähler is afgebeeld tussen haar boeken en stenen. Het stuk, groot 80 bij 100 cm was daags voor haar verjaardag gereed en werd op 20 juli 1953 overgedragen aan het Dorpshuis te Paterswolde.

In memoriam Mevrouw G. Bähler-Boerma

Door
J. Boer
Directrice Stichting Opbouw Drenthe

Op 21-10-'53 overleed te Paterswolde Mevrouw G. Bähler-Boerma geboren te Assen op 14-7-1874.

Lange jaren is haar naam verbonden geweest met die vorm van maatschappelijk werk, die zich als „dorpshuiswerk” op het platteland van Nederland in toenemende mate ontwikkelde. Wie het woord „dorpshuiswerk” uitsprak, dacht daarbij haast vanzelf aan Mevrouw Bähler-Boerma, terwijl omgekeerd aan deze figuur ternauwernood gedacht kon worden zonder de achtergrond van het werk der Vereniging „Ons Dorpshuis” te Paterswolde.

Als stichtster van het eerste dorpshuis in Nederland heeft zij pionierswerk verricht op het terrein van het maatschappelijk werk ten plattelande. Reeds in het jaar 1915, toen nog vrijwel nergens op het platteland sprake was van bewust georganiseerde vormen van maatschappelijk werk, ontstond in een klein dorp, aan de uiterste noordgrens van de provincie Drenthe, haast onder de rook van de stad Groningen, een vorm van sociaal werk, die — naar in later jaren blijken zou — van veel meer dan plaatselijke betekenis was.

Het is interessant om na te gaan, hoe dit alles tot stand gekomen is, belangwekkend ook, omdat in deze historie de figuur van Mevrouw Bähler-Boerma, met haar gaven en talenten, met daarnaast ook de menselijke tekortkomingen, waaraan wel geen sterveling ontkomt, in levendige trekken naar voren treedt.

Het is intussen immer een tere en ietwat precäre opgave, een herinneringsbeeld te geven van een overledene. Er zijn aan ieder mens steeds zoveel kanten, die men niet kent, of waarover men, indien men ze al zou kennen, niet in het openbaar gaat spreken, er is

een zo grote mogelijkheid dat onze blik niet zuiver gericht is, dat belangrijke facetten verwaarloosd en andere te sterk belicht worden.

Wanneer wij daarom in het hiernavolgende willen trachten Mevrouw G. Bähler-Boerma te herdenken, in de voor ons meest sprekende kant van haar wezen, — n.l. als de stichtster van het dorps-huiswerk — doen wij dit in het zekere weten, dat wij tekort zullen schieten en dat aan de mens, aan de volledige persoon ongetwijfeld tekort gedaan zal worden.

In het jaar 1954, nu het Nederlandse platteland bezaaid is met instellingen en organisaties voor sociaal en sociaal-cultureel werk — men denke aan Gezinsverzorging, Huishoudelijke Voorlichting, Groene Kruiswerk, Landbouw- en Landbouwhuishoudonderwijs — is het verschil met 1915, het jaar waarin het dorps-huis te Paterswolde gesticht werd, groot.

In een artikel in „Maatschappelijk Werk, opstellen, aangeboden aan Emilie C. Knappert (1930)“ geeft Mevrouw Bähler een uitvoerige beschrijving van de nood, die in deze jaren overal op het platteland bestond.

Treffend is haar uitspraak, wanneer zij de culturele armoede van het platteland beschrijft, dat: „op talrijke dorpen *de lagere school* de enige onderwijsinstelling, *de kerk* de enige plaats voor vervulling van hogere behoeften, *de vergunningen* de enige openbare ontmoetingsplaatsen zijn“. Scherp en tekenend geformuleerd en . . . tegelijkertijd in het enkelvoud van „kerk“ en „school“ tegenover het meervoud van de „vergunningen“ zo typerend voor de geestesgesteldheid van de schrijfter. Juist deze kleine verschrijving — in de meeste Nederlandse dorpen waren immers ook in 1915 meerdere kerken en meerdere scholen — openbaart, waarom haar conceptie van *het* dorps-huis, naast *de* kerk en *de* school, in het naar geestelijke stromingen zo sterk geschakeerde platteland, deze wereld niet zonder meer veroveren zou. Maar hierover later.

Wanneer wij ons dit eerste begin indenken — en het hierboven genoemde artikel biedt daarvoor talrijke gegevens — worden wij steeds

weer getroffen, door het heldere inzicht in de sociaal culturele nood-situatie, die de plattelandssamenleving beheerste.

Niet theoretisch gevormd op een school voor Maatschappelijk Werk, dus zonder opleiding, zonder hulp van sociologische instituten, doet deze eerste Maatschappelijk Werkster ten plattelande precies datgene, wat het moderne maatschappelijke werk in 1954 zou eisen: voor zij gaat werken, tracht zij een diagnose te stellen, tracht zij vast te stellen waaraan het schort in de dorps-samenleving. Zij vraagt zich af van welke aard en omvang de nood is, die zij wil bestrijden.

Waarschijnlijk heeft het feit, dat zij, voor zij in Paterswolde kwam wonen, reeds als predikantsvrouw met sociale noden in aanraking kwam, hiertoe medegewerkt. Verder bracht een enquête, ingesteld door de Volksbond tegen Drankmisbruik, naar „Het drankgebruik op het platteland“, ook over haar woonplaats zulke ontstellende feiten aan het licht, dat daarmede eigenlijk het gehele probleem op tafel lag. Deze enquête werd dan ook de directe aanleiding tot het oprichting van de Vereniging „Ons Dorps-huis“.

De voortvarendheid, waarmede deze, toch voor het platteland geheel nieuwe, instelling tot stand kwam, geeft ons een ander facet van de persoon van Mevrouw Bähler te zien, n.l. dat van praktische zin en grote doortastendheid. „Tussen de eerste ingeving, de oprichting der Vereniging en het beslag leggen op een huis, lagen ternauwernood zeven weken“ lezen wij in het hierboven aangehaalde artikel. Welke dorps-huisvereniging en welke maatschappelijke werkster ten plattelande ziet hiertoe anno 1954 kans? En dan te bedenken, dat nu het „dorps-huis“ een gevestigd begrip is, terwijl toen waarschijnlijk niemand behalve Mevrouw Bähler een duidelijke voorstelling gehad zal hebben van wat deze nieuwe organisatie eigenlijk worden moest.

Hoe kwam Mevrouw Bähler-Boerma aan deze idee? Door haar contacten elders in het land. Door Mevrouw E. C. Knappert, toenmaals directrice van de eerste school voor Maatschappelijk Werk

in Amsterdam, was Mevrouw Bähler op de hoogte van het z.g. „volkshuiswerk“, ook wel „Ons Huis werk“ genoemd, dat in verschillende grote steden (Amsterdam, Rotterdam, Leiden) in navolging van het in Londen ontstane „Toynbee-werk“ sinds 1892 gedaan werd.

Het zou te ver voeren uitvoerig op deze typische laat 19e eeuwse vormen van maatschappelijk werk in te gaan, vormen, die uiteraard in Engeland nog weer een iets andere inhoud hadden, dan in Nederland. Het voornaamste kenmerk was echter wel dit; dat vanuit de gegoede burgerij (in Engeland de Universiteit) een poging gedaan werd het verpauperde proletariaat door allerlei vormen van ontwikkelingswerk op te heffen en deel te doen hebben aan het cultuurbezit, dat toen slechts toegankelijk was voor de z.g. hogere klassen der samenleving. Men stichtte een groot gebouw in een arbeiderswijk („Ons Huis“) en hier werd door middel van lezingen, cursussen, concerten, toneelvoorstellingen, opheffingswerk gedaan voor de proletarische bevolking. In latere jaren heeft men bij de voortgang van dit werk vanzelfsprekend getracht dit „voor“ meer en meer te veranderen in „door“. De opkomst van het socialisme en de daarmee gepaard gaande verheffing van het proletariaat van binnenuit maakte in zekere zin het „volkshuiswerk“ in zijn oude vorm, die sterk van boven naar beneden gericht was, onhoudbaar. Het staat intussen wel vast, dat Mevrouw Bähler sterk onder de bekoring geweest is van de activiteiten van het Leidse Volkshuis, dat in zijn opkomst en bloeiperiode door Mevrouw E. C. Knappert geleid werd. De Statuten van het Leidse Volkshuis hebben b.v. als leidraad gediend bij het opstellen van de Statuten van het dorps huis te Paterswolde. Er loopt dus een directe lijn van Londen 1884: „Toynbee-Hall“, via Amsterdam 1892: „Ons Huis“ via Leiden 1899: „het Leidse Volkshuis“ naar Paterswolde 1915: „Ons Dorps huis“.

Hoewel dus oorspronkelijk de idee van dit werk van buiten kwam, heeft Mevrouw Bähler — en hiermede komen we m.i. tot een tweede zeer karakteristieke eigenschap van deze begaafde vrouw — niet nagebootst, niet klakkeloos overgenomen, maar op

geheel eigen wijze deze idee aangepast aan de eisen van de plattelands-samenleving.

Zij heeft als het ware deze idee vertaald, zodat zij toepasselijk werd op haar eigen dorp, op Paterswolde. Het moet als een flits door haar heengegaan zijn: de ontdekking, dat de sociale en culturele nood van het grote stadsproletariaat, waarop het volkshuiswerk zich richtte, een nood was, die voor de plattelandsbevolking van die tijd in haar geheel gold! Waaruit dus logisch volgde dat het dorps huiswerk zich tot de dorpsbevolking in haar geheel zou richten, niet tot bepaalde groepen er van, niet uitsluitend tot de maatschappelijk minder draagkrachtigen.

Toen kwam de keuze van de middelen, en weer werd het stadse voorbeeld niet zonder meer nagevolgd, maar werden vormen gevonden, die in de dorps samenleving pasten.

Er was bij deze plattelands maatschappelijke werkster van meet af aan begrip voor het eigen karakter van de plattelandssamenleving, ook voor de specifieke sociaal-culturele nood en voor de bijzondere voor-zieningen, die hier hulp konden bieden.

In de keuze van de middelen, dus bij het bepalen van de eerste activiteiten, die in het dorps huis plaats zouden vinden, spreekt al weer de bij uitstek praktische en op de concrete situatie gerichte vrouw. Hier in eerste instantie geen lezingen over zwaar culturele onderwerpen, maar direct bij het leven van de bevolking aangepaste voor-zieningen.

Wij willen er drie noemen, die alle drie getuigen van praktisch inzicht en tegelijkertijd alle drie op dat moment op het platteland volkomen nieuwe activiteiten en nieuwe organisatie vormen waren.

1. de inrichting van een leeszaal met uitleenbibliotheek, als filiaal van de Openbare Leeszaal te Groningen. Dit was het eerste boekens filiaal van een stads leeszaal op het platteland.
2. de organisatie van kook- en naailessen voor vrouwen en meisjes, opgezet als filiaal van de Groninger Industrieschool. (Het ambulante landbouwhuishoudonderwijs bestond toen nog niet!)

3. de organisatie van tuinbouwcursussen, de eerste in de provincie Drenthe, waaruit later een lagere tuinbouwschool groeide.

Deze drie voorzieningen, allen uit de begintijd van het dorps-huiswerk, tonen de grootheid en begaafdheid van de leidende kracht, die achter dit werk stond. Uit de aard dezer voorzieningen spreekt b.v. de waarde, die zij hechtte aan deskundigheid. In plaats van zelf te gaan prutsen, zoals kleinere figuren gedaan zouden hebben, werd ingezien, dat voor het platteland niet het mindere goed genoeg was, maar het beste geëist moest worden. Bibliotheek- en leeszaalwerk, huishoudonderwijs en vakopleiding, vereisen deskundige leiding. Bestond die alleen in de stad, welnu de stad kome naar het platteland; zo ontstond de filiaalvorm. Anno 1954 zal dit niet meer als de meest gewenste vorm gezien worden. Het platteland heeft zich geëmancipeerd, maar naar plaats en tijd was dit zeker toen de meest effectieve en praktische oplossing. Ook in de financiële moeilijkheden, voor vele sociaal-culturele instellingen een groot struikelblok, was Mevr. Bähler een voortvarende en ondernemende leidster. Zowel bij de Overheid als bij particulieren wist zij voor haar zaak belangstelling te wekken en de nodige financiële steun te krijgen.

Natuurlijk heeft het dorps-huiswerk in Paterswolde nog vele andere mogelijkheden tot ontwikkeling gebracht. Deze drie zijn slechts genoemd, omdat zij in opzet en organisatievorm de oorspronkelijkheid en praktische zin van haar, die wij hier gedenken, zo bij uitstek demonstreren, ook haar zelfstandig oordeel en onafhankelijkheid van het stedelijke voorbeeld, dat haar bezielde.

In latere jaren bleek dit wederom, toen b.v. een gymnastiekzaal, met badhuis aangebouwd werden, een naar de eisen des tijds ingerichte kleuterschool tot stand kwam, terwijl ook naar de zijde van de gezondheidszorg het dorps-huis zijn mogelijkheden uitbreidde; consultatiebureaux, moeder-cursussen etc.

Zonder aan alle activiteiten plaats te kunnen inruimen, moeten we hier nog noemen: het clubwerk voor kinderen en rijpere jeugd, terwijl het dorps-huis naast al deze eigen activiteiten ook nog

tal van plaatselijke verenigingen diende als plaats van samenkomst voor vergaderingen, clubs etc.

En wanneer dan temidden van al deze activiteiten de blik weer gaat naar de centrale leidende figuur in dit alles, naar Mevrouw Bähler-Boerma, dan zien we haar weer voor ons, zoals we haar zo vaak mochten aantreffen in het dorps-huis. Op elke dag van de week, op ieder uur van de dag was zij er, als het levende middelpunt van al dit werk, meestal in het hart van het gebouw: de leeszaal. Hier werkte zij, maar meer nog hier was zij altijd aanwezig als de vrouw, als de moeder van dit huis. En om haar heen speelde het werk, haar werk, zich af, kwamen en gingen de mensen, de ouderen, de jongeren, de kinderen en de allerkleinsten.

Zij was er en merkte op, combineerde en experimenteerde en steeds ontdekte zij nieuwe behoeften en nieuwe mogelijkheden, zoals dat bij levend werk gaat. Of uit de bevolking zelf kwamen nieuwe wensen, nieuwe verlangens op en het was een van de stelregels van Mevrouw Bähler, dat op deze vragen een dorps-huis altijd „ja” moest kunnen zeggen.

Zo groeide dit werk onder deze bezielende leiding. Het trad naar buiten en vond navolging, eerst binnen de provincie, o.a. in de eerste opzet van het werk van Opbouw Drenthe, later ook elders in het land. Het dorps-huis in Paterswolde bleef het voorbeeld-bedrijf en Mevrouw Bähler, de bij uitstek deskundige. Enkele malen heeft zij over dit werk geschreven en gesproken.

En wanneer wij dit alles aan ons voerbij laten gaan, komt de, bij iedere menselijke arbeid haast onvermijdelijke vraag: en waren er nooit moeilijkheden of teleurstellingen? Zeker, die waren er ook: vele moeilijkheden en zware teleurstellingen.

Mevrouw Bähler was, als zovelen, die door een vaste idee bezielde zijn, niet gemakkelijk in de omgang. Degenen, die nauw met haar samen mochten werken, hebben dit ervaren, maar veelal ook verdragen, uit respect en achting voor de bezieling van deze vrouw. In iedere dorps-samenleving roept een dergelijke figuur krachten en

tegenkrachten op en niemand zal beter beseft hebben dan Mevrouw Bähler hoe zelf onontkoombaar dit is. Toch zal haar dit zwaar gevallen zijn. Toch was er in deze bezielde figuur ook een tragische kant. Waarschijnlijk was zij, die met haar levenswerk de dorpsgemeenschap zo zeer gediend heeft, zelf een zeer eenzaam mens. Medewerkers, die haar vereerden en veel met haar omgingen, moesten constateren, dat zij haar toch nooit helemaal konden begrijpen en benaderen.

Onder de teleurstellingen moet zeker in de eerste plaats het feit gerekend worden, dat de dorpshuis-idee, zoals deze door Mevrouw Bähler werd aangehangen, het platteland van Nederland niet stormenderhand veroverd heeft.

De eerlijkheid gebiedt vast te stellen, dat de geestelijke verscheidenheid van de Nederlandse samenleving aan de verbreiding van de dorpshuisgedachte in de weg stond. Het feit, dat er in Nederland praktisch geen dorp is, dat niet door kerk- en schoolstrijd uiteengevallen is in een aantal verschillend georiënteerde levensbeschouwelijke groepen, maakt dat de idee van *het* dorpshuis als het *ene* gemeenschapshuis van het hele dorp, waar zoveel mogelijk alle sociale en sociaal-culturele activiteiten voor de gehele bevolking zouden plaats vinden, geen grote levensvatbaarheid heeft. Dit moet voor Mevrouw Bähler een diepe en nauwelijks te dragen teleurstelling geweest zijn.

Maar zoveel aantrekkelijks zat er toch wel in haar idee, dat, ondanks het feit van de geestelijke verdeeldheid, toch in tal van gemeenten initiatieven tot stichting van dorpshuizen optraden en nog optreden. Vele van deze initiatieven hebben zich dan echter noodgedwongen toch anders ontwikkeld, dan de oorspronkelijke opzet van Mevrouw Bähler geweest is.

En over verschillende van deze nieuwe pogingen zal zij zich niet verheugd hebben, omdat zij ze als gedenatureerd moet hebben ervaren. Het verenigingsgebouw, de „lege huls“, waarin zich het verschillend gekleurde jeugd- en verenigingsleven van het dorp afspeelde, was geenszins haar ideaal! Ook hierin moet een stuk teleurstelling gelegen hebben. En ook hierin schuilt een stuk tragedie! De vraag rijst

immers: hoe is het mogelijk, dat een figuur, die zó goed op de hoogte was van de noden en behoeften der plattelandssamenleving, zo weinig oog gehad heeft voor die onmiskenbare trek, het Nederlandse geestesmerk bij uitnemendheid: de geestelijke differentiatie, die bij alle opvoedingswerk, bij alle sociaal-cultureel vormingswerk, naar voren treedt. En dan blijft eigenlijk alleen de mogelijkheid: zij heeft dit niet willen zien, niet willen aanvaarden, omdat het zozeer in strijd was met haar eigen diepste overtuiging.

Ondanks de realiteit der verscheidenheid, heeft zij de eenheid als uitgangspunt genomen. In een wereld, waarin het organisatorische overal het organische overwoekerde, heeft zij het organische gezien als het ware.

En zo is haar droom vele malen op de werkelijkheid kapot geslagen. Maar dit neemt niet weg, dat zij de droom gekend heeft, als een bezielde vrouw geleefd heeft, een leven van dienst aan de naaste, in volle overgave, met grote zelfopoffering. En hierdoor is zij toch, met alle menselijke gebreken en tekortkomingen, een voorbeeld geweest voor degenen, die na haar zullen werken aan de sociale en culturele ontwikkeling van het platteland, of dit nu in Paterswolde, in Drenthe, of ergens op de wereld zijn zal. En zo moge zij in onze herinnering blijven: Mevrouw G. Bähler-Boerma, de verpersoonlijking van een stuk maatschappelijk werk, dat — naar haar eigen woorden — niet geleerd, maar geleefd werd!

Assen Mei 1954

Publicaties van Mevrouw G. Bähler-Boerma:

„Maatschappelijk werk op het Platteland“ in „Maatschappelijk Werk“, opstellen, aangeboden aan Emilie C. Knappert op haar zeventigste verjaardag.

Uitgave Wereldbibliotheek 1930.

„Het dorpshuis als plaatselijk centrum voor maatschappelijk werk op het platteland“, lezing gehouden voor de Ned. Bond van Volkshuizen, afgedrukt in Volksontwikkeling, 15e jaargang, pag. 289 e.v.

Bijlage 6

T R I P
ADVOCATEN
NOTARISSEN

Korte geschiedenis van het landgoed Lemferdinge en zijn bewoners

door 5.1.2e

Uitgave: Culturele Raad Eelde, februari 2009

-0-

Dit artikel kan gedownload worden van:
www.cultureleraadeelde.nl/lemferdinge.pdf (2.2 MB)

Korte geschiedenis van het landgoed Lemferdinge en zijn bewoners

Lemferdinge is het oudste van de fraaie gordel landgoederen rond Eelde-Paterswolde. Het heeft een lange geschiedenis van bloei en verval, van reconstructie en aanpassing aan steeds veranderende eisen en denkbeelden. In het onderstaande geef ik een samenvatting van wat ik hierover in de aan het einde genoemde bronnen heb kunnen vinden.

Wat de bewoners betreft is vooral aandacht besteed aan twee families: Dumonceau en Bähler-Boerma. Niet alleen omdat ze belangrijk zijn geweest in de historie van Lemferdinge, maar ook omdat er relatief veel over ze bekend is. Daardoor komt de geschiedenis van Lemferdinge beter tot leven.

Uit praktische overwegingen is dit overzicht in een aantal hoofdstukken opgedeeld:

- Hst. 1. De eerste 350 jaar: 1447-1796 p. 3
- Hst. 2. De familie Dumonceau: 1796-1811 p. 4
- Hst. 3. De volgende eeuw: 1811-1911 p. 9
- Hst. 4. Het echtpaar Bähler-Boerma: 1911-1953 p. 11
- Hst. 5. Recente ontwikkelingen: 1953-heden p. 15
- Bronnen p. 19

Hoofdstuk 1. De eerste 350 jaar: 1447-1796

De oudste vermelding stamt uit 1447, wanneer Steven ter Borch bij zijn huwelijk met Grete van Echten de 'Hof tho Lemferdinck' van zijn ouders krijgt. Twee eeuwen bleef het in het bezit van de familie Ter Borgh, later Van Dulmen. Daarna is het een komen en gaan van eigenaren.

In 1653 werd Lemferdinge verkocht aan de ritmeester Joost van Welvelde (1620-1675). Die verkeerde in de veronderstelling een adellijke havezate gekocht te hebben. Het recht van havezate hield in dat, als de eigenaar van adel was, hij lid werd van de Ridderschap. Daarmee had hij hij toegang tot de Landdag, het bestuur van de Landschap Drenthe, en wellicht tot een bestuursfunctie. Die bracht ook enig inkomen. Dat kon Van Welvelde wel gebruiken, want door de Vrede van Munster (1648) was hij zonder werk komen te zitten. Maar Lemferdinge had die status niet en het lukte Joost ook niet die te verkrijgen. En dat terwijl zijn broer Johan (1610-1681), die het aangrenzende landgoed Oosterbroek bewoonde, wél in de Ridderschap opgenomen was.

Zijn erven verkochten Lemferdinge in 1689; aan wie is niet bekend. Begin 18e eeuw was het in handen van Lucas Nijsingh (1645-1720), die daarmee vier buitens in Eelde bezat. Welgesteld als hij was, liet hij het huis afbreken en een nieuw, groter huis bouwen, met nieuwe schathuizen. De bouw was nog niet voltooid toen hij in 1720 overleed. Zijn zoon Samuel (1679-1741) erfde Lemferdinge en voltooide de bouw. Evenals zijn vader werd hij Secretaris van de Landschap, de hoogste en invloedrijkste ambtenaar van Drenthe. De welvaart bleek echter tijdelijk, want na zijn overlijden werd het huis bij een veiling in 1766 verkocht aan baron Frederik Otto van Dörnberg Heiden (1730-1811). Die was een protégé van zijn oom Alexander Carel vrijheer van Heiden (1709-1776), drost van Drente. Frederik slaagde er wél in het recht van havezate voor Lemferdinge te verkrijgen.

In 1782 bood Van Dörnberg het huis alweer te koop aan. In de Groninger Courant treffen we voor het eerst een uitgebreide beschrijving van huis en bijbehoren:

den Huize Lemferdinge en onderhorige landerijen, bestaande in een Heeren Huis, voorzien met twaalf zoo behangen als onbehangen kamers, ruime kelders, schathuizen waarin logement voor domestiquen, koetshuis, stallinge voor paarden en beesten, groote tuinen en moeskerijen, weide, hooy en koorenlanden, wel aangelegde bosschen van zwaar eiken en ander kaphout, tuinmans en boerenwoningen, velden en turfvenen, aanzienlijk gestoelte en graven in de kerk, regt van jagt, visscherij en comparitie ten Landsdage, etc.

Er kwam echter geen geschikte koper opdruiven. In 1788, dus na slechts 22 jaar, raakte Lemferdinge alweer havezate af, want Van Dörnberg hevelde het recht over op een ander erf. Dat bracht wellicht financieel voordeel, want het recht van havezate hield vrijstelling van sommige belastingen in. In

1790 lukte de verkoop wèl, aan Jan Warmolts, inclusief de stoelen en graven in de kerk. Lang genoot deze niet van zijn bezit, want al zes jaar later deed zijn weduwe het over aan luitenant-generaal Dumonceau.

Hoofdstuk 2. De familie Dumonceau: 1796-1811

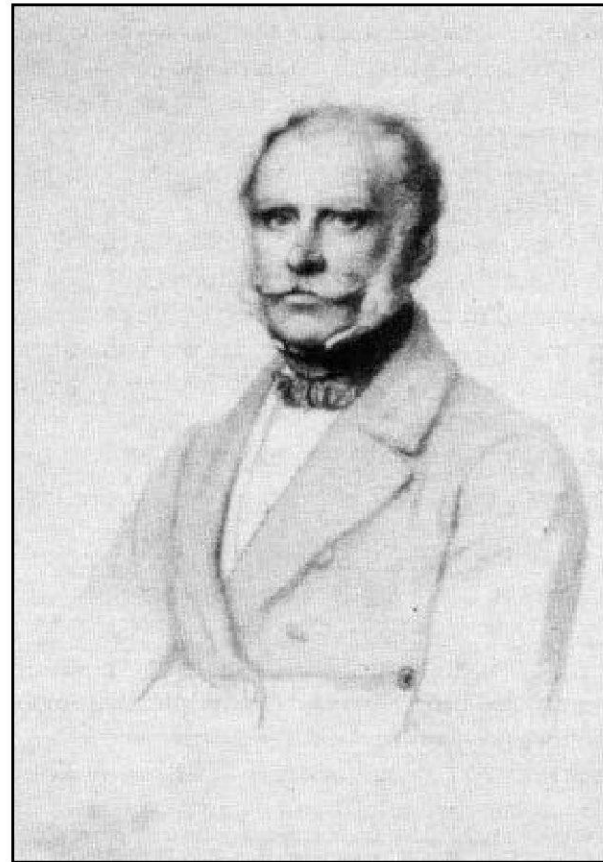
Jean-Baptiste Dumonceau (1760-1821) kwam uit Brussel en was daar in 1782 getrouwd met Anna Colinet. Ze kregen twee kinderen, Thérèse en Jean François (die verder altijd François genoemd wordt). Maar Anna overleed al in 1795.

Dumonceau sloot zich in 1787 aan bij de patriotten, die zich verzetten tegen de overheersing van de Zuidelijke Nederlanden door Oostenrijk. In de winter van 1794-95 trok hij met het Franse revolutionaire leger onder leiding van generaal Pichegru over de bevroren grote rivieren de Noordelijke Nederlanden binnen, waarna de Bataafse Republiek werd gesticht. Dumonceau werd benoemd tot bevelhebber van de Bataafse troepen in Noord-Nederland, met Groningen als standplaats.

Als bevelhebber kwam Dumonceau natuurlijk in contact met de Groninger elite. Binnen het jaar hertrouwde hij met Agnes Cremers, telg uit een katholieke patriciërsfamilie, oorspronkelijk afkomstig uit Deventer. Haar vader was advocaat en notaris, haar broers Eppo en Frans zouden later Statenlid en Frans ook burgemeester van Groningen worden. Jean-Baptiste en Agnes kregen negen kinderen, waarvan er vier vóór het tweede jaar overleden.

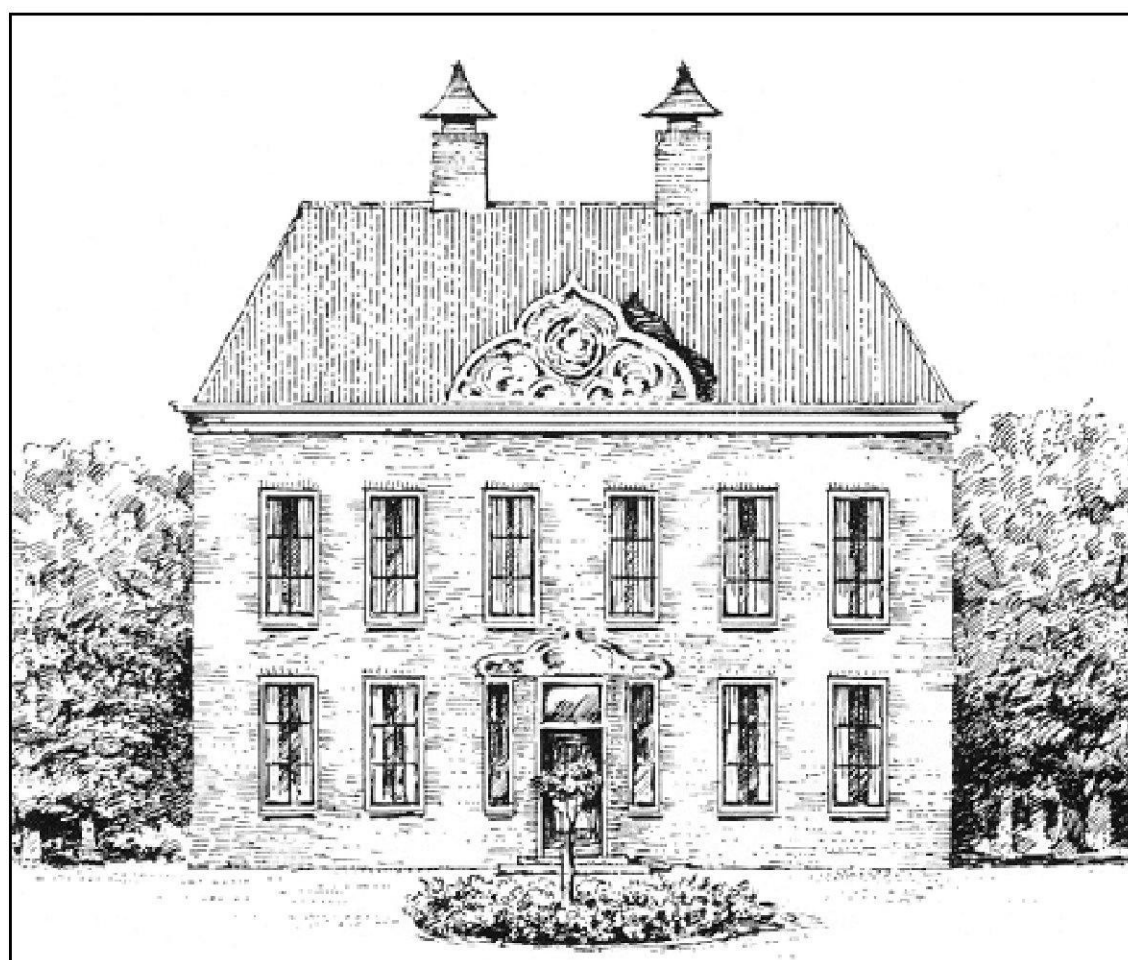
Hoe zat het ook alweer? Even de gebeurtenissen op een rijtje:	
1789	Franse revolutie, bestorming van de Bastille in Parijs
1795	Franse en Bataafse troepen onder Pichegru veroveren Nederland; Prins Willem V vlucht naar Engeland; stichting van de Bataafse Republiek
1799	staatsgreep van Napoleon in Frankrijk, waar hij de feitelijke macht krijgt
1803	Napoleon kroont zichzelf tot keizer
1806	Napoleon sticht het Koninkrijk Holland en benoemt zijn broer Lodewijk Napoleon tot koning; instelling van het Continentale Stelsel als blokkade tegen Engeland
1810	koning Lodewijk Napoleon door Napoleon afgezet; Nederland ingelijfd bij Frankrijk
1813	Geallieerden verslaan Napoleon in de Volkerenslag bij Leipzig; prins Willem Frederik (de latere koning Willem I) keert terug naar Nederland; het Haags Driemanschap neemt het landsbestuur op zich
1814	Geallieerden nemen Parijs in; Napoleon naar Elba verbannen, Lodewijk XVIII koning van Frankrijk; Weens Congres stelt nieuwe grenzen in Europa vast
1815	Napoleon ontsnapt van Elba en neemt de macht weer over; Napoleon verliest de Slag bij Waterloo en wordt verbannen naar Sint-Helena; stichting van het Verenigd Koninkrijk der Nederlanden (Noord en Zuid) onder koning Willem I
1830	België scheidt zich af van Nederland
1831	Tiendaagse Veldtocht tegen België, uiteindelijk tevergeefs

Het gezin woonde aanvankelijk in een bouwval in de Kijk in 't Jatstraat en later in een vochtig krot in de Boteringestraat, hoek Nieuwe Kerkhof. In 1797 verhuisde het gezin naar Lemferdinge. Uit deze periode kennen we veel details over Lemferdinge en het (jongens)leven daar, uit de memoires van Dumonceau's oudste zoon François, die het evenals zijn vader nog tot generaal zou brengen. François woonde hier af en aan van zijn 7e tot zijn 16e.

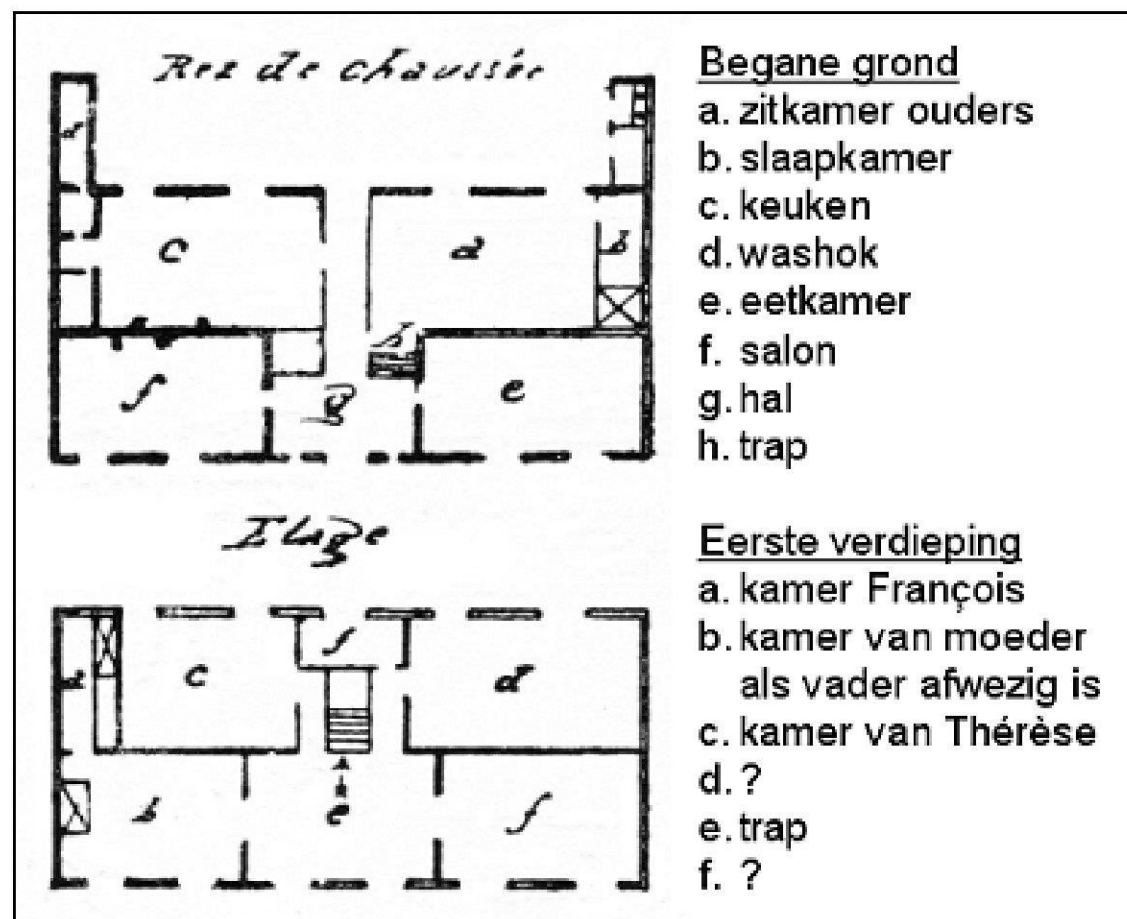

Links: Luitenant-generaal Jean-Baptiste Dumonceau in 1807, door Jean-Baptiste Couvelet (Legermuseum Delft). Rechts: zijn oudste zoon François Dumonceau, rond 1850 (bron: Stan Maas).

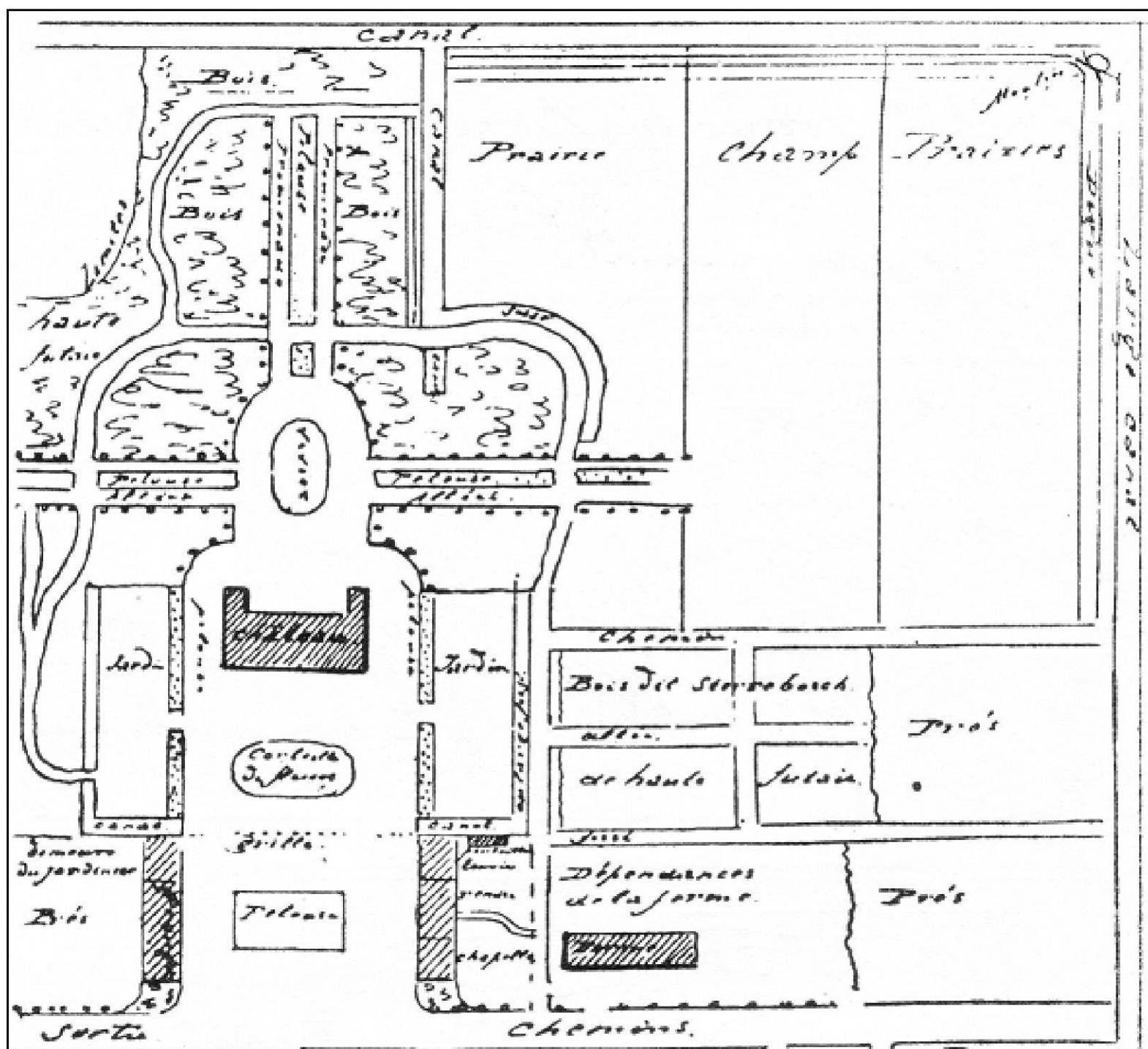
Vader Dumonceau, architect van opleiding, bracht met het geld van zijn vrouw veel aanpassingen aan het huis en de tuin aan. De gracht rond het huis werd gedempt, de ophaalbrug verwijderd, aanbouwen van de voorkant naar de achterzijde verplaatst, bloemperken en gazons aangelegd en de tuin vergroot. Aan de overkant van de weg, waar nu de parkeerplaats is, lagen de moestuin, de boomgaard en een kas. Van een 'grand canal' achter het huis is de aanzet nog te zien.

Reconstructietekening van het grote Huis, naar de schets van François Dumonceau in zijn Mémoires (bron: Huizen van Stand).

Indeling van de twee verdiepingen, zoals geschetst door François.
Het huispersoneel sliep waarschijnlijk op zolder.

Het gedeelte van de tuin ten noorden van de huidige Lemferdingelaan in 1805, zoals geschetst door François. Voor het huis ligt een bloemperk en voorbij het hek een gazon. In het westelijke (linker) schathuis zijn de tuinmanswoning en de schuur, in het oostelijke de paardenstal, het koetshuis en de kapel; daarnaast het kippenhok. Achter het huis ligt de visvijver.

Moeder Agnes ging 's zondags in Groningen naar de kerk. Want in Drenthe werden uitingen van katholicisme krachtig tegengegaan. Dat ging dan, per koets uiteraard, langs landgoed Oosterbroek, bij De Punt met een brug over het Hoornse Diep en verder via Haren en Helpman.

In 1798 kwam pater Videbout, die het revolutionaire Frankrijk was ontvlucht, als huisleraar en huispastoor op Lemferdinge wonen. In het oostelijke schathuis werd een huiskapel ingericht waar de mis werd gehouden. Ook katholieken uit de omgeving kwamen hier naar de mis, zoals een stel Duitsers uit Peize. Aanvankelijk woonde het gezin het hele jaar op Lemferdinge. François' zus Thérèse overleed hier op 14-jarige leeftijd.

In 1802 kocht Dumonceau het huidige Schimmelpenninck Huys aan de Oosterstraat. Vanaf toen was Lemferdinge hun zomerhuis. Natuurlijk werd ook dit huis verbouwd. De belangrijkste toevoeging was de Barokkamer, grenzend aan de tuin. Die zaal is er nog steeds. In het plafond kun je vier portretten zien. Het zijn drie kopstukken van de Bataafse Republiek, alsmede de illustere bewoner zelf. Ze kunnen er echter niet samengezworen hebben, zoals de website van het hotel ons wil doen geloven.

*Jean-Baptiste Dumonceau kocht dit huis, nu het Schimmelpenninck Huys, in 1802.
De twee kleine huisjes rechts hoorden erbij.*

De vier portretjes in het plafond van de Barokkamer. Van links af: Pieter Paulus (1753-1796), eerste voorzitter van de Nationale Assemblée in 1796; Rutger Jan Schimmelpenninck (1761-1825), zijn opvolger, was van 1805-1806 Raadpensionaris van de Bataafse Republiek; Hendrik Midderigh (1753-1800) was kopstuk van de unitariërs; Jean-Baptiste Dumonceau, de heer des huizes.

De Barokkamer, achterin de gang links, grensde aan de tuin en nu aan de serre.

De woelige tijden riepen Jean-Baptiste vaak van huis en na 1806, toen Lodewijk Napoleon koning van Holland werd, woonde het gezin her en der in Nederland. Lemferdinge werd vanaf 1808 bewoond door commandeur Busman, wellicht als rentmeester. Bij een noodweer in juli 1811 werd het huis ernstig beschadigd. De krant bracht het als volgt:

Nergens is de schade aanzienlijker geweest dan op het huis Lemferdinge, door Commandeur Busman bewoond. Aldaar heeft men waargenomen een hevige bui van driekantige brokken ijs (geen gewone hagel) ter grootte van een duiven-ei, welke met breede bliksemstralen doorkruist en met verdoovende slagen van donder en storm begeleid, schrik en verwoesting rondom zich verspreidde, zijnde er door de gebroken glasruiten zooveel water in de kamers op de tweede verdieping gedrongen. dat men volgens zeggen van den heer Busman zelve, er nauwelijks met laarzen doorwaden konde.

Mede omdat Dumonceau financiële problemen had, werd het landgoed verkocht. De economische toestand in het land, inmiddels weer deel van het Frankrijk van Napoleon, was slecht, vanwege de blokkade door de Engelsen. Een vermogende koper voor het hele landgoed, die ook nog het huis zou kunnen restaureren, werd niet gevonden. Daarom werd het geheel opgesplitst in kavels. Timmerman Hendrik Uges kocht het huis met de beide schathuizen.

Jean-Baptiste Dumonceau doorliep een vlekkeloze militaire carrière, geholpen door de woelige tijden waarin iedere machthebber afhankelijk was van een sterk leger. Hij werd staatsraad aan het hof van koning Lodewijk Napoleon in Amsterdam en door deze tot graaf verheven. In het nieuwe Verenigd Koninkrijk der Nederlanden was hij van 1820 tot 1821 lid van de Tweede Kamer voor de provincie Zuid-Brabant.

Ook zijn zoon graaf Jean François (1790-1884) doorliep een succesvolle militaire carrière. Hij beleefde onder Napoleon de rampzalige veldtocht tegen Rusland en later onder koning Willem I de Tiendaagse Veldtocht tegen het afvallige België. Hoewel de 'oude adel' neerkeek op de Napoleontische adel, schopten François, diens zoon graaf Charles Henri Felix (1827-1918) en kleinzoon graaf Joseph Henri Felix (1859-1952) het tot adjudant van resp. koning Willem II, koning Willem III en koningin Wilhelmina. Met Joseph stierf de Nederlandse tak van het geslacht Dumonceau uit.

Hoofdstuk 3. De volgende eeuw: 1811-1911

Uges sloopte het grote huis nog in datzelfde jaar 1811. Hij had ervaring met zulke klussen: in 1798 had hij al het Huis ter Borch, dat op de plaats van de vroegere Waterburcht aan de zuidzijde van Eelde stond, voor de sloop gekocht. Delen van het landgoed Lemferdinge gingen eveneens in andere handen over en leidden tot de landgoederen De Duinen en Vosbergen. Of het oostelijke schathuis toen ook afgebroken werd, of pas enkele jaren later, is niet bekend.

Het westelijke schathuis werd verbouwd tot woning, mogelijk door timmerman Uges, dan wel door een latere eigenaar. De baanderdeur in de westgevel werd dichtgemetseld en in de zuidmuur werd de voordeur aangebracht, waar nu de zonnewijzer zit. De naam Lemferdinge ging als vanzelfsprekend over op dit huis.

Bij de restauratie in 1996/97 kwam achter de pleisterlaag het metselwerk tevoorschijn waarmee begin 19e eeuw de vroegere baanderdeur in de westgevel (links) en eind 19e eeuw de voordeur in de zuidgevel gedicht is. Ook nu de muren opnieuw geverfd zijn, verraden de afwijkende voegen deze bouwgeschiedenis (foto collectie Ginie Arends).

De grote ramen met de blinden uit het oude huis werden hergebruikt. Ingewijden zal het opvallen dat sommige balken die de zoldervloer dragen boven een raam zitten.

Sommige balken zitten boven een raam. Bouwkundig gezien een onlogische plaats, want het dragende muurgedeelte eronder is maar smal.

Jonkheer Roelof de Sigers ther Borch (1775-1867), gepensioneerd majoor en lid van Provinciale Staten van Drenthe, kocht Lemferdinge in 1820 als 'een kapitale en sterk doortimmerde behuizinge, met grote schuur, hoven, bos, lanen' enz. Een pikant detail is dat Roelof als 16-jarige vaandrig in 1793-94 de veldtocht in Brabant nog meemaakte, om de Republiek te beschermen tegen het oprukkende leger van Fransen en patriotten, waarin Jean-Baptiste Dumonceau zo'n belangrijke rol speelde.

Roelof ging er wonen met zijn achternicht, Johanna Sibilla Geertruda Lewe (1772-1839), weduwe van Ico Folef von Inn- und Kniphausen en haar twee dochters. Johanna overleed op Lemferdinge en de jongste dochter vertrok in 1852 wegens haar huwelijk. In 1861 verhuisde Roelof met de oudste dochter naar Groningen en verkocht Lemferdinge.

Vervolgens komen nog verscheidene eigenaren in de archieven voor, tot jonkheer Quirijn de Marees van Swinderen (1854-1902), van beroep 'landeigenaar', het in 1884 kocht. Hij liet het huis ingrijpend verbouwen. Zo werd de ingang verplaatst van de zuidzijde naar de huidige plaats. Ook de grote kamers beneden werden toen gecreëerd. En het huis kreeg zijn opvallende kapconstructie. Vroeger was het westelijke schathuis dieper dan het oostelijke, maar het aanzicht vanaf het voorplein moest natuurlijk gelijk zijn. Daarom had het westelijke schathuis een 'slepend dak', waarvan de achterkant minder steil was. Dit beperkte de bruikbaarheid van de zolder, en dat is opgelost door een dubbele nok aan te brengen. Ook de dakkapellen dateren uit deze tijd.

Quirijn was paardenliefhebber. Zijn schimmel Tabor II domineert het schilderij *De Paardenkeuring* van Otto Eerelman, dat in het Groninger stadhuis hangt.

Otto Eerelman (1839-1926) schilderde in opdracht van het Gemeentebestuur van Groningen in 1920 De Paardenkeuring op de Grote Markt op de 28ste augustus. In het midden de Russische schimmelhengst Tabor II. Zijn eigenaar, jonkheer Quirijn de Marees van Swinderen, staat in het groepje prominenten links. Hij is de corpulente man met het rode boekje, net boven de hond.

Na nog een wisseling van eigenaar kochten dr. Louis Adriën Bähler, oud-predikant in Aduard en zijn vrouw Gesina Bähler-Boerma het huis in 1911. Volgens sommige bronnen erfde Louis het landgoed van zijn vader, maar dat is dus onjuist.

Hoofdstuk 4. Het echtpaar Bähler-Boerma: 1911-1953

Louis Adriën Bähler (1867-1941), telg uit een predikantengeslacht van Zwitserse origine, werd geboren in 1867 in Kesteren, waar zijn vader toen dominee was. Die had nog verscheidene andere standplaatsen, tot hij in Groningen eindigde. Hier studeerde Louis theologie, wat hij afrondde met een semester in Straatsburg. Van daar uit correspondeerde hij, 24 jaar oud, met de 17-jarige Gesina Boerma (1874-1953) en vroeg haar al gauw onomwonden ten huwelijk. Hij had haar bij zijn ouders thuis leren kennen, waar ze wel op bezoek kwam. Louis promoveerde in 1893 in Groningen tot doctor in de theologie. Hij had twee jongere zussen.

Gesina's ouders hadden een boerderij in Blokum, een buurtschap bij Woltersum, onder Ten Boer. Zij was enig kind. Vooral haar moeder stimuleerde haar een goede opleiding te volgen. Zij deed de driejarige HBS in Warffum en trouwde in 1894 met Louis.

Bähler werd in 1895 hervormd predikant op Schiermonnikoog, in 1906 in Oosterwolde (Friesland) en in 1909 in Aduard. In al zijn gemeentes werd hij zeer gewaardeerd.

Hij was vrijzinnig, aanhanger van de 'moderne theologie' en aangestoken door de ideeën van Leo Tolstoj: geweldloosheid, geen drank of andere drugs, vegetarisch, gelijkwaardigheid van man en vrouw, sexuele zelfbeheersing en een moreel hoogstaande levenswandel. Hij was christen-anarchist, fel tegenstander van dienstplicht en militarisme. Hij hield door het hele land lezingen en schreef vele preken, pamfletten en artikelen in kranten en tijdschriften. Maar hij was ook geïnteresseerd in mystiek, theosofie en andere godsdiensten. Zo schreef hij o.a. over het Boeddhisme.

Het jeugdige echtpaar Bähler-Boerma.

Bähler was fel en compromisloos in zijn overtuigingen. Dat bracht hem meer dan eens in conflict met zowel de kerkelijke als de wereldlijke autoriteiten. Een vrijzinnige publicatie in 1905 leidde als reactie tot de oprichting van de Gereformeerde Bond in de Hervormde Kerk. In 1911 leidde een conflict met de kerkeraad in Aduard ertoe dat hij het ambt met onmiddellijke ingang neerlegde.

Het echtpaar vestigde zich in 1911 op Lemferdinge. Later lieten ook zij hier verbouwen; tussen 1923 en 1930 is bijvoorbeeld de ingangspartij chiquer gemaakt.

Huize Lemferdinge in 1923 (links) en 1930 (rechts) (foto's collectie Ol Eel).

Voor het schilderwerk binnen kozen ze een kleurenschema dat wel aangeduid wordt als 'boeren-Art Deco'. Dit is o.a. in de keuken nog te zien. Het testament bepaalde dat deze kleuren gehandhaafd dienen te blijven.

*Boeren-Art Deco in de keuken:
rood en donkergroen.*

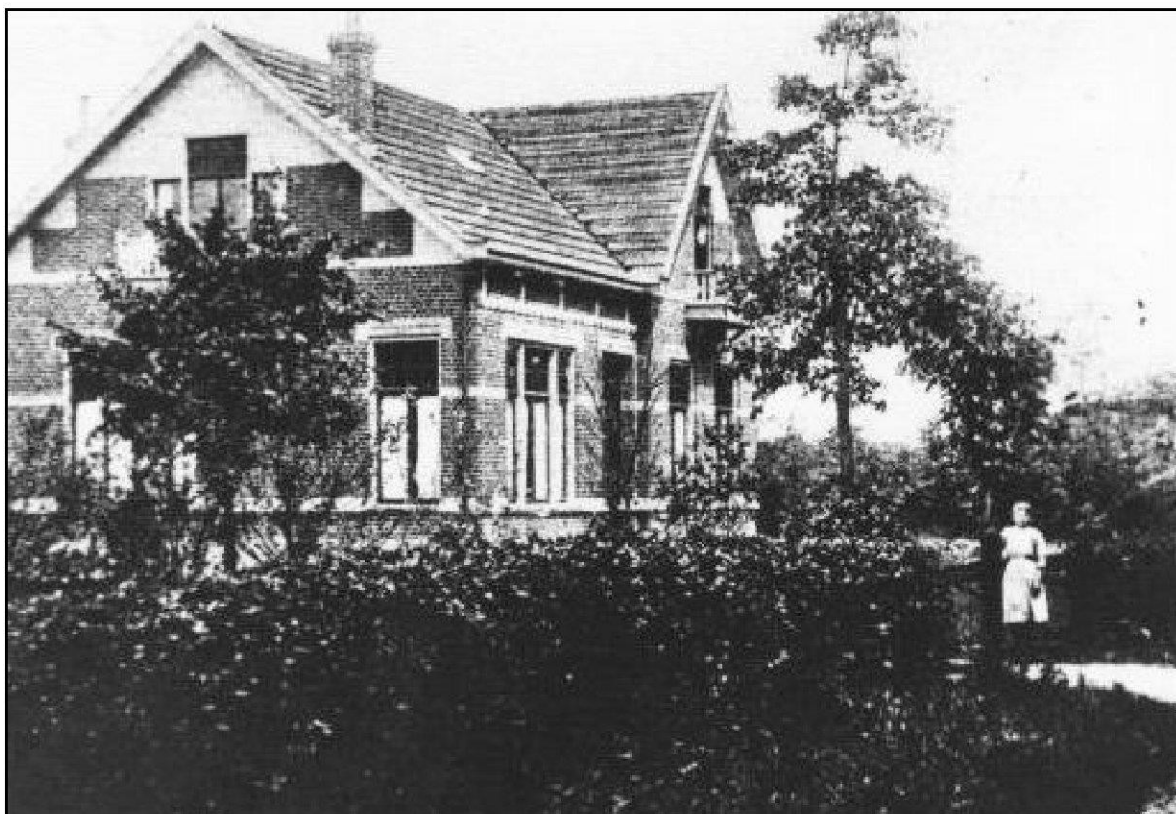
Het *Manifest der Dienstweigeraars* dat Bähler in 1915 opstelde (dus tijdens de Eerste Wereldoorlog!) bracht hem voor de rechter. Na 1918 werd het rustiger rond Bähler. Hij verdiepte zich in iriscopie en praktiseerde die ook. De laatste jaren van zijn leven gingen zijn ogen achteruit en tenslotte werd hij geheel blind. Hij overleed in 1941.

Louis Bähler en Gesina Bähler-Boerma.

Gesina werd sterk beïnvloed door de denkbeelden van haar man. Zo bleef het echtpaar bewust kinderloos. Maar waar hij zich vooral richtte op het uitdragen van zijn christen-anarchistische ideologie, sloeg zij een meer praktische en sociaal-culturele weg in. Als secretaresse van de Bond voor Drankbestrijding afd. Groningen voerde ze in 1915 in Eelde een enquête uit, die onthutsende feiten aan het licht bracht. Minstens éénderde van het gezinsinkomen werd in drank omgezet, terwijl er veel gevallen van tbc waren. Ze onderkende de oorzaken: ongezonde leefgewoonten en huisvesting, te weinig scholing en kroegen als het enige vertier. En zij pakte die daadkrachtig aan.

De eerste stap was medestanders te mobiliseren, die samen met haar een maatschappelijk centrum wilden realiseren. Zij was hierbij sterk geïnspireerd door het werk van Emilie Knappert, die in Leiden een Volkshuis stichtte waar de ontwikkeling van de fabrieksjeugd voorop stond. Gesina paste die ideeën aan aan de plattelands situatie. In april 1915 werd de Vereniging Ons Dorpshuis opgericht, die een nieuw woonhuis kon betrekken aan wat nu de Bähler-Boermalaan is. Al gauw werden er leslokalen en een turnzaal bijgebouwd.

Het Dorpshuis in 1920 (foto collectie Ol Eel).

Essentieel voor het welslagen van haar aanpak was dat ze niet zelf ging experimenteren, maar deskundigen zocht om een leeszaal en cursussen van de grond te krijgen. Zo kwam de bibliotheek er als een filiaal van de Openbare Leeszaal in Groningen en werden de naaicursussen gegeven onder de vlag van de Groningse Industrieschool. Daardoor konden voor allerlei activiteiten rijkssubsidies verworven worden, wat weer leidde tot een veelzijdig cursusaanbod. Dat liep uiteen van voedingsleer, huishoudelijke hygiëne, costuumnaaien en handwerken tot bijenteelt, EHBO, gymnastiek en houtbewerking. In de fotocollectie van de historische vereniging Ol Eel, grotendeels via internet toegankelijk, zijn vele groepsfoto's met cursisten te vinden.

De bibliotheek in het Dorpshuis, 1935 (foto collectie Ol Eel).

Ook werd de tbc-bestrijding ter hand genomen door het uitlenen van lichttenten voor patiënten en het geven van voorlichting over preventie. Later bood het Dorpshuis ook onderdak aan vrijetijdsactiviteiten als schaken en volksdansen. Bij het bewerkstelligen van al deze activiteiten vond Gesina vooral in de emeritus-predikant en hoogleraar theologie Hajo Uden Meyboom een zielsverwante medestander.

Andere verworvenheden die voortgekomen zijn uit activiteiten van het Dorpshuis zijn de Tuinbouwschool, de kleuterschool, de Stichting Eelder Woningbouw en het Bloemencorso. Na de oorlog bracht Gesina bij haar thuis jongelui in aanraking met klassieke muziek door op zondagmiddag naar grammofoonplaten te luisteren. Ook ging ze met hen naar musea. Op haar 75e verjaardag brachten de Eelder schoolkinderen haar een zanghulde.

Zanghulde voor mevr. Bähler-Boerma bij haar 75ste verjaardag door de Eelder schoolkinderen, 11 juli 1949 (foto collectie Ol Eel).

Gesina overleed in 1953. Op de oude begraafplaats in Eelde is het enigszins pompeuze grafmonument van het echtpaar te vinden. Daar heet zij overigens Gezina, met een 'z'.

Het grafmonument van het echtpaar Bähler-Boerma op de oude begraafplaats in Eelde.

Hoofdstuk 5. Recente ontwikkelingen: 1953-heden

Bij het overlijden van mevr. Bähler in 1953 werd de Vereniging 'Ons Dorpshuis' eigenaar van het landgoed, maar het werd beheerd door een beheersstichting. In haar testament was vastgelegd dat Lemferdinge altijd toegankelijk moest blijven voor mensen die hun horizon willen verbreden. In 1983 werd de beheersstichting omgezet in de Stichting Lemferdinge, die het huis van Ons Dorpshuis kocht.

De opvallende dakconstructie met een dubbele nok is op deze luchtfoto uit 1995, vlak voor de restauratie begon, goed te zien. Bovenaan ligt de beboste, romantische rotstuin die de Bählers hebben aangelegd (foto collectie Ginie Arends).

Toen in 1960 de Monumentenwet van kracht werd, kwam Lemferdinge aanvankelijk niet op de lijst van rijksmonumenten. Pas op basis van archiefonderzoek door historica Nienke Domenie-Verdenius en Ginie Arends-Luinge kreeg het huis in 1994 deze status. Die maakte in 1996/97 de restauratie van Lemferdinge mogelijk.

Een van de vele slechte plekken, door houtrot en lekkage. Een ingrijpende restauratie was noodzakelijk (foto collectie Ginie Arends).

Het dak werd als eerste aangepakt (foto collectie Ginie Arends).

De dakvlakken binnen de beide noklijnen werden van glas voorzien. De mooie, egale lichtinval, vooral bij helder weer, is ideaal voor een galerie!

*De tegeltjes in de grote schouw zijn authentiek 18e eeuws.
De omtimmering is van de Bählers.*

De tuin werd opnieuw aangelegd, mede op basis van de schets van François Dumonceau. De bloementuin achterin geeft de plaats en omvang van het vroegere Huis aan. En de ingang van het terrein kwam weer op de hoofdas te liggen.

Na verwijdering van de begroeide rotstuin werd het terrein heringericht. En dat kon natuurlijk niet zonder de inzet van zwaar materieel.. (foto collectie Ginie Arends).

De officiële inwijding van het gerestaureerde landgoed, op 12 september 1997, werd verricht door mr. Pieter van Vollenhoven, in zijn hoedanigheid van voorzitter van het Nationaal Restauratiefonds. Hij onthulde de zonnewijzer. Die draagt de data 1447-1997 en het motto: *Schakel in de tijd*. Eerder dat jaar werd de landgoederengordel aan de oostkant van Eelde-Paterswolde al tot beschermd dorpsgezicht verklaard.

Mr. Pieter van Vollenhoven onthult de zonnwijzer (foto collectie Ginie Arends).

Even napraten over het geslaagde project. Van links af: mevr. Ginie Arends-Luinge, voorzitter van de Stichting Lemferdinge, mr. Pieter van Vollenhoven, Relus ter Beek, commissaris van de koningin in Drenthe en burgemeester Pieter van Veen van de gemeente Eelde (foto collectie Ginie Arends).

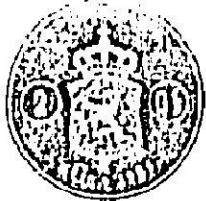
In 2003, tenslotte, is de Stichting Lemferdinge opgegaan in de Stichting Drents Landschap. De testamentaire doelstelling wordt sinds begin 2009 vormgegeven door de Culturele Raad Eelde.

Bronnen

- J. Bos, F.J. Hulst & P. Brood (red.), *Huizen van stand. Geschiedenis van de Drentse havezaten en andere herenhuizen en hun bewoners*. Boom, Meppel 1989. Met name hst. 48: *Lemferdinge* en hst. 2: *Havezaten en ridderschap*.
- C. Schaafsma & M. Arends-Luinge (red.), *Een nieuwe kijk op het oude Eelde*. Profiel, Bedum 1989. Met name hst. 4. *Herenhuizen en havezaten*; hst. 9. *Onderwijs en volkswontwikkeling*; hst. 13. *Verenigingen en stichtingen*.
- Nienke Domenie, *Lemferdinge, expositiecentrum voor kunst en cultuur*. Brochure uitgegeven ter gelegenheid van Open Monumentendag 1996.
- A.R. Arends, *Huizen in Eelde en hun bewoners, 1744-1850*. Eigen uitgave 2004; zie ook de website van Arend Arends: www.arendarends.nl.
- J. Puraye (red.), *Mémoires du général Comte François Dumonceau*, deel 1. 1790-1811. Brepols, Brussel 1958.
- Jean-Baptiste Dumonceau op Lemferdinge, website van Ol Eel: www.oleel.nl/genealogien.
- Over het geslacht Dumonceau op Wikipedia.
- Over het geslacht Dumonceau in het Nationaal Archief: www.nationaalarchief.nl.
- Stamboom van de familie Dumonceau, door Stan Maas, www.stanmaas.nl.
- J.-B. graaf Dumonceau was lid Tweede Kamer: www.parlement.com.
- P.J. Blok, *Geschiedenis van het Nederlandsche volk, deel 4, boek XI. De Fransche tijd*. Digitale bibliotheek voor de Nederlandse letteren: www.dbnl.org.
- Website van Hotel Schimmelpenninck Huys: www.schimmelpenninckhuys.nl.
- *De Paardenkeuring* van Otto Eerelman op Wikipedia.
- T. Domenie-Verdenius & M. Arends-Luinge: hoofdstukken *Bähler, Louis Adriën (1867-1941)* en *Bähler-Boerma, Gezina (1874-1953)* in: J. Bos & W. Foorhuis (red.), *Drentse biografieën. Levensbeschrijvingen van bekende en onbekende Drenten*, deel 2. Boom, Meppel 1990.
- S.J. Visser, *Bähler, Louis Adriën (1867-1941)*, website van het Instituut voor Nederlandse Geschiedenis: www.inghist.nl.
- Fotoarchief van Ol Eel: <http://www.drentsarchief.nl/fotos.html>; zoek op "Dorpshuis Paterswolde".
- Genealogieën van de families Cremers, Bähler en Boerma via Genlias: www.genlias.nl.
- Interviews met mevr. M. Arends-Luinge, januari-februari 2009.

Bijlage 7

T R I P
ADVOCATEN
NOTARISSEN

S 017316

Eerste blad.

Heden de dertiende augustus negentienhonderd vierenzestig, verschenen voor mij, Hendrik Willem Felderhof, notaris ter standplaats Assen, in tegenwoordigheid van de na te noemen getuigen:

1. de Heer Jacob Homan, zonder beroep, wonende te Gegevens verwijderd door KvK; en
2. de Heer Meester Hendrik Kronenberg, Chef van het Kabinet van de Commissaris der Koningin in de Provincie Drenthe, wonende te Gegevens verwijderd door KvK

volgens hun verklaring ten deze handelende in hoedanigheid van respectievelijk Voorzitter en Secretaris van het Bestuur van de stichting: Stichting "Het Drentsche Landschap", gevestigd te Assen, ingevolge het bepaalde bij artikel 6, lid 2, harer statuten uitoefenende de bevoegdheden van het Dagelijks Bestuur dier stichting blijkens akte van overdracht bevoegdheid op zevenentwintig juli negentienhonderd tweeënzestig verleden voor de plaatsvervanger van mij, notaris.

De comparanten, handelende als gemeld, verklaarden:

dat gemelde stichting werd opgericht bij akte elf juni negentienhonderd vierendertig voor de destijds te Amsterdam standplaats hebbende notaris Eco Theodorus Scheltinga Koopman verleden;

dat bij akte van statutenwijziging op vierentwintig juni negentienhonderd zestig voor mij, notaris, verleden, de naam der stichting werd gewijzigd en aangepast aan de voorschriften van de Wet op stichtingen;

dat het Algemeen Bestuur der stichting in zijn vergadering, gehouden op twaalf mei dezes jaars, blijkens aan deze akte gehecht uittreksel uit de notulen dier vergadering, heeft besloten tot het aanbrengen van enkele wijzigingen in de statuten der stichting.

Doorh. R.G.K.

S 017316

d. k

ting;-----

dat evenbedoeld besluit werd genomen met algemene stemmen in een krachtens artikel 11, tweede lid, der statuten bijeengeroepen en gehouden vergadering, zoodat ten aanzien van de voorgenomen statutenwijziging rechtsgeldig is besloten;-----

dat zij, comparanten, torzake handelende als gemeld,-----thans ter uitvoering van evenbedoeld bestuursbesluit, de statuten van genoemde stichting bij deze zodanig wijzigen, dat deze voortaan komen te luiden als volgt:-----

-----S T A T U T E N:-----

-----Artikel 1.-----

De Stichting wordt genaamd: Stichting "Het Drentse Landschap" en is gevestigd te Assen.-----

-----Artikel 2.-----

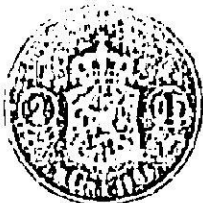
Het doel van de Stichting is het bevorderen van het behoud van het natuur- en landschapschoon in de Provincie Drenthe.-----

Onder natuur- en landschapschoon wordt verstaan al datgene, wat tot de aantrekkelijkheid van het landschapsbeeld bijdraagt, waartoe mede kunnen gerekend worden de markwaardigheden op het gebied der natuur-historie en voortbrengselen van menselijke werkzaamheid, welke door hun vorm, ligging of ouderdom de waarde van het landschapsbeeld verhogen.-----

-----Artikel 3.-----

De Stichting tracht haar doel te bereiken door:-----

a. het maken en bijhouden van een inventaris van de in de Provincie Drenthe aanwezige en voor het doel geschikte

q k

- onroerende goederen;-----
- b. het in bezit verwerven, beheren en exploiteren van dusdanige goederen;-----
- c. het bijeenbrengen van gelden, nodig ter bereiking van het doel;-----
- d. bemoeiingen bij overheid, corporaties en particulieren tot het verwerven van steun voor haar streven;-----
- e. samen te werken met verenigingen, corporaties en commissies, die zich ten doel stellen de ontseiring van het landschap, door nieuwe bouwwerken en reclames, tegen te gaan, in het bijzonder op het platteland, en zoveel mogelijk de nieuwe bouwwerken te laten aanpassen aan de landelijke omgeving;-----
- f. alle andere wettige middelen, welke voor het doel der Stichting bevorderlijk kunnen zijn.-----

Artikel 4.

Behalve door de baten, uit het bezit der Stichting voortvloeiende, zullen de inkomsten worden gevormd door vrijwillige bijdragen van particulieren of van rechtspersonen, hetzij in de vorm van jaarlijkse bijdragen, hetzij in de vorm van giften, hetzij in andere vorm en door subsidies van Rijk, Provincie en Gemeenten.-----

Artikel 5.

Het Bestuur der Stichting bestaat uit ten minste tien leden. Een lid van het Bestuur moet tevens zijn bestuurslid der Vereniging tot Behoud van Natuurmonumenten in Nederland, een tweede lid wordt door Gedeputeerde Staten van Drenthe aangewezen en een derde lid door de Stichting Oud Drenthe.-----

Het in functie zijnde Bestuur beslist met meerderheid van stemmen uit hoeveel leden het Bestuur zal bestaan.-----

De benoeming van de bestuursleden moet plaats vinden met volstrekte meerderheid van stemmen. Zij geschiedt door het Bestuur voor een tijdvak van vijf jaren en wel zodanig, dat zoveel mogelijk een vijfde der bestuursleden telken jare aftreedt volgens een door het Bestuur op te maken rooster van aftreding.

De aftredenden zijn onmiddellijk herkiesbaar.

De in de tweede alinea van dit artikel bedoelde leden houden op lid van het Bestuur der Stichting te zijn, zodra zij de functie verliezen, krachtens welke zij tot bestuurslid der Stichting zijn benoemd of aangewezen.

Artikel 6.

Het Bestuur wijst uit zijn midden een Voorzitter aan, benevens tenminste twee leden, die met de Voorzitter het Dagelijks Bestuur vormen.

Het Dagelijks Bestuur regelt zijn overige functies onderling en kiest uit zijn midden een Secretaris en een Penningmeester, van welke functies met die van de Voorzitter er twee verenigbaar zijn in één persoon.

Voorzitter en Secretaris vertegenwoordigen de Stichting in en buiten rechte en verbinden de Stichting tegenover derden. Indien de functies van Voorzitter en Secretaris in één persoon zijn verenigd, of indien één van beiden verhinderd is om in zijn functie op te treden, treedt de Penningmeester ten deze als plaatsvervanger op.

Het Bestuur vergadert zo dikwijls de Voorzitter zulks nodig acht, dan wel twee leden van het Bestuur zulks schriftelijk aan de Voorzitter hebben verzocht.

Artikel 7.

et. l.
Het Dagelijks Bestuur is belast met de uitvoering van alle ---
besluiten, door het Bestuur der Stichting genomen.-----

Het Dagelijks Bestuur behoort de gelden van de Stichting.-----

Het Dagelijks Bestuur doet jaarlijks rekening en verantwoor- --
ding aan het Bestuur.-----

Van deze door het Bestuur goedgekeurde rekening wordt een ---
afschrift gezonden aan de Vereniging tot Behoud van Natuurmo-
numenten in Nederland.-----

Het Dagelijks Bestuur behoeft de goedkeuring van het Bestuur .
bij het verkrijgen, vervreemden of bezwaren van onroerende goe- .
deren.-----

De verdere bevoegdheden van het Bestuur en van het Dagelijks .
Bestuur worden bij Huishoudelijk Reglement geregeld.-----

-----Artikel 8.-----

Voorzover deze statuten geen andere regeling aangeven, wor- .
den alle besluiten genomen met meerderheid van uitgebrachte ---
stemmen; blanco stemmen gelden als niet uitgebracht. Bij uta- --
king van stemmen heeft de Voorzitter een beslissende stem.-----

-----Artikel 9.-----

Al hetgeen de werkwijze van de Stichting en de bevoegdheden --
van het Bestuur en het Dagelijks Bestuur betreft zal, voorzover-
het niet in deze statuten is geregeld, bij Huishoudelijk Regle-
ment, door het Bestuur op te maken, worden vastgesteld.-----

Het Huishoudelijk Reglement zal geen bepalingen mogen bevat- .
ten, welke in strijd zijn met deze statuten.-----

In gevallen, waarin deze statuten of het Huishoudelijk Regle-
ment niet voorzien of bij twijfel omtrent de bedoeling van eni- .
ge bepaling, beslist het Bestuur.-----

-----Artikel 10.-----

S 01316

5

Onroerende goederen, waarvan een bestuurslid eigenaar of mede-eigenaar is, mogen door de Stichting worden gekocht, met voor ten hoogste de prijs, waarop die goederen zijn geschat door drie deskundigen, daartoe door Gedeputeerde Staten van de Provincie Drenthe te benoemen.

Artikel 11.

Het Bestuur is bevoegd om, met met vier/vijfde der uitgebrachte stemmen, in een vergadering, waarin tenminste drie vijfde der leden aanwezig zijn, tot wijziging der bepalingen dezer statuten of tot opheffing der Stichting te besluiten. Deze vergadering wordt met een termijn van veertien dagen opgeroepen bij aengetekend schrijven, waarin het voorstel of trent wijziging der bepalingen dezer statuten, dan wel tot opheffing der Stichting en bestemming van de bezittingen der Stichting, moet zijn vermeld.

Indien in een vergadering, waarin een der in de vorige alinea genoemde onderwerpen zou worden behandeld, drie/vijfde der bestuursleden niet aanwezig zijn, zal binnen één maand een volgende vergadering tot een gelijk doel worden gehouden, waertoe de bestuursleden op gelijke wijze worden opgeroepen, onder mededeling van het resultaat der eerste vergadering. In die vergadering zal, ongeacht het aantal aanwezige leden, met een meerderheid van vier/vijfde der uitgebrachte stemmen, tot wijziging van de bepalingen dezer statuten, dan wel tot opheffing der Stichting en bestemming van haar bezittingen, kunnen worden beslist.

Wijzigingen, waardoor zal worden afgeweken van het bepaald in de artikelen 2, 11 en 12, kunnen echter slechts worden aangebracht na vooraf verkregen goedkeuring van de Mi-

S 017316

~~Winkelen-lustakke-bing.~~

6

niater, onder wie de Rijksoverheid voor Kunsten en Wetenschappen --
resuortteert, zijnde thans de Minister van Onderwijs, Kunsten en
Wetenschappen, wiens goedkeuring ook moet worden verkregen --
omtrent iedere beslissing, te nemen in de bestemming der be-
zittingen bij opheffing der Stichting.

Artikel 12.

Mocht de Stichting worden opgeheven, dan zullen haar bezit-
tingen met de daaraan verbonden lusten en lasten, zoodo de --
activa en passiva van de Stichting, worden aangeboden aan de --
Provincie Drenthe, met de verplichting de eigendommen, welke --
het bezit der Stichting vormen, ongeschonden te bewaren, res-
pectievelijk zodanig te behoren als in overeenstemming is te --
achten met het doel der Stichting. Weigert de Provincie Dren-
the de bezittingen, dan worden zij onder dezelfde voorwaarden --
aangeboden aan het Rijk of aan de Vereniging tot Behoud van --
Natuurmonumenten in Nederland. Mochten beide deze schenking --
niet willen aanvaarden, dan zal het Bestuur de bevoegdheid --
hebben, met inachtneming van het doel der Stichting, nadere --
bestemming aan de bezittingen te geven, zodanig echter, dat --
persoonlijk financieel voordeel uitgesloten wordt.

Tenslotte verklaarden de comparanten dat de Minister van --
Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen, blijkens aan deze akte go-
hechte beschikking, zijn goedkeuring aan de onderwerpolijke sta-
tutenwijziging heeft verleend.

De comparanten en de getuigen zijn mij, notaris, bekend.

-----Waarvan akte.

-----Opgemaakt in minuut.

Verleden te Assen op de datum als in de aanhef dezer vermeld,
in tegenwoordigheid van Mevrouw Johanna Petronella van Ag-

S 017316

7

gelen, secretaresse, en de Heer Hendrik Schra, notaris-
klerk, beiden wonende te [REDACTED] als getuigen.-----

Onmiddellijk na voorlezing is deze akte ondertekend door
de comparanten, de getuigen en mij, notaris.-----

J. Homan; H. Kronenberg; J. van Aggelen; H. Schra; H.W. Felder-
hof, Notaris.-----

VOOR AFSCHRIFT.

Gegevens verwijderd door KvK

gewaarmerkt afschrift
van de statuten, zoals van
kracht van 13 augustus 1964

Assen, 4 januari 1979

Stichting "Het Drentse Landschap"

Gegevens verwijderd door KvK

, Voorzitter
(Mr. H. van der)

Gegevens verwijderd door KvK

, secretaris
(Mr. H. Kronenberg)

4101736

DATUM ONTVANGST

18 SEP 2008

NOORD-NEDERLAND

18 SEP 2008

STATUTENWIJZIGING

NOORD-NEDERLAND

Blad 1

Heden, zestien september tweeduizend acht, verscheen voor mij, Mr. Erwin Akkerman, notaris te Zuidlaren: _____

mevrouw Klazina Johanna Meijering-van der Veen, kantooradres 9471 GR Zuidlaren, Stationsweg 30, geboren te Dalen op vijftien januari negentienhonderd drieënzeventig, ten deze handelende als schriftelijk gevolmachtigde van: _____

1. mevrouw Alida van Houten, wonende te _____
Gegevens verwijderd door KvK, geboren te 's-Gravenhage —

op vijf januari negentienhonderd achtenveertig, thans ongehuwd; _____

2. de heer Albert Hendrik Bruins Slot, wonende te _____
Gegevens verwijderd door KvK, geboren te Zwolle op negen april negentienhonderd vijftien, gehuwd; _____

3. de heer Dick Hoorn, wonende te _____
Gegevens verwijderd door KvK, geboren te Zaandam op zestien november negentienhonderd negenenveertig, gehuwd; _____

bij het verlenen van deze volmacht handelende in hun hoedanigheid van _____ respectievelijk voorzitter, secretaris en penningmeester van _____

de statutair te Assen (feitelijk adres: Kloosterstraat 5, 9401 KD Assen, postadres: Postbus 83, 9400 AB Assen) gevestigde stichting **STICHTING HET DRENTSE LANDSCHAP**, ingeschreven in het handelsregister beheerd door de Kamer van Koophandel voor Noord-Nederland sedert elf juni negentienhonderd vierendertig - onder nummer 41017316, en als zodanig deze stichting rechtsgeldig vertegenwoordigend. _____

RELEVANTE GEGEVENS VAN DEZE STICHTING.

De stichting is opgericht bij akte, op elf juni negentienhonderd vierendertig. _____

De inschrijving in het handelsregister gehouden bij de Kamer van Koophandel voor Noord-Nederland is 41017316. _____

De statuten van de stichting zijn laatstelijk gewijzigd: _____

- middels een akte van statutenwijziging inhoudende een fusie, op tien april tweeduizend zeven verleden voor mr. Erwin Akkerman, notaris te Zuidlaren. -

VOORNEMEN WIJZIGING STATUTEN VAN DE STICHTING.

In een vergadering van het algemeen bestuur, gehouden op negentien mei tweeduizend acht, heeft het bestuur een voorstel besproken om de statuten van de stichting te wijzigen. _____

Dit voorstel is aangenomen met een meerderheid van ten minste vier/vijfde van het aantal uitgebrachte stemmen in een vergadering, waarin ten minste drie/vijfde van het totaal aantal bestuursleden aanwezig of vertegenwoordigd waren. _____

Waarmee derhalve is voldaan aan het bepaalde in artikel 12 van de statuten. _____

Een exemplaar van de notulen van deze vergadering is aan deze akte vastgehecht. De tekst ervan wordt geacht daarin te zijn opgenomen en daarmee één geheel uit te maken. _____

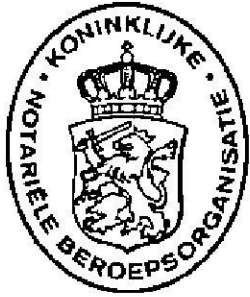
FASTSTELLEN BESLUIT TEKST NIEUWE STATUTEN.

De comparant, handelend als gemeld, verklaarde, met inachtneming van het vorenstaande en mede gelet op voormeld exemplaar van de notulen van gemelde vergadering, de statuten van de stichting als volgt te wijzigen: _____

Naam, zetel en duur _____

Artikel 1 _____

1. De stichting draagt de naam: _____
STICHTING HET DRENTSE LANDSCHAP. _____

2. Zij is gevestigd in de gemeente **Assen**.
3. De stichting is opgericht op elf juni negentienhonderd vierendertig.
4. De stichting is opgericht voor onbepaalde tijd.

Doel**Artikel 2.**

1. De stichting heeft ten doel:
 - het bevorderen van het behoud, de ontwikkeling en het scheppen — van hetgeen in natuur en landschap in de provincie Drenthe — waardevol te achten is in natuurwetenschappelijk, geografisch, — structureel, cultuurhistorisch of visueel opzicht;
 - alsmede het verwerven, restaureren, onderhouden, beheren en — exploiteren van (rijks)monumenten;
 - het geven van voorlichting en het verzorgen van educatie met — betrekking tot vorenstaande doelstelling aan derden om daarmee — de bewustwording, attitudeverandering en gedragsverandering bij — deze derden te bewerkstelligen;
 - en voorts al hetgeen met één en ander rechtstreeks of zijdelings — verband houdt of daartoe bevorderlijk kan zijn, alles in de ruimste — zin van het woord.
2. De stichting tracht haar doel onder meer te bereiken door:
 - a. het verwerven, inrichten, beheren en exploiteren van in de provincie — Drenthe gelegen en voor haar doel geschikte registergoederen of het — verkrijgen van een zakelijk recht op zodanige goederen
 - b. het instandhouden van het landgoed Lemferdinge te Eelde in de meest — ruime zin van het woord, alsmede het beheren en exploiteren van dat — landgoed als expositieruimte voor kunst en cultuur;
 - c.
 1. de instandhouding en zonodig reconstructie van het Drentse esdorp Orvelte als levend monument van historische landelijke bouwkunst;
 2. de instandhouding en zonodig verbetering van het natuur- en — landschapsschoon in Orvelte en omgeving;
 3. het aankopen en beheren van natuurmonumenten;
 4. het aankopen en beheren van uit cultuurhistorisch oogpunt — belangrijke gebouwen en andere registergoederen;
 5. het aankopen van oudheidkundige voorwerpen.
 - d. het instandhouden en beheren van de registergoederen, die verkregen — zijn van de Stichting Oud-Drenthe;
 - e. het bijeenbrengen van gelden, nodig ter bereiking van haar doeleinden;
 - f. het bevorderen en onderhouden van een goede samenwerking met — personen en/of instellingen, die de doelstelling van de stichting — ondersteunen;
 - g. het geven van voorlichting en het verzorgen van educatie op het gebied — van haar doelstelling alsmede het uitgeven van publicaties;
 - h. het verrichten van alle verdere handelingen, die met het vorenstaande in de ruimste zin verband houden of daartoe bevorderlijk kunnen zijn.

Organen**Artikel 3.**

De stichting kent de volgende statutaire organen:

- a. een Directie; _____
- b. een Raad van Toezicht. _____
- c. een Raad van Advies. _____

Directie _____**Artikel 4.** _____

1. **De stichting wordt bestuurd door een Directie, welke kan bestaan uit één persoon.** _____
2. De Directie is verantwoordelijk voor de financiële positie van de stichting en haar resultaten. _____
3. Aan de Directie komen – onverminderd de in deze statuten opgenomen inperkingen - alle bevoegdheden toe voor zover die niet aan de Raad van Toezicht of de Raad van Advies van de stichting zijn toegekend. _____
4. De Directie verschaft de Raad van Toezicht gevraagd en ongevraagd tijdig alle informatie die de Raad van Toezicht nodig heeft om zijn taak optimaal te kunnen vervullen. _____
5. De Directie bestaat uit een door de Raad van Toezicht te bepalen aantal natuurlijke personen. Voor het nemen van besluiten is vereist dat meer dan de helft van het aantal leden van de Directie persoonlijk deelneemt aan de vergadering. Elk lid van de Directie heeft één stem. _____
6. De Directie wordt begeleid door een Financiële Audit Commissie als bedoeld in artikel 11 lid 8 van de statuten bij het opstellen van de begroting, meerjarenbegroting en jaarrekening. _____
7. Binnen de Directie mogen geen familie- of vergelijkbare relaties bestaan. _____
8. De onderlinge taakverdeling tussen de leden van de directie wordt geregeld – bij reglement, dat de goedkeuring behoeft van de Raad van Toezicht. _____
9. Leden van de Directie kunnen – behoudens instemming door de Raad van Toezicht – geen directielid of bestuurslid zijn of het lidmaatschap van een toezichthoudend of adviserend orgaan bekleden van een instelling die een zelfde of een gelijksoortig doel heeft als de stichting. _____
10. Leden van de Directie mogen niet zijn bestuurder, oprichter, aandeelhouder, toezichthouder of werknemer van een entiteit waaraan de stichting de door haar ingezamelde gelden middellijk of onmiddellijk geheel of gedeeltelijk afstaat dan wel een entiteit waarmee de stichting op structurele wijze op geld waardeerbare rechtshandelingen verricht; dit bepaalde geldt niet ten aanzien van een entiteit of daaraan statutair direct of indirect verbonden entiteit waaraan de stichting conform haar statutaire doelstelling gelden afstaat (ontvangende entiteit) met dien verstande dat de invloed van een ontvangende entiteit op de benoeming en voordracht tot benoeming van leden van de Directie van de stichting is toegestaan tot ten hoogste een derde van het aantal leden van de Directie en dat niet meer dan een derde van het aantal leden van de Directie mag bestaan uit de in de eerste zin van dit artikel genoemde personen. _____
11. Het gestelde in lid 10 is niet van toepassing indien sprake is van consolidatie van de jaarrekeningen van de bedoelde instellingen en entiteiten. _____
12. Alle leden van de Directie verstrekken een ondertekende verklaring waarin wordt bevestigd dat het gestelde in lid 10 wordt en zal worden gerespecteerd en uitgevoerd. _____

13. Elk lid van de Directie doet aan de voorzitter van de Directie en aan de Raad van Toezicht opgave van al zijn nevenfuncties, waaronder – maar niet — beperkt tot – bestuursfuncties, commissariaten en adviseurschappen. —
Tevens wordt er opgave gedaan of er zakelijke banden bestaan tussen de — stichting en een andere rechtspersoon of onderneming waarbij een lid van de Directie persoonlijk – direct of indirect – is betrokken. —
14. In geval van belet of ontstentenis van alle leden van de Directie wordt de — Directie waargenomen door de Raad van Toezicht, onverminderd de — bevoegdheid van de Raad van Toezicht één of meer personen met de — dagelijkse leiding te belasten. —

Directievergaderingen

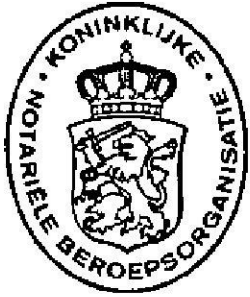
Artikel 5

1. De Directie vergadert zo dikwijls een lid van de Directie dit wenselijk acht. —
2. De leden van de Directie zijn niet bevoegd zich ter vergadering te doen — vertegenwoordigen. —

Benoeming en einde lidmaatschap Directie

Artikel 6

1. De leden van de Directie worden benoemd door de Raad van Toezicht voor — onbepaalde tijd of voor bepaalde tijd, in welk geval de duur van de — benoeming bij het benoemingsbesluit wordt vastgesteld. Benoemingen en — eventuele herbenoemingen geschieden voor een periode van maximaal vijf — (5) jaar. Indien een lid van de Directie een dienstverband heeft met de — stichting, kan deze ook voor onbepaalde tijd als bestuurder worden — benoemd. —
De leden van de Directie ontvangen in die hoedanigheid geen bezoldiging, — middellijk noch onmiddellijk. Een redelijke vergoeding voor de leden van de — Directie ten behoeve van de stichting gemaakte onkosten en door hen — verrichte uitvoerende werkzaamheden alsmede niet bovenmatige — vacatiegelden wordt toegestaan. Dit laat onverlet dat leden van de Directie — met een dienstverband in de stichting in hun hoedanigheid van werknemer — kunnen worden bezoldigd. Deze vergoedingen zullen in de jaarrekening — worden zichtbaar gemaakt en nader toegelicht. —
2. Indien de Directie bestaat uit twee of meer personen, wordt de voorzitter van de Directie in functie benoemd. —
3. Alvorens tot benoeming of herbenoeming van een lid van de Directie over te — gaan, stelt de Raad van Toezicht een schets op van het profiel waaraan de — te benoemen kandidaat dient te voldoen en beraadt zich over het instellen — van een benoemingsadviescommissie. De Raad van Toezicht kan zich bij de werving en selectie van kandidaten doen bijstaan door deskundigen. —
4. Het lidmaatschap van de Directie eindigt: —
 - a. door opzegging door het lid, met inachtneming van een termijn van drie — maanden, welke termijn in overleg met de Raad van Toezicht kan — worden aangepast; —
 - b. bij benoeming voor bepaalde tijd, door het verstrijken hiervan, indien — geen herbenoeming plaats heeft; —
 - c. bij pensionering; —
 - d. door overlijden van het lid; —

- e. door ontslag door de rechtbank krachtens artikel 298 boek 2 Burgerlijk — wetboek; _____
- f. door ontslag zoals nader bepaald in artikel 7 van deze statuten. _____

Ontslag en schorsing Directie _____**Artikel 7** _____

1. Een lid van de Directie kan door de Raad van Toezicht worden geschorst of — ontslagen: _____
 - a. indien de betreffende Directie niet naar behoren functioneert; _____
 - b. indien zich een onverenigbaarheid voordoet zoals bedoeld in artikel 4 lid 7 en/of 10 van deze statuten; _____
 - c. indien zich naar het oordeel van de Raad van Toezicht een andere — onverenigbaarheid van hoedanigheden voordoet en de desbetreffende — Directie na daartoe te zijn gemaand, hierin geen verandering heeft — gebracht; _____
 - d. en voorts in alle gevallen wegens gedragingen waardoor de goede naam of de belangen van de stichting worden geschaad. _____

Een lid dat geschorst is, kan de aan zijn functie verbonden rechten en — bevoegdheden niet uitoefenen. Het lid over wiens schorsing of ontslag wordt beraadslaagd, moet in de desbetreffende vergadering de gelegenheid — worden geboden om te worden gehoord en heeft het recht zich te verdedigen of te verantwoorden. _____

2. Een schorsing — waartoe door de Raad van Toezicht kan worden besloten — met een gewone meerderheid van stemmen — die niet binnen drie maanden — door een besluit van de Raad van Toezicht tot verlenging van de schorsing of ontslag wordt gevolgd, eindigt door het verloop van die termijn. _____
3. Een besluit tot ontslag dient met algemene stemmen in een vergadering te — worden genomen, waarin alle leden van de Raad van Toezicht aanwezig zijn.

Taken en bevoegdheden Directie _____**Artikel 8** _____

1. De Directie is belast met het besturen van de stichting. _____
2. **De Directie heeft de (voorafgaande) goedkeuring van de Raad van — Toezicht nodig voor:** _____
 - a. het sluiten van overeenkomsten waarbij de stichting zich als borg of — hoofdelijk medeschuldenaar verbindt, zich voor een derde sterk maakt of zich tot zekerheid voor de schuld van een ander verbindt; _____
 - b. de duurzame rechtstreekse of middellijke samenwerking met andere — rechtspersonen, alsmede verbreking van zodanige samenwerking indien deze samenwerking of verbreking van ingrijpende betekenis is; _____
 - c. het benutten van geldmiddelen van de stichting voor bijzondere doelen, — die niet in een goedgekeurd activiteitenplan of begroting zijn voorzien; —
 - d. de aanvraag van faillissement of van surseance van betaling van de — stichting; _____
 - e. het wijzigen van bankrelaties van de stichting en het ter leen verstrekken van gelden, alsmede het ter leen opnemen van gelden, waaronder niet is begrepen het doen van opnamen ten laste van een aan de stichting — verleend krediet dat door de Raad van Toezicht is goedgekeurd, het — aangaan van geldleningen boven een door de Raad van Toezicht —

- bepaalde limiet, daaronder niet begrepen het gebruikmaken van een —
reeds lopende kredietfaciliteit; —
- f. het voeren van processen (voorzover niet zijnde incasso-processen, —
processen in kort geding/voorlopige voorzieningen, bezwaren of beroep -
op subsidies, juridische procedures inzake pachtovereenkomsten, —
planologische en bestuursrechtelijke procedures en uitzettingen); —
- g. verwervingen en vervreemdingen van registergoederen, voor zover deze
niet passen binnen het geaccordeerde aan- en/of verkoopbeleid van de -
stichting; —
- h. het oprichten van een nieuwe rechtspersoon of het fuseren van de —
stichting met een andere rechtspersoon, dan wel splitsing van de —
stichting; —
- i. het toekennen, wijzigen of intrekken van een procuratie; —
- j. de beëindiging van dienstbetrekking van een aanmerkelijk aantal —
werknemers tegelijkertijd of in een kort tijdsbestek. —
3. De Directie is gehouden tot een behoorlijke taakvervulling. —
4. De Directie is verplicht van de vermogenstoestand van de stichting en van —
alles betreffende de werkzaamheden van de stichting – daaronder begrepen -
al haar financiële transacties, ontvangsten en uitgaven – op een zodanige —
wijze een administratie te voeren en de daartoe behorende boeken, —
bescheiden en andere gegevensdragers op zodanige wijze te bewaren dat —
daaruit te allen tijde de rechten en verplichtingen van de stichting kunnen —
worden gekend. —
5. De administratie dient zodanig te zijn ingericht dat zij het inzicht in het beleid -
en de voortgang en de resultaten van het beleid, ondersteunt. —
6. De Directie dient de in lid 4 van dit artikel bedoelde boeken en bescheiden —
gedurende tenminste zeven jaren te bewaren. —
7. De Directie houdt aantekening bij van de door de bestuurlijke organen van de
stichting genomen besluiten. Tenzij de wet zich hiertegen verzet, verstrekt de
Directie desgevraagd door een lid van de Raad van Toezicht, een afschrift of
uittreksel van deze aantekeningen aan de Raad van Toezicht. —
8. Uiterlijk voor één december van ieder jaar legt de Directie aan de Raad van -
Toezicht ter goedkeuring voor een beleidsplan en de daarbij behorende —
begroting voor het komende boekjaar, alsmede een meerjaren beleidsplan —
met bijbehorende meerjarenraming. —
9. De Raad van Toezicht kan de Directie aanwijzingen geven omtrent de —
inrichting van de in lid 8 bedoelde stukken. —

Vertegenwoordiging

Artikel 9.

1. De Directie vertegenwoordigt de stichting, voor zover uit de wet niet anders —
voortvloeit. Indien de Directie uit meer dan één persoon bestaat, is een —
directielid slechts tezamen met een ander directielid bevoegd tot —
vertegenwoordiging van de stichting. —
2. Ingeval van een tegenstrijdig belang tussen de stichting en een of meer —
leden van de Directie, wordt de stichting vertegenwoordigd door de Raad van
Toezicht. —
3. De Directie kan volmacht verlenen aan één of meer directieleden, alsook aan

derden, om de stichting binnen de grenzen van die volmacht te _____
vertegenwoordigen. _____

4. In het geval dat zich een verstrengeling van belangen voordoet ten aanzien —
van een directielid of toezichthouder, dient het desbetreffende lid dit te _____
melden aan de Directie of de Raad van Toezicht. Het desbetreffende lid dient
zich voorts van de beraadslaging en besluitvorming terzake te onthouden. De
aanwezigheid van het desbetreffende lid telt niet mee ter bepaling of het _____
vereiste quorum voor besluitvorming is behaald. _____
5. In alle gevallen van een verstrengeling van belangen tussen de stichting en —
één of meer leden van haar Directie, wordt de stichting vertegenwoordigd _____
door de Raad van Toezicht, zulks onverlet het gestelde in lid 4 van dit artikel.
6. Een verstrengeling van belangen doet zich onder andere voor indien sprake —
is van het verrichten van op geld waardeerbare rechtshandelingen tussen de
stichting en: _____
 - a. de in lid 4 genoemde personen; _____
 - b. personen die een nauwe familie- of vergelijkbare relatie hebben met de —
in lid 4 genoemde personen; _____
 - c. rechtspersonen waarvan de hiervoor onder a en b genoemde personen —
bestuurslid, toezichthouder of aandeelhouder zijn of zijn geweest _____

Raad van Toezicht _____

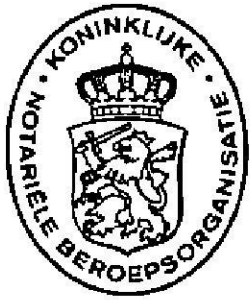
Artikel 10. _____

1. De Raad van Toezicht is belast met het toezicht op de algemene gang van —
zaken binnen de stichting, met het toezicht op het door de Directie gevoerde —
beleid en beheer en met het toezicht op het functioneren van de Directie. De —
Raad van Toezicht is voorts belast met de taken en bevoegdheden die hem —
bij deze statuten zijn toegekend. _____
2. Het beleid van de Directie wordt jaarlijks ter goedkeuring aan de Raad van —
Toezicht voorgelegd. _____
3. De Raad van Toezicht functioneert als adviseur en klankbord voor de _____
Directie. _____
4. De Raad van Toezicht benoemt en ontslaat de leden van de Directie en stelt —
hun bezoldiging en verdere arbeidsvoorwaarden vast. _____
5. De Raad van Toezicht beoordeelt het functioneren van de Directie. Daartoe —
voert (een delegatie uit het midden van) de Raad van Toezicht jaarlijks een —
functioneringsgesprek met elk van de directieleden. Van het _____
evaluatiegesprek wordt melding gemaakt in het jaarverslag van de Raad van
Toezicht. _____
6. De leden van de Raad van Toezicht genieten als zodanig geen beloning voor
hun werkzaamheden. Zij hebben wel recht op vergoeding van de door hen in
de uitoefening van hun functie gemaakte kosten. Deze vergoedingen worden
in de jaarrekening zichtbaar gemaakt en nader toegelicht. _____

Samenstelling Raad van Toezicht _____

Artikel 11. _____

1. De Raad van Toezicht bestaat uit ten minste vijf en ten hoogste zeven _____
natuurlijke personen. Het exacte aantal wordt door de Raad van Toezicht zelf
vastgesteld. _____

2. Gedurende het bestaan van een vacature kunnen de overblijvende leden alle bevoegdheden van de Raad van Toezicht volledig uitoefenen. _____
3. Binnen de Raad van Toezicht en tussen de leden van de Raad van Toezicht en de leden van de Directie mogen geen nauwe familie- of vergelijkbare _____ relaties bestaan. _____
4. Leden van de Raad van Toezicht mogen niet zijn bestuurder, oprichter, _____ aandeelhouder, toezichthouder of werknemer van een entiteit waaraan de _____ stichting de door haar ingezamelde gelden middellijk of onmiddellijk geheel of gedeeltelijk afstaat dan wel een entiteit waarmee de stichting op structurele _____ wijze op geld waardeerbare rechtshandelingen verricht. Dit bepaalde geldt _____ niet ten aanzien van een entiteit of daaraan statutair direct of indirect _____ verbonden entiteit waaraan de stichting conform haar statutaire doelstelling _____ gelden afstaat (ontvangende entiteit) met dien verstande dat de invloed van _____ een ontvangende entiteit op de benoeming en voordracht tot benoeming van leden van de Raad van Toezicht van de stichting is toegestaan tot ten _____ hoogste een derde van het aantal leden van de Raad van Toezicht en dat _____ niet meer dan een derde van het aantal leden van de Raad van Toezicht _____ mag bestaan uit de in de eerste zin van dit artikel genoemde personen. _____
5. Het gestelde in lid 4 is niet van toepassing indien sprake is van consolidatie _____ van de jaarrekeningen van de bedoelde instellingen en entiteiten. _____
6. Alle leden van de Raad van Toezicht verstrekken een ondertekende _____ verklaring waarin wordt bevestigd dat het gestelde in lid 4 wordt en zal _____ worden gerespecteerd en uitgevoerd. _____
7. De Raad van Toezicht kiest uit zijn midden een voorzitter. Het secretariaat _____ van de Raad van Toezicht wordt gevoerd door een daartoe aangewezen _____ werknemer van de stichting, hierna ook secretaris te noemen. De secretaris _____ maakt geen deel uit van de Raad van Toezicht. _____
8. De Raad van Toezicht stelt uit zijn midden een Financiële Audit Commissie _____ en een Beoordelingscommissie samen en stelt voorts zodanige commissies _____ in als hij nodig acht met het oog op de vervulling van zijn taak. _____ De Financiële Audit Commissie is, onder verantwoordelijkheid van de Raad _____ van Toezicht, belast met het houden van toezicht op de financiële gang van _____ zaken binnen de stichting in het algemeen en voorts de toetsing van de _____ werking van de interne administratieve organisatie controle, in het bijzonder _____ de betalingsorganisatie. _____ De samenstelling en werkwijze van de Financiële Audit Commissie wordt _____ nader geregeld in een reglement dat door de Raad van Toezicht wordt _____ vastgesteld, gewijzigd en aangevuld. _____

Benoeming leden Raad van Toezicht _____

Artikel 12 _____

1. De Raad van Toezicht voorziet zelf in zijn vacatures. Indien in de Raad van _____ Toezicht een vacature bestaat, neemt hij onverwijld maatregelen tot _____ aanvulling van zijn ledental. Gestreefd wordt naar een evenwichtige _____ samenstelling van de Raad van Toezicht, waarbij er op gelet wordt dat de _____ leden door aanleg, persoonlijkheid en ervaring op voor de stichting relevante gebieden de geschiktheid hebben om in teamverband toezicht te houden. _____

2. De leden van de Raad van Toezicht worden benoemd voor een periode van – (maximaal) vier jaren en zijn na hun aftreden voor maximaal twee volgende – periode van (maximaal) vier jaren herbenoembaar. Zij treden af volgens een – door de Raad van Toezicht op te stellen rooster van aftreden. _____
In afwijking van het voorgaande kan in bijzondere gevallen een lid van de _____ Raad van Toezicht voor ten hoogste één extra periode van vier jaren _____ herbenoemd worden, mits het betreffende besluit wordt genomen met een _____ meerderheid van vier/vijfde van de stemmen van de ter vergadering _____ aanwezige andere leden van de Raad van Toezicht dan de betrokkene. _____

Schorsing en ontslag leden Raad van Toezicht

Artikel 13

1. De Raad van Toezicht is bevoegd tot schorsing en ontslag van zijn eigen _____ leden. _____
2. De Raad van Toezicht kan een lid van de Raad van Toezicht ontslaan _____ wegens verwaarlozing van zijn taak, wegens andere gewichtige redenen of _____ wegens ingrijpende wijziging van de omstandigheden op grond waarvan zijn _____ handhaving als lid van de Raad van Toezicht redelijkerwijze niet van de _____ stichting kan worden verlangd. _____
3. Het lid over wiens schorsing of ontslag wordt beraadslaagd, moet in de _____ vergadering de gelegenheid worden geboden om te worden gehoord en _____ heeft het recht zich te verdedigen of te verantwoorden. _____
4. Een besluit tot ontslag als bedoeld in lid 2 van dit artikel, dient te worden _____ genomen met twee/derde meerderheid van stemmen – de stem van het _____ desbetreffende lid hierbij buiten beschouwing gelaten – genomen in een _____ vergadering waarin alle andere leden aanwezig zijn. _____
5. Een schorsing – waartoe besloten kan worden met een gewone meerderheid _____ van stemmen waarbij de stem van het desbetreffende lid buiten beschouwing _____ blijft – die niet binnen drie maanden door een besluit tot ontslag wordt _____ gevolgd, eindigt door het verloop van die termijn. _____
6. Een lid van de Raad van Toezicht kan voorts met een gewone meerderheid _____ van stemmen worden ontslagen indien het desbetreffende lid frequent _____ afwezig is op vergaderingen van de Raad van Toezicht. _____
7. Behalve door periodiek aftreden en ontslag zoals bepaald in lid 1 van dit _____ artikel, defungeert een lid van de Raad van Toezicht: _____
 - a. door opzegging door het lid, met inachtneming van een termijn van _____ drie maanden, welke termijn in overleg met de Raad van Toezicht kan _____ worden bekort; _____
 - b. bij benoeming voor bepaalde tijd, door het verstrijken hiervan, indien _____ geen herbenoeming plaats heeft; _____
 - c. door overlijden van het lid; of _____
 - d. doordat zich ten aanzien van het lid een van de onverenigbaarheden als _____ bedoeld in artikel 11 lid 3 of 4 van deze statuten voordoet. _____

Vergaderingen Raad van Toezicht

Artikel 14

1. De Raad van Toezicht vergadert ten minste vier maal per jaar en voorts als _____ de Directie dan wel een lid van de Raad van Toezicht daartoe een verzoek _____ tot de voorzitter richt. _____

2. Indien de voorzitter in gebreke blijft binnen een maand na het indienen van — het verzoek als hiervoor bedoeld een vergadering te beleggen, heeft de — verzoeker zelf het recht een vergadering te beleggen, welke vergadering bij — afwezigheid van de voorzitter en/of diens plaatsvervanger zelf in haar leiding kan voorzien. —
3. Oproeping tot de vergaderingen geschiedt door een ten minste zeven dagen — voor de vergadering verzonden convocatie, waarin zo veel mogelijk de te — behandelen onderwerpen zijn genoemd. —
4. De leden van de Raad van Toezicht zijn niet bevoegd zich door een — gevolmachtigde ter vergadering te doen vertegenwoordigen. —
5. De vergaderingen van de Raad van Toezicht worden bijgewoond door de — leden van de Directie, tenzij de Raad van Toezicht te kennen heeft gegeven — zonder hen te willen vergaderen, en voorts door diegenen die daartoe — worden uitgenodigd door de Raad van Toezicht. —
6. De Raad van Toezicht vergadert tenminste éénmaal per jaar in afwezigheid — van de Directie teneinde het eigen functioneren en het functioneren van de — Directie te bespreken. —
7. Van vergaderingen van de Raad van Toezicht worden door de secretaris of — een door de voorzitter daartoe aan te zoeken aanwezige, notulen opgemaakt die op de volgende vergadering ter vaststelling worden voorgelegd. Een lijst — van de genomen besluiten maakt deel uit van de notulen. De notulen worden na vaststelling ondertekend door de voorzitter. —

Besluitvorming Raad van Toezicht —

Artikel 15 —

1. De Raad van Toezicht kan — voor zover in de statuten niet anders is bepaald — geen besluiten nemen indien niet ten minste de helft van het totaal aantal — zitting hebbende leden aanwezig is. —
2. Ieder lid dat niet is geschorst, heeft één stem. Voor zover in deze statuten — niet anders is bepaald, worden besluiten genomen met gewone meerderheid van stemmen. Blanco stemmen tellen mee ter vaststelling van het aantal — uitgebrachte stemmen. —
3. Bij staking van stemmen wordt het voorstel geacht te zijn verworpen. —
4. Indien bij een stemming over de benoeming van personen op geen van de — kandidaten de gewone meerderheid van stemmen is uitgebracht, vindt geen — benoeming plaats. —
5. Stemming over zaken geschiedt mondeling, tenzij de vergadering anders — beslist. —
6. Besluiten kunnen ook buiten de vergadering geldig worden genomen, mits — twee/derde van het aantal leden zich schriftelijk — waaronder begrepen elk — via gangbare communicatiemiddelen overgebracht en op schrift ontvangen — bericht — omtrent het voorstel heeft geuit en het besluit door die leden met — algemene stemmen wordt genomen. Van de uitslag van de stemming wordt — op de eerstvolgende vergadering door de voorzitter schriftelijk verslag — gedaan. —

Boekjaar en jaarstukken —

Artikel 16 —

1. Het boekjaar van de stichting is gelijk aan het kalenderjaar. —

2. Binnen zes maanden na het einde van het boekjaar dient de Directie de ——— jaarrekening en het jaarverslag ter goedkeuring aan de Raad van Toezicht ——— voor te leggen. ———
3. De Raad van Toezicht benoemt een accountant die belast is met het ——— onderzoek van de jaarstukken die door de Directie zijn opgemaakt, en ——— formuleert de opdracht daartoe. ———

Jaarverslag Raad van Toezicht ———**Artikel 17.** ———

1. De Raad van Toezicht maakt binnen zes maanden na afloop van het ——— boekjaar van de stichting een verslag op van zijn werkzaamheden in het ——— afgelopen boekjaar. ———
2. Het verslag van de Raad van Toezicht vermeldt onverminderd het elders in ——— deze statuten bepaalde, in ieder geval: ———
 - a. het aantal vergaderingen van de Raad van Toezicht; ———
 - b. het oordeel van de Raad van Toezicht over de algemene gang van ——— zaken binnen de stichting; ———
 - c. de naam, leeftijd, geslacht en overige relevante gegevens van elk van de leden van de Raad van Toezicht; ———
3. De Raad van Toezicht evalueert de behaalde resultaten op de te ——— onderscheiden beleidsterreinen aan de hand van de gestelde doelen en ——— bijbehorende begroting en legt zijn bevindingen ter zake neer in zijn ——— jaarverslag. ———
4. De Raad van Toezicht kan na goedkeuring van de jaarstukken décharge ——— verlenen aan de leden van de Directie terzake van het door hen gevoerde ——— bestuur over het afgelopen boekjaar, voor zover dat bestuur blijkt uit de ——— stukken. Omtrent het al dan niet verlenen van décharge wordt melding ——— gemaakt in het jaarverslag van de Raad van Toezicht. ———

Raad van Advies ———**Artikel 18.** ———

1. De stichting heeft een Raad van Advies bestaande uit ten minste negen en ——— ten hoogste twintig natuurlijke personen. ———
Het aantal leden wordt met inachtneming van het in de vorige zin bepaalde ——— door de Raad van Advies met een gewone meerderheid van stemmen ——— vastgesteld. ———
2. De leden van de Raad van Advies worden benoemd door de Raad van ——— Advies op voordracht van de Raad van Toezicht voor een zittingsperiode van maximaal vier (4) jaren en zijn na afloop van een zittingsperiode twee maal ——— herbenoembaar. ———
Zij treden af volgens een door de Raad van Advies op te stellen rooster van ——— aftreden. ———
Indien en voor zolang er geen enkel lid van de Raad van Advies in functie is, kan de Raad van Toezicht overgaan tot de benoeming van een of meer ——— leden. ———
3. De Raad van Advies is zodanig samengesteld dat hij een afspiegeling vormt ——— van de belangen die de stichting beoogt te dienen. ———
Zijn leden hebben verschillende deskundigheden en achtergronden en is ——— zodanig samengesteld dat de Raad van Advies een bijdrage kan leveren aan ———

het maatschappelijk draagvlak van de stichting en voor haar werkzaamheden en activiteiten. _____

Bij de benoeming van leden van de Raad van Advies wordt zoveel mogelijk — gestreefd naar een evenwichtige regionale spreiding over het werkgebied — van de stichting, alsmede een evenwichtige spreiding naar leeftijd en sekse — van de leden. _____

4. De voorzitter van de Raad van Toezicht is lid en tevens voorzitter van de — Raad van Advies. Mocht de voorzitter van de Raad van Toezicht niet — aanwezig zijn bij een vergadering van de Raad van Advies, dan fungeert een ander lid van de Raad van Toezicht als voorzitter. Het secretariaat van de — Raad van Advies wordt gevoerd door een daartoe aangewezen werknemer — van de stichting, hierna ook secretaris te noemen. De secretaris maakt geen — deel uit van de Raad van Advies. _____
5. Een niet voltallige Raad van Advies behoudt zijn bevoegdheden. _____
6. Het lidmaatschap van de Raad van Advies eindigt door: _____
 - a. schriftelijk bedanken; _____
 - b. overlijden; _____
 - c. periodiek aftreden zonder herbenoeming; _____
 - d. door ontslag gegeven krachtens een besluit van de Raad van Advies, — genomen met ten minste drie/vierde van de geldig uitgebrachte — stemmen in een vergadering waarin ten minste twee/derde (2/3) van het aantal leden van de Raad van Advies aanwezig is en waarvan — bijeenroeping is geschied met vermelding van het voorstel tot ontslag; —
 - e. door ontslag gegeven krachtens een besluit van de Raad van Toezicht. —

Werkzaamheden Raad van Advies _____

Artikel 19. _____

1. Onverminderd de elders in deze statuten toegekende taken en — bevoegdheden, heeft de Raad van Advies als taak het gevraagd en — ongevraagd adviseren van de Directie en de Raad van Toezicht over alle — aangelegenheden die betrekking hebben op de doelstelling van de stichting — en de verwezenlijking daarvan, zowel in algemene zin als met betrekking tot — specifieke onderdelen daarvan als met betrekking tot concrete projecten en — werkzaamheden. _____
2. De Directie zendt de Raad van Advies jaarlijks binnen een maand na — vaststelling ter informatie de begroting, het (meerjaren)beleidsplan, de — jaarrekening en het jaarverslag. _____
3. De voorzitter van de Raad van Advies is bevoegd rechtstreeks adviezen van — de Raad van Advies aan de Directie te doen toekomen. _____
4. De Directie is gehouden de Raad van Advies alle verlangde inlichtingen en — stukken te verschaffen, die naar het oordeel van de voorzitter van de Raad — van Advies voor de adviserende taak van de Raad van Advies redelijkerwijs — noodzakelijk zijn, tenzij naar het oordeel van de Directie een zwaarwichtig — belang van de stichting zich daartegen verzet. _____
5. De Raad van Advies is uitdrukkelijk geen toezichthoudend orgaan, zoals een — Raad van Commissarissen of een Raad van Toezicht. _____

De Raad van Advies en zijn leden onthouden zich van handelingen, die als — zodanig kunnen worden gekwalificeerd. _____

6. Leden van de Raad van Advies ontvangen geen bezoldiging, noch middellijk, noch onmiddellijk. Een vergoeding voor de door hen ten behoeve van de stichting gemaakte kosten wordt niet als bezoldiging aangemerkt. Deze vergoedingen worden in de jaarrekening zichtbaar gemaakt en nader toegelicht.

Vergaderingen van de Raad van Advies

Artikel 20.

1. De Raad van Advies vergadert zo dikwijls de voorzitter of ten minste drie leden dat nodig achten, doch ten minste tweemaal per jaar. De oproepingen ter vergadering geschieden door de voorzitter met inachtneming van een termijn van ten minste veertien dagen. In spoedeisende gevallen kan met een kortere termijn worden volstaan, zulks ter beoordeling van de voorzitter. Ook de Directie is bevoegd een vergadering bijeen te roepen.
2. De oproeping vermeldt, behalve plaats en tijdstip van de vergadering, zoveel mogelijk de te behandelen onderwerpen en daarbij zijn gevoegd voor zover mogelijk de te behandelen documenten.
3. De Raad van Advies kan ter vergadering alleen dan rechtsgeldige besluiten nemen indien de meerderheid van de in functie zijnde leden ter vergadering aanwezig is.
4. Ieder lid van de Raad van Advies heeft een stem.
5. De Raad van Advies besluit bij volstrekte meerderheid van de uitgebrachte stemmen. Blanco stemmen en stemonthoudingen worden geacht niet te zijn uitgebracht.
6. De Directie en (een delegatie van) de Raad van Toezicht wonen de vergaderingen van de Raad van Advies bij en worden daartoe gelijktijdig met de leden van de Raad van Advies opgeroepen.

Statutenwijziging

Artikel 21.

1. De Raad van Toezicht is bevoegd deze statuten te wijzigen. Het besluit daartoe zal slechts kunnen worden genomen in een speciaal daartoe belegde vergadering, waartoe wordt opgeroepen door middel van een ten minste veertien dagen vóór de vergadering aan alle leden gezonden convocatie. Indien het initiatief tot de voorgenomen statutenwijziging niet van de Directie afkomstig is, dient de Directie om advies te worden gevraagd.
2. Voor een dergelijk besluit is een meerderheid vereist van twee/derde van de stemmen in een vergadering waarin alle leden van de Raad van Toezicht aanwezig zijn. Is het hiervoor bedoelde aantal leden niet aanwezig, dan kan in een volgende vergadering met gelijke meerderheid als omschreven in de vorige zin, tot statutenwijziging worden besloten, indien ten minste twee/derde van het aantal leden van de Raad van Toezicht aanwezig is.
3. De wijziging moet op straffe van nietigheid bij notariële akte tot stand komen.
4. **Goedkeuring statutenwijziging**
Wijzigingen van de statuten behoeven de voorafgaande goedkeuring van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen.

Ontbinding en vereffening

Artikel 22.

1. De Raad van Toezicht is bevoegd de stichting te ontbinden. Voorzover uit — overheidsregelingen niet anders voortvloeit heeft de Raad van Toezicht dan — tevens de bevoegdheid om aan de bezittingen van de stichting een — bestemming te geven, mits zulks overeenstemt met het doel van de stichting of ten goede komt aan een of meer instellingen, die door de Inspecteur der — Registratie en Successie als algemeen nut beogend instellingen erkend zijn. - Ingeval van een juridische fusie of splitsing van de stichting moet uit haar — statuten blijken, dat het vermogen dat de stichting bij de fusie of splitsing — heeft, alsmede de vruchten daarvan, slechts met toestemming van de — daartoe bevoegde rechter anders mogen worden besteed dan vóór de fusie — of splitsing was voorgeschreven. —
2. Op de ingevolge het bepaalde in lid 1 van dit artikel te nemen besluiten is het bepaalde in artikel 21 leden 1 en 2 van toepassing. —
3. De stichting blijft na haar ontbinding voortbestaan voor zover dit tot — vereffening van haar vermogen nodig is. —
4. Bij de ontbinding van de stichting geschiedt de vereffening door de Directie. —
5. Gedurende de vereffening blijven de bepalingen van deze statuten zoveel — mogelijk van kracht. —
6. Na afloop van de vereffening blijven de boeken en bescheiden van de — ontbonden stichting gedurende tenminste zeven jaren berusten onder de — door de vereffenaars aan te wijzen persoon. —

Slotbepalingen —**Artikel 23.** —

In alle gevallen, waarin zowel de wet als de statuten niet voorzien, beslist de — Raad van Toezicht. —

DEPONERING OPENBAAR REGISTER. —

De comparant, in gemelde hoedanigheid, verklaarde de voormelde wijziging van — de statuten te zullen (doen) opnemen in de relevante statuten van de stichting en de aldus gewijzigde tekst te (doen) deponeren in het Openbare Handelsregister, — gehouden bij de Kamer van Koophandel voor Noord-Nederland. —

SLOTVERKLARINGEN. —

De comparant verklaarde verder nog: —

- dat hij door mij, notaris, is gewezen op de gevolgen die uit onderhavige akte — voortvloeien of kunnen voortvloeien; —
- dat hij voor de ondertekening van de onderhavige akte een ontwerp daarvan — heeft ontvangen. —

De comparant is mij, notaris bekend —

WAARVAN AKTE, in minuut opgemaakt, is verleden te Zuidlaren op de datum in het hoofd dezer akte gemeld. —

Na zakelijke opgave van de inhoud van deze akte aan de comparant, heeft deze — verklaard van de inhoud van deze akte te hebben kennisgenomen en op — volledige voorlezing daarvan geen prijs te stellen. —

Vervolgens is deze minuut-akte na beperkte voorlezing ondertekend door de — comparant en mij, notaris. —

(Volgt ondertekening.)

Gegevens verwijderd door KvK

Blad 15

UITGEGEVEN VOOR AFSCHRIFT

Gegevens verwijderd door KvK

Gegevens verwijderd door KvK

STATUTENWIJZIGING

Blad 1

Heden, drie en twintig oktober tweeduizend negentien (23-10-2019), verscheen voor mij, mr. ERWIN AKKERMAN, notaris in de gemeente Tynaarlo, kantoorhoudende te Zuidlaren:

Gegevens verwijderd door KvK Myrthe Carolijn de Kleine, geboren te Gegevens verwijderd door KvK op vijf september negentienhonderd acht en negentig, woonplaats kiezende ten kantore van mij, notaris, te (9471 GW) Zuidlaren, 't Achterom 1a te dezen handelende als schriftelijk gevolmachtigde van de stichting: **Stichting het Drentse Landschap**, statutair gevestigd te Assen, kantoorhoudende te 9401 KD Assen, Kloosterstraat 5, (postadres: Postbus 83, 9400 AB Assen), ingeschreven in het Handelsregister van de Kamer van Koophandel onder nummer 41017316 en op grond van artikel 9 van de statuten van voornoemde stichting deze stichting rechtsgeldig vertegenwoordigende, zulks ter uitvoering van na te noemen bestuursbesluit.

De comparante, handelend als gemeld, verklaarde:

- dat bij akte op elf juni negentienhonderd vierendertig de stichting; Stichting Het Drentse Landschap is opgericht, hierna te noemen: de stichting;
- dat bij die akte tevens de statuten van de stichting zijn vastgesteld;
- dat de statuten van de stichting zijn gewijzigd bij een akte van statutenwijziging inhoudende een fusie op tien april tweeduizend zeven verleden voor Mr Erwin Akkerman, notaris te Zuidlaren;
- dat de statuten van de stichting voorts zijn gewijzigd bij een akte van statutenwijziging op zestien september tweeduizend acht verleden voor genoemde notaris Akkerman;
- dat in de vergadering van de Raad van Toezicht van de stichting gehouden op zes mei tweeduizend negentien (06-05-2019) waarbij alle leden van de Raad van Toezicht aanwezig waren, met algemene stemmen is besloten de statuten van de stichting te wijzigen, van welk besluit een exemplaar aan deze minuut-akte zal worden vastgehecht;
- dat uit gemeld besluit blijkt dat de leden van de Raad van Toezicht het voorstel tot de statutenwijziging ten minste veertien dagen voor de gemelde vergadering hebben ontvangen, zodat voldaan is aan artikel 21 leden 1 en 2 van de statuten;
- dat van de goedkeuring van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap blijkt uit de aan deze akte gehechte brief.

De comparante, handelend als gemeld, verklaarde ter uitvoering van voormeld besluit dat de gewijzigde statuten van de stichting thans zal luiden als volgt:

STATUTEN:**Naam, zetel en duur****Artikel 1**

1. De stichting draagt de naam: **Stichting Het Drentse Landschap**.
2. Zij is gevestigd in de gemeente Assen.
3. De stichting is opgericht voor onbepaalde tijd.

Doel**Artikel 2**

1. De stichting heeft ten doel het behoud, de ontwikkeling en het scheppen van hetgeen in natuur, landschap en gebouwd erfgoed in de provincie Drenthe

waardevol te achten is in natuurwetenschappelijk, geografisch, structureel, cultuurhistorisch of visueel opzicht, alsmede het vergroten van het maatschappelijk draagvlak daarvoor en voorts te doen al hetgeen met een en ander rechtstreeks of zijdelings verband houdt of daartoe bevorderlijk kan zijn.

2. De stichting tracht haar doel onder meer te bereiken door:

- het verwerven, inrichten, beheren en exploiteren van in de provincie Drenthe gelegen en voor haar doel geschikte registergoederen of het verkrijgen van een zakelijk recht op zodanige goederen;
- het verwerven, restaureren, onderhouden, beheren en exploiteren van (rijks)monumenten en andere beeldbepalende registergoederen;
- het instandhouden van het landgoed Lemferdinge te Eelde in de meest ruime zin van het woord, alsmede het beheren en exploiteren van dat landgoed als expositieruimte voor kunst en cultuur;
- de instandhouding en zonodig reconstructie van het Drentse esdorp Orvelte als levend monument van historische landelijke bouwkunst en de instandhouding en zonodig verbetering van het natuur- en landschapsschoon in Orvelte en omgeving;
- het instandhouden en beheren van de registergoederen die verkregen zijn van de Stichting Oud-Drenthe;
- het bevorderen van het behoud van karakteristieke verschijningsvormen van Drentse boerderijen en hun erven, alsmede het bevorderen van een landschappelijk verantwoorde agrarische bouwstijl;
- het geven van voorlichting en het verzorgen van educatie met betrekking tot vorenstaande doelstelling aan derden, waaronder openstelling van haar gebieden voorzover het de natuur niet schaadt, om daarmee de bewustwording attitudeverandering en gedragsverandering bij deze derden te bewerkstelligen;
- samen te werken met inwoners, bedrijven, overheden en organisaties en het bevorderen en onderhouden van een goede samenwerking met personen en/of instelling die de doelstelling van de stichting ondersteunen;
- het bijeenbrengen van gelden, nodig ter bereiking van haar doeleinden;
- het verrichten van alle verdere handelingen, die met het vorenstaande in de ruimste zin verband houden of daartoe bevorderlijk kunnen zijn.

Organen

Artikel 3

De stichting kent de volgende statutaire organen:

- a. een Directie;
- b. een Raad van Toezicht.

Directie

Artikel 4

1. De stichting wordt bestuurd door een Directie, welke kan bestaan uit één persoon.
2. De Directie is verantwoordelijk voor de financiële positie van de stichting en

- haar resultaten.
3. Aan de Directie komen – onverminderd de in deze statuten opgenomen inperkingen - alle bevoegdheden toe voor zover die niet aan de Raad van Toezicht van de stichting zijn toegekend.
4. De Directie verschaft de Raad van Toezicht gevraagd en ongevraagd tijdig alle informatie die de Raad van Toezicht nodig heeft om zijn taak optimaal te kunnen vervullen.
5. De Directie bestaat uit een door de Raad van Toezicht te bepalen aantal natuurlijke personen. Voor het nemen van besluiten is vereist dat meer dan de helft van het aantal leden van de Directie persoonlijk deelneemt aan de vergadering. Elk lid van de Directie heeft één stem.
6. Binnen de Directie mogen geen familie- of vergelijkbare relaties bestaan.
7. De onderlinge taakverdeling tussen de leden van de directie wordt geregeld bij reglement, dat de goedkeuring behoeft van de Raad van Toezicht.
8. Leden van de Directie kunnen – behoudens instemming door de Raad van Toezicht – geen directielid of bestuurslid zijn of het lidmaatschap van een toezichthoudend of adviserend orgaan bekleden van een instelling die een zelfde of een gelijksoortig doel heeft als de stichting.
9. Leden van de Directie mogen niet zijn bestuurder, oprichter, aandeelhouder, toezichthouder of werknemer van een entiteit waaraan de stichting de door haar ingezamelde gelden middellijk of onmiddellijk geheel of gedeeltelijk afstaat dan wel een entiteit waarmee de stichting op structurele wijze op geld waardeerbare rechtshandelingen verricht; dit bepaalde geldt niet ten aanzien van een entiteit of daaraan statutair direct of indirect verbonden entiteit waaraan de stichting conform haar statutaire doelstelling gelden afstaat (ontvangende entiteit) met dien verstande dat de invloed van een ontvangende entiteit op de benoeming en voordracht tot benoeming van leden van de Directie van de stichting is toegestaan tot ten hoogste een derde van het aantal leden van de Directie en dat niet meer dan een derde van het aantal leden van de Directie mag bestaan uit de in de eerste zin van dit artikel genoemde personen.
10. Het gestelde in lid 9 is niet van toepassing indien sprake is van consolidatie van de jaarrekeningen van de bedoelde instellingen en entiteiten.
11. Alle leden van de Directie verstrekken een ondertekende verklaring waarin wordt bevestigd dat het gestelde in lid 9 wordt en zal worden gerespecteerd en uitgevoerd.
12. Elk lid van de Directie doet aan de voorzitter van de Directie en aan de Raad van Toezicht opgave van al zijn nevenfuncties. Tevens wordt er opgave gedaan of er zakelijke banden bestaan tussen de stichting en een andere rechtspersoon of onderneming waarbij een lid van de Directie persoonlijk – direct of indirect – is betrokken.
13. In geval van belet of ontstentenis van alle leden van de Directie wordt de Directie waargenomen door de Raad van Toezicht, onverminderd de bevoegdheid van de Raad van Toezicht één of meer personen met de dagelijkse leiding te belasten.

Directievergaderingen

Artikel 5

1. De Directie vergadert zo dikwijls een lid van de Directie dit wenselijk acht.
2. De leden van de Directie zijn niet bevoegd zich ter vergadering te doen vertegenwoordigen.

Benoeming en einde lidmaatschap Directie

Artikel 6

1. De leden van de Directie worden benoemd door de Raad van Toezicht voor onbepaalde tijd of voor bepaalde tijd, in welk geval de duur van de benoeming bij het benoemingsbesluit wordt vastgesteld. Indien een lid van de Directie een dienstverband heeft met de stichting, kan deze ook voor onbepaalde tijd als bestuurder worden benoemd.
Indien de Directie bestaat uit twee of meer personen, wordt de voorzitter van de Directie in functie benoemd door de Raad van Toezicht
2. De leden van de Directie ontvangen in die hoedanigheid geen bezoldiging, middellijk noch onmiddellijk. Een redelijke vergoeding voor de leden van de Directie ten behoeve van de stichting gemaakte onkosten en door hen verrichte uitvoerende werkzaamheden alsmede niet bovenmatige vacatiegelden wordt toegestaan. Dit laat onverlet dat leden van de Directie met een dienstverband in de stichting in hun hoedanigheid van werknemer kunnen worden bezoldigd. Deze vergoedingen zullen in de jaarrekening worden zichtbaar gemaakt en nader toegelicht.
3. Alvorens tot benoeming of herbenoeming van een lid van de Directie over te gaan, stelt de Raad van Toezicht een schets op van het profiel waaraan de te benoemen kandidaat dient te voldoen en beraadt zich over het instellen van een benoemingsadviescommissie. De Raad van Toezicht kan zich bij de werving en selectie van kandidaten doen bijstaan door deskundigen.
4. Het lidmaatschap van de Directie eindigt:
 - a. door opzegging door het lid, met inachtneming van een termijn van drie maanden, welke termijn in overleg met de Raad van Toezicht kan worden aangepast;
 - b. bij benoeming voor bepaalde tijd, door het verstrijken hiervan, indien geen herbenoeming plaats heeft;
 - c. bij pensionering;
 - d. door overlijden van het lid;
 - e. door ontslag door de rechtbank krachtens artikel 298 boek 2 Burgerlijk wetboek;
 - f. door ontslag zoals nader bepaald in artikel 7 van deze statuten.

Ontslag en schorsing Directie

Artikel 7

1. Een lid van de Directie kan door de Raad van Toezicht worden geschorst of ontslagen:
 - a. indien de betreffende directeur niet naar behoren functioneert;
 - b. indien zich een onverenigbaarheid voordoet zoals bedoeld in artikel 4 lid 7 en/of 10 van deze statuten;

- c. indien zich naar het oordeel van de Raad van Toezicht een andere onverenigbaarheid van hoedanigheden voordoet en de desbetreffende directeur na daartoe te zijn gemaand, hierin geen verandering heeft gebracht;
- d. en voorts in alle gevallen wegens gedragingen waardoor de goede naam of de belangen van de stichting worden geschaad.

Een lid dat geschorst is, kan de aan zijn functie verbonden rechten en bevoegdheden niet uitoefenen. Het lid over wiens schorsing of ontslag wordt beraadslaagd, moet in de desbetreffende vergadering de gelegenheid worden geboden om te worden gehoord en heeft het recht zich te verdedigen of te verantwoorden.

- 2. Een schorsing – waartoe door de Raad van Toezicht kan worden besloten met een gewone meerderheid van stemmen – die niet binnen drie maanden door een besluit van de Raad van Toezicht tot verlenging van de schorsing of ontslag wordt gevolgd, eindigt door het verloop van die termijn.
- 3. Een besluit tot ontslag dient met algemene stemmen in een vergadering te worden genomen, waarin alle leden van de Raad van Toezicht aanwezig zijn.

Taken en bevoegdheden Directie

Artikel 8

- 1. De Directie is belast met het besturen van de stichting.
- 2. De Directie heeft de (voorafgaande) goedkeuring van de Raad van Toezicht nodig voor:
 - a. het sluiten van overeenkomsten waarbij de stichting zich als borg of hoofdelijk medeschuldenaar verbindt, zich voor een derde sterk maakt of zich tot zekerheid voor de schuld van een ander verbindt;
 - b. de duurzame rechtstreekse of middellijke samenwerking met andere rechtspersonen, alsmede verbreking van zodanige samenwerking indien deze samenwerking of verbreking van ingrijpende betekenis is;
 - c. het benutten van geldmiddelen van de stichting voor bijzondere doelen, die niet in een goedgekeurd activiteitenplan of begroting zijn voorzien;
 - d. de aanvraag van faillissement of van surseance van betaling van de stichting;
 - e. het wijzigen van bankrelaties van de stichting en het ter leen verstrekken van gelden, alsmede het ter leen opnemen van gelden, waaronder niet is begrepen het doen van opnamen ten laste van een aan de stichting verleend krediet dat door de Raad van Toezicht is goedgekeurd, het aangaan van geldleningen boven een door de Raad van Toezicht bepaalde limiet, daaronder niet begrepen het gebruikmaken van een reeds lopende kredietfaciliteit;
 - f. het voeren van processen (voorzover niet zijnde incasso-processen, processen in kort geding/voorlopige voorzieningen, bezwaren of beroep op subsidies, juridische procedures inzake pachtovereenkomsten, planologische en bestuursrechtelijke procedures en uitzettingen);
 - g. verwervingen en vervreemdingen van registergoederen, voor zover deze niet passen binnen het geaccordeerde aan- en/of verkoopbeleid van de

- stichting;
- h. het oprichten van een nieuwe rechtspersoon of het fuseren van de stichting met een andere rechtspersoon, dan wel splitsing van de stichting;
 - i. het toekennen, wijzigen of intrekken van een procuratie;
 - j. de beëindiging van dienstbetrekking van een aanmerkelijk aantal werknemers tegelijkertijd of in een kort tijdsbestek.
3. De Directie is gehouden tot een behoorlijke taakvervulling.
 4. De Directie is verplicht van de vermogenstoestand van de stichting en van alles betreffende de werkzaamheden van de stichting – daaronder begrepen al haar financiële transacties, ontvangsten en uitgaven – op een zodanige wijze een administratie te voeren en de daartoe behorende boeken, bescheiden en andere gegevensdragers op zodanige wijze te bewaren dat daaruit te allen tijde de rechten en verplichtingen van de stichting kunnen worden gekend.
 5. De administratie dient zodanig te zijn ingericht dat zij het inzicht in het beleid en de voortgang en de resultaten van het beleid, ondersteunt.
 6. De Directie dient de in lid 4 van dit artikel bedoelde boeken en bescheiden gedurende tenminste zeven jaren te bewaren.
 7. De Directie houdt aantekening bij van de door de bestuurlijke organen van de stichting genomen besluiten. Tenzij de wet zich hiertegen verzet, verstrekt de Directie desgevraagd door een lid van de Raad van Toezicht, een afschrift of uittreksel van deze aantekeningen aan de Raad van Toezicht.
 8. Uiterlijk voor vijftien december van ieder jaar legt de Directie aan de Raad van Toezicht ter goedkeuring voor een beleidsplan en de daarbij behorende begroting voor het komende boekjaar, alsmede een meerjaren beleidsplan met bijbehorende meerjarenraming.
 9. De Raad van Toezicht kan de Directie aanwijzingen geven omtrent de inrichting van de in lid 8 bedoelde stukken.

Raad van Toezicht

Artikel 9

1. De Raad van Toezicht is belast met het toezicht op de algemene gang van zaken binnen de stichting, met het toezicht op het door de Directie gevoerde beleid en beheer en met het toezicht op het functioneren van de Directie. De Raad van Toezicht is voorts belast met de taken en bevoegdheden die hem bij deze statuten zijn toegekend.
2. De Raad van Toezicht functioneert als adviseur en klankbord voor de Directie.
3. De Raad van Toezicht benoemt en ontslaat de leden van de Directie en stelt hun bezoldiging en verdere arbeidsvoorwaarden vast.
4. De Raad van Toezicht beoordeelt het functioneren van de Directie. Daartoe voert (een delegatie uit het midden van) de Raad van Toezicht jaarlijks een functioneringsgesprek met elk van de directieleden. Van het evaluatiegesprek wordt melding gemaakt in het jaarverslag van de Raad van Toezicht.

Samenstelling Raad van Toezicht

Artikel 10

1. De Raad van Toezicht bestaat uit ten minste vijf en ten hoogste zeven natuurlijke personen. Het exacte aantal wordt door de Raad van Toezicht zelf vastgesteld.
2. Gedurende het bestaan van een vacature kunnen de overblijvende leden alle bevoegdheden van de Raad van Toezicht volledig uitoefenen.
3. Binnen de Raad van Toezicht en tussen de leden van de Raad van Toezicht en de leden van de Directie mogen geen nauwe familie- of vergelijkbare relaties bestaan.
4. Leden van de Raad van Toezicht mogen niet zijn bestuurder, oprichter, aandeelhouder, toezichthouder of werknemer van een entiteit waaraan de stichting de door haar ingezamelde gelden middellijk of onmiddellijk geheel of gedeeltelijk afstaat dan wel een entiteit waarmee de stichting op structurele wijze op geld waardeerbare rechtshandelingen verricht. Dit bepaalde geldt niet ten aanzien van een entiteit of daaraan statutair direct of indirect verbonden entiteit waaraan de stichting conform haar statutaire doelstelling gelden afstaat (ontvangende entiteit) met dien verstande dat de invloed van een ontvangende entiteit op de benoeming en voordracht tot benoeming van leden van de Raad van Toezicht van de stichting is toegestaan tot ten hoogste een derde van het aantal leden van de Raad van Toezicht en dat niet meer dan een derde van het aantal leden van de Raad van Toezicht mag bestaan uit de in de eerste zin van dit artikel genoemde personen.
5. Het gestelde in lid 4 is niet van toepassing indien sprake is van consolidatie van de jaarrekeningen van de bedoelde instellingen en entiteiten.
6. Alle leden van de Raad van Toezicht verstrekken een ondertekende verklaring waarin wordt bevestigd dat het gestelde in lid 4 wordt en zal worden gerespecteerd en uitgevoerd.
7. De Raad van Toezicht kiest uit zijn midden een voorzitter. Het secretariaat van de Raad van Toezicht wordt gevoerd door een daartoe aangewezen werknemer van de stichting, hierna ook secretaris te noemen. De secretaris maakt geen deel uit van de Raad van Toezicht.
8. De Raad van Toezicht stelt uit zijn midden een Financiële Audit Commissie samen en stelt voorts zodanige commissies in als hij nodig acht met het oog op de vervulling van zijn taak.
De Financiële Audit Commissie is belast met de advisering van de Raad van Toezicht voor haar taak tot het houden van toezicht op de financiële gang van zaken binnen de stichting in het algemeen en de toetsing van de werking van de interne administratieve organisatie controle, in het bijzonder de betalingsorganisatie en rapporteert hierover aan de Raad van Toezicht. De samenstelling en werkwijze van de Financiële Audit Commissie wordt nader geregeld in een reglement dat door de Raad van Toezicht wordt vastgesteld, gewijzigd en aangevuld.

Benoeming leden Raad van Toezicht

Artikel 11

1. De Raad van Toezicht voorziet zelf in zijn vacatures. Indien in de Raad van Toezicht een vacature bestaat, neemt hij onverwijld maatregelen tot aanvulling van zijn ledental. Gestreefd wordt naar een evenwichtige samenstelling van de Raad van Toezicht, waarbij er op gelet wordt dat de leden door aanleg, persoonlijkheid en ervaring op voor de stichting relevante gebieden de geschiktheid hebben om in teamverband toezicht te houden.
2. De leden van de Raad van Toezicht worden benoemd voor een periode van (maximaal) vier jaren en zijn na hun aftreden voor maximaal één volgende periode van vier jaren herbenoembaar. Zij treden af volgens een door de Raad van Toezicht op te stellen rooster van aftreden. In afwijking van het voorgaande kan in bijzondere gevallen een lid van de Raad van Toezicht voor ten hoogste één extra periode van vier jaren herbenoemd worden, mits het betreffende besluit wordt genomen met een meerderheid van vier/vijfde van de stemmen van de ter vergadering aanwezige andere leden van de Raad van Toezicht dan de betrokkene.
3. Alvorens tot benoeming of herbenoeming van een lid van de Raad van Toezicht over te gaan, stelt de Raad van Toezicht een schets op van het profiel waaraan de te benoemen kandidaat dient te voldoen en beraadt zich over het instellen van een benoemingsadviescommissie. De Raad van Toezicht kan zich bij de werving en selectie van kandidaten doen bijstaan door deskundigen.
4. De leden van de Raad van Toezicht genieten als zodanig geen beloning voor hun werkzaamheden. Zij hebben wel recht op vergoeding van de door hen in de uitoefening van hun functie gemaakte kosten. Deze vergoedingen worden in de jaarrekening zichtbaar gemaakt en nader toegelicht.

Schorsing en ontslag leden Raad van Toezicht

Artikel 12

1. De Raad van Toezicht is bevoegd tot schorsing en ontslag van zijn eigen leden.
2. De Raad van Toezicht kan een lid van de Raad van Toezicht ontslaan wegens verwaarlozing van zijn taak, wegens andere gewichtige redenen of wegens ingrijpende wijziging van de omstandigheden op grond waarvan zijn handhaving als lid van de Raad van Toezicht redelijkerwijze niet van de stichting kan worden verlangd.
3. Het lid over wiens schorsing of ontslag wordt beraadslaagd, moet in de vergadering de gelegenheid worden geboden om te worden gehoord en heeft het recht zich te verdedigen of te verantwoorden.
4. Een besluit tot ontslag als bedoeld in lid 2 van dit artikel, dient te worden genomen met twee/derde meerderheid van stemmen – de stem van het desbetreffende lid hierbij buiten beschouwing gelaten – genomen in een vergadering waarin alle andere leden aanwezig zijn.
5. Een schorsing – waartoe besloten kan worden met een gewone meerderheid van stemmen waarbij de stem van het desbetreffende lid buiten beschouwing blijft – die niet binnen drie maanden door een besluit tot ontslag wordt gevolgd, eindigt door het verloop van die termijn.

6. Een lid van de Raad van Toezicht kan voorts met een gewone meerderheid van stemmen worden ontslagen indien het desbetreffende lid frequent afwezig is op vergaderingen van de Raad van Toezicht.
7. Behalve door periodiek aftreden en ontslag zoals bepaald in lid 1 van dit artikel, defungeert een lid van de Raad van Toezicht:
 - a. door opzegging door het lid, met inachtneming van een termijn van drie maanden, welke termijn in overleg met de Raad van Toezicht kan worden bekort;
 - b. bij benoeming voor bepaalde tijd, door het verstrijken hiervan, indien geen herbenoeming plaats heeft;
 - c. door overlijden van het lid; of
 - d. doordat zich ten aanzien van het lid een van de onverenigbaarheden als bedoeld in artikel 10 lid 3 of 4 van deze statuten voordoet.

Vergaderingen Raad van Toezicht

Artikel 13

1. De Raad van Toezicht vergadert ten minste vier maal per jaar en voorts als de Directie dan wel een lid van de Raad van Toezicht daartoe een verzoek tot de voorzitter richt.
2. Indien de voorzitter in gebreke blijft binnen een maand na het indienen van het verzoek als hiervoor bedoeld een vergadering te beleggen, heeft de verzoeker zelf het recht een vergadering te beleggen, welke vergadering bij afwezigheid van de voorzitter en/of diens plaatsvervanger zelf in haar leiding kan voorzien.
3. Oproeping tot de vergaderingen geschiedt door een ten minste zeven dagen voor de vergadering verzonden convocatie, waarin zo veel mogelijk de te behandelen onderwerpen zijn genoemd.
4. De leden van de Raad van Toezicht zijn niet bevoegd zich door een gevolmachtigde ter vergadering te doen vertegenwoordigen.
5. De vergaderingen van de Raad van Toezicht worden bijgewoond door de leden van de Directie, tenzij de Raad van Toezicht te kennen heeft gegeven zonder hen te willen vergaderen, en voorts door diegenen die daartoe worden uitgenodigd door de Raad van Toezicht.
6. De Raad van Toezicht vergadert tenminste éénmaal per jaar in afwezigheid van de Directie teneinde het eigen functioneren en het functioneren van de Directie te bespreken.
7. Van vergaderingen van de Raad van Toezicht worden door de secretaris of een door de voorzitter daartoe aan te zoeken aanwezige, notulen opgemaakt die op de volgende vergadering ter vaststelling worden voorgelegd. Een lijst van de genomen besluiten maakt deel uit van de notulen. De notulen worden na vaststelling ondertekend door de voorzitter.

Besluitvorming Raad van Toezicht

Artikel 14

1. De Raad van Toezicht kan – voor zover in de statuten niet anders is bepaald – geen besluiten nemen indien niet ten minste de helft van het totaal aantal zitting hebbende leden aanwezig is.

2. Ieder lid dat niet is geschorst, heeft één stem. Voor zover in deze statuten niet anders is bepaald, worden besluiten genomen met gewone meerderheid van stemmen. Blanco stemmen tellen mee ter vaststelling van het aantal uitgebrachte stemmen.
3. Bij staking van stemmen wordt het voorstel geacht te zijn verworpen.
4. Indien bij een stemming over de benoeming van personen op geen van de kandidaten de gewone meerderheid van stemmen is uitgebracht, vindt geen benoeming plaats.
5. Stemming over zaken geschiedt mondeling, tenzij de vergadering anders beslist.
6. Besluiten kunnen ook buiten de vergadering geldig worden genomen, mits twee/derde van het aantal leden zich schriftelijk – waaronder begrepen elk via gangbare communicatiemiddelen overgebracht en op schrift ontvangen bericht – omtrent het voorstel heeft geuit en het besluit door die leden met algemene stemmen wordt genomen. Van de uitslag van de stemming wordt op de eerstvolgende vergadering door de voorzitter schriftelijk verslag gedaan.

Vertegenwoordiging

Artikel 15

1. De Directie vertegenwoordigt de stichting, voor zover uit de wet niet anders voortvloeit. Indien de Directie uit meer dan één persoon bestaat, is een directielid slechts tezamen met een ander directielid bevoegd tot vertegenwoordiging van de stichting.
2. Ingeval van een tegenstrijdig belang tussen de stichting en een of meer leden van de Directie, wordt de stichting vertegenwoordigd door de Raad van Toezicht.
3. De Directie kan volmacht verlenen aan één of meer directieleden, alsook aan derden, om de stichting binnen de grenzen van die volmacht te vertegenwoordigen.
4. In het geval dat zich een verstrengeling van belangen voordoet ten aanzien van een directielid of toezichthouder, dient het desbetreffende lid dit te melden aan de Directie of de Raad van Toezicht. Het desbetreffende lid dient zich voorts van de beraadslaging en besluitvorming terzake te onthouden. De aanwezigheid van het desbetreffende lid telt niet mee ter bepaling of het vereiste quorum voor besluitvorming is behaald.
5. In alle gevallen van een verstrengeling van belangen tussen de stichting en één of meer leden van haar Directie, wordt de stichting vertegenwoordigd door de Raad van Toezicht, zulks onverlet het gestelde in lid 4 van dit artikel.
6. Een verstrengeling van belangen doet zich onder andere voor indien sprake is van het verrichten van op geld waardeerbare rechtshandelingen tussen de stichting en:
 - a. de in lid 4 genoemde personen;
 - b. personen die een nauwe familie- of vergelijkbare relatie hebben met de in lid 4 genoemde personen;
 - c. rechtspersonen waarvan de hiervoor onder a en b genoemde personen

bestuurslid, toezichthouder of aandeelhouder zijn of zijn geweest.

Boekjaar en jaarstukken

Artikel 16

1. Het boekjaar van de stichting is gelijk aan het kalenderjaar.
2. Binnen zes maanden na het einde van het boekjaar dient de Directie de jaarrekening en het jaarverslag ter goedkeuring aan de Raad van Toezicht voor te leggen.
3. De Raad van Toezicht benoemt een accountant die belast is met het onderzoek van de jaarstukken die door de Directie zijn opgemaakt, en formuleert de opdracht daartoe.
4. De Directie legt bij de jaarrekening de verklaring van de accountant houdende bevindingen, alsmede de door de accountant opgestelde managementletter aan de Raad van Toezicht over. De in lid 2 bedoelde goedkeuring kan pas worden verleend nadat de Financiële Audit Commissie met de accountant over diens bevindingen van gedachten heeft gewisseld.

Jaarverslag Raad van Toezicht

Artikel 17

1. De Raad van Toezicht maakt binnen zes maanden na afloop van het boekjaar van de stichting een verslag op van zijn werkzaamheden in het afgelopen boekjaar.
2. Het verslag van de Raad van Toezicht vermeldt onverminderd het elders in deze statuten bepaalde, in ieder geval:
 - a. het aantal vergaderingen van de Raad van Toezicht;
 - b. het oordeel van de Raad van Toezicht over de algemene gang van zaken binnen de stichting;
 - c. de naam, leeftijd en overige relevante gegevens van elk van de leden van de Raad van Toezicht;
3. De Raad van Toezicht evalueert de behaalde resultaten op de te onderscheiden beleidsterreinen aan de hand van de gestelde doelen en bijbehorende begroting en legt zijn bevindingen ter zake neer in zijn jaarverslag.
4. De Raad van Toezicht kan na goedkeuring van de jaarstukken décharge verlenen aan de leden van de Directie terzake van het door hen gevoerde bestuur over het afgelopen boekjaar, voor zover dat bestuur blijkt uit de stukken. Omtrent het al dan niet verlenen van décharge wordt melding gemaakt in het jaarverslag van de Raad van Toezicht.

Statutenwijziging

Artikel 18

1. De Raad van Toezicht is bevoegd deze statuten te wijzigen.
Het besluit daartoe zal slechts kunnen worden genomen in een speciaal daartoe belegde vergadering, waartoe wordt opgeroepen door middel van een ten minste veertien dagen vóór de vergadering aan alle leden gezonden convocatie. Indien het initiatief tot de voorgenomen statutenwijziging niet van de Directie afkomstig is, dient de Directie om advies te worden gevraagd.
2. Voor een dergelijk besluit is een meerderheid vereist van twee/derde van de

stemmen in een vergadering waarin alle leden van de Raad van Toezicht aanwezig zijn. Is het hiervoor bedoelde aantal leden niet aanwezig, dan kan in een volgende vergadering met gelijke meerderheid als omschreven in de vorige zin, tot statutenwijziging worden besloten, indien ten minste twee/derde van het aantal leden van de Raad van Toezicht aanwezig is.

3. De wijziging moet op straffe van nietigheid bij notariële akte tot stand komen.

Ontbinding en vereffening

Artikel 19

1. De Raad van Toezicht is bevoegd de stichting te ontbinden. Voorzover uit overheidsregelingen niet anders voortvloeit heeft de Raad van Toezicht dan tevens de bevoegdheid om aan de bezittingen van de stichting een bestemming te geven.
Het batig liquidatiesaldo dient te worden besteed ten behoeve van een algemeen nut beogende instelling met een soortgelijke doelstelling of van een buitenlandse instelling die uitsluitend of nagenoeg uitsluitend het algemeen nut beoogt en die een soortgelijke doelstelling heeft.
Ingeval van een juridische fusie of splitsing van de stichting moet uit haar statuten blijken, dat het vermogen dat de stichting bij de fusie of splitsing heeft, alsmede de vruchten daarvan, slechts met toestemming van de daartoe bevoegde rechter anders mogen worden besteed dan vóór de fusie of splitsing was voorgeschreven.
2. Op de ingevolge het bepaalde in lid 1 van dit artikel te nemen besluiten is het bepaalde in artikel 18 leden 1 en 2 van toepassing.
3. De stichting blijft na haar ontbinding voortbestaan voor zover dit tot vereffening van haar vermogen nodig is.
4. Bij de ontbinding van de stichting geschiedt de vereffening door de Directie.
5. Gedurende de vereffening blijven de bepalingen van deze statuten zoveel mogelijk van kracht.
6. Na afloop van de vereffening blijven de boeken en bescheiden van de ontbonden stichting gedurende tenminste zeven jaren berusten onder de door de vereffenaars aan te wijzen persoon.

Slotbepalingen

Artikel 20

In alle gevallen, waarin zowel de wet als de statuten niet voorzien, beslist de Raad van Toezicht.

SLOT

WAARVAN AKTE, in minuut is verleden te Zuidlaren op de datum als in het hoofd van deze akte vermeld.

De comparant is mij, notaris, bekend. De zakelijke inhoud van de akte is aan hem opgegeven en toegelicht. De comparant heeft verklaard op volledige voorlezing van de akte geen prijs te stellen, tijdig voor het verlijden van de inhoud van de akte te hebben kennis genomen en met de inhoud in te stemmen.

Vervolgens is deze akte na beperkte voorlezing door de comparant en mij, notaris, ondertekend

Verwerkingsverslag

Bijgaande document is elektronisch ontvangen bij de Kamer van Koophandel op 25-10-2019 12:23 van Erwin Akkerman in diens hoedanigheid als Notaris

Op het document is een elektronische handtekening aangetroffen die gecontroleerd en correct is bevonden op 25-10-2019 12:23 door de Kvk GX-Handtekeningservice.

Het bijbehorende digitale certificaat waarmee de handtekening is gezet is gecontroleerd en geldig en als niet-ingetrokken bevonden ten tijde van ondertekening.

De controle heeft plaatsgevonden op 25-10-2019 12:23 door de Kvk GX-Certificaatvalidatieservice.

Certificaat details van Erwin Akkerman

SURNAME = Akkerman

C = NL

T = Notaris

SERIALNUMBER = CB5746558

CN = Erwin Akkerman

GIVENNAME = Erwin

O = Erwin Akkerman

Met serienummer

6a817f78659f4c7b25a0a98efa4ea39f2f9f0dca

Uitgegeven door

OID.2.5.4.97 = NTRNL-27124701

C = NL

CN = KPN BV PKIoverheid Organisatie Persoon CA - G3

O = KPN B.V.

Bijlage 8

T R I P
ADVOCATEN
NOTARISSEN

MEMO

Datum: 17 januari 2025

Onze referentie: 22410343.M01

Betreft: Beoordeling Geluid Landgoed Lemferdinge - ontwerpbeschikking

Behandeld door: 5.1.2e (projectleider)

Inleiding

Op verzoek van TRIP Advocaten, namens de 5.1.2e te Paterswolde, is een beoordeling opgesteld voor het milieuaspect “geluid” behorend bij de ruimtelijke onderbouwing Landgoed Lemferdinge Paterswolde, tezamen met de ontwerpbeschikking omgevingsvergunning WABO-20230208. De ontwerpbeschikking ziet op het wijzigen van het gebruik van het landgoed en het plaatsen van een tent op het perceel Lemferdingerlaan 2 te Paterswolde. De volgende stukken zijn beschouwd:

- Ruimtelijke onderbouwing Landgoed Lemferdinge, Paterswolde: hoofdstuk 4.7 Geluid en hoofdstuk 4.8 Milieuzonering;
- Ruimtelijke onderbouwing Landgoed Lemferdinge, Paterswolde: Bijlage 3 Geluidonderzoek: rapport 6905/NAA/ad/ft/2 d.d. 29 augustus 2024;
- Concept Deelvergunning behorende bij aanvraagnummer WABO-20230208 met betrekking tot geluid en de hierin omschreven voorwaarden.

Document Ruimtelijke onderbouwing

Hoofdstuk 4.7 Geluid

Het hoofdstuk behandelt de toetsing in het kader van de (voormalige) Wet geluidhinder¹ (Wgh). Het Landgoed Lemferdinge is geen geluidgevoelige bestemming zodat de toetsing aan de normstelling

¹ De aanvraag omgevingsvergunning is voor de inwerkingtreding van de Omgevingswet op 1 januari 2024 ingediend zodat het oude toetsingskader zoals daarvoor gold nog van toepassing is (overgangsrecht).

Noorman Hendriks Partners BV

Hoofdvestiging en postadres	Vestiging Apeldoorn	T 050 525 09 92	Bank rek.nr.
Paterswoldseweg 808	Laan van Westenenk 162	E info@noormanadvies.nl	NL05 INGB 0005 9657 21
9728 BM Groningen	7336 AV Apeldoorn	I www.noormanadvies.nl	BTW NL008482627.B01

van de Wgh niet aan de orde is. Terecht wordt hier geconcludeerd dat het aspect geluid in relatie tot de Wgh geen belemmering vormt voor het project.

Hoofdstuk 4.8 Milieuzonering

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op de ruimtelijke scheiding van milieubelastende functies (als horeca) en milieugevoelige functies (als wonen) doormiddel van het instrument milieuzonering zoals beschreven in de VNG-uitgave Bedrijven en Milieuzonering uit 2009. Voor Landgoed Lemferdinge is op basis van de VNG-publicatie aangesloten bij de VNG-categorieën 'Cafés, bars' en 'cateringbedrijven'. Dit past bij het te legaliseren gebruik als trouw- en feestlocatie. De VNG-publicatie onderscheidt de twee gebiedstypen 'rustige woonwijk' en 'gemengd gebied'. In de publicatie zijn richtafstanden gegeven die tussen de milieubelastende en milieugevoelige functies kunnen worden aangehouden. Deze standaard richtafstanden gelden voor een 'rustige woonwijk'. In bepaalde gevallen kan gemotiveerd worden dat er geen sprake is van een 'rustige woonwijk', maar een 'gemengd gebied'. In dat geval kan de richtafstand met één afstandsstap verkleind worden. In de VNG-publicatie wordt geen verder onderscheid gemaakt in mogelijke andere gebiedstypes.

In voorliggende situatie is aangesloten bij de richtafstanden passend bij een 'rustige woonwijk'. Met betrekking tot de milieuaspecten geur, stof en gevaar geldt een richtafstand van 10 m. Binnen deze afstand liggen geen woningen van derden. Maatgevend is het milieuaspect geluid waarvoor een richtafstand van 30 m geldt. Binnen deze richtafstand ligt (onder meer) de woning van de familie 5.1.2e. Nu niet aan de richtafstand kan worden voldaan is er op voorhand geen zekerheid dat ter plaatse van de woningen die binnen deze richtafstand liggen een aanvaardbaar woon- en leefklimaat voldoende is gewaarborgd. Om dit nader te kunnen beoordelen aanvullend akoestisch onderzoek uitgevoerd en als Bijlage 3 bij de ruimtelijke onderbouwing gevoegd. Op basis van het akoestisch onderzoek wordt in de ruimtelijke onderbouwing, en daarmee door de gemeente Tynaarlo, geconcludeerd dat het aspect milieuzonering geen belemmering vormt voor het voornemen en dat ter plaatse van de omliggende woningen sprake zou zijn van een aanvaardbaar woon- en leefklimaat. Hieronder wordt nader ingegaan op de uitgangspunten en conclusies van het akoestisch onderzoek.

Bijlage 3 Geluidonderzoek

Algemeen

Op basis van het rapport 6905/NAA/ad/ft/2 is in het kader van een goede ruimtelijke ordening beoordeeld in hoeverre sprake is van een aanvaardbaar woon- en leefklimaat voor de omgeving. Ook zijn de activiteiten van het Landgoed Lemferdinge getoetst aan de algemene geluidvoorschriften van het

Activiteitenbesluit milieubeheer². Maatgevend voor de geluidemissie naar de omgeving zijn bruiloften. De overige activiteiten zijn geluidstechnisch niet relevant ten opzichte van een representatieve dag met een bruiloft, deze andere activiteiten zijn dan ook niet beoordeeld in het geluidonderzoek.

Goede ruimtelijke ordening

Voor de beoordeling van het woon- en leefklimaat is in het kader van een goede ruimtelijke ordening getoetst aan de richtwaarden voor geluid uit de VNG-publicatie Bedrijven en Milieuzonering. Uitgegaan is van het omgevingstype rustige woonwijk waarvoor de volgende richtwaarden gelden:

- langtijdgemiddelde beoordelingsniveau ($L_{A,T}$): 45 dB(A) als etmaalwaarde;
- maximaal geluidniveau (L_{Amax}): 65 dB(A) als etmaalwaarde.

Gelet op de aard van de omgeving is ons inziens terecht aangesloten bij het omgevingstype rustige woonwijk met de bijbehorende richtwaarden. Er is in voorliggende situatie geen sprake van een gemengd gebied.

Beschouwde geluidbronnen

Verder zijn in het onderzoek, in overeenstemming met de VNG-systematiek, alle geluidbronnen van de inrichting betrokken, waaronder ook het stemgeluid van bezoekers op een terras. Dit is temeer relevant omdat in de standaard geluidvoorschriften zoals vastgelegd in het Activiteitenbesluit milieubeheer c.q. het gemeentelijk omgevingsplan stemgeluid juist expliciet is uitgesloten van toetsing. De achterliggende reden van deze uitsluiting is onder meer dat als stemgeluid al in de beoordeling wordt betrokken dit in veel gevallen zal leiden tot overschrijding van de norm, waardoor terrassen bijvoorbeeld veelal niet meer mogelijk zijn. De uitsluiting is dus praktisch van aard. Stemgeluid is zeker niet minder hinderlijk dan regulier industrielawaai. Het is daarmee des te relevanter dat hier in het ruimtelijk spoor voldoende aandacht voor is.

Uit het onderzoek volgt dat, uitgaande van de gehanteerde uitgangspunten voor de beschreven representatieve bedrijfssituatie, aan de VNG-richtwaarden kan worden voldaan.

Activiteitenbesluit milieubeheer (nu: Omgevingsplan)

Als aangegeven in het rapport zijn de algemene grenswaarden als opgenomen in de geluidvoorschriften van het Activiteitenbesluit milieubeheer 5 dB hoger dan de VNG-richtwaarden. Er geldt daarmee dat als aan de hierboven beschreven VNG-normering geldend voor een rustige woonwijk wordt voldaan, ook aan normstelling van het Activiteitenbesluit milieubeheer wordt voldaan. Te meer

² Per 1 januari 2024 is de Omgevingswet (Ow) in werking getreden en zijn de standaardwaarden uit het gemeentelijke Omgevingsplan van toepassing. De standaardwaarden uit het Omgevingsplan komen in belangrijke mate overeen met de normstelling van voorheen het Activiteitenbesluit milieubeheer.

daar bij de toetsing aan het Activiteitenbesluit milieubeheer stemgeluiden en maximale geluidniveaus vanwege laden en lossen (in de dagperiode) buiten beschouwing kunnen worden gelaten.

Concept Deelvergunning

Voorwaarden “deelvergunning”

Naar aanleiding van het genoemde akoestisch onderzoek heeft de gemeente Tynaarlo nadere voorwaarden opgesteld behorende bij de vergunning (ontwerp) voor het “handelen in strijd met de regels van ruimtelijke ordening”. Met betrekking tot het aspect geluid zijn de volgende voorwaarden opgenomen:

1. Aantal bruiloften¹: 50 per jaar;
2. Alleen op: donderdag, vrijdag en zaterdag;
3. Aantal aanwezigen: maximaal 90 personen;
4. Locaties ceremonie: In het schathuis en buiten ten noorden van het schathuis of in de tent;
5. Locaties feest: In het schathuis en de tent;
6. Tijden ceremonie: Tussen 10.00 uur en 18.00 uur;
7. Tijden feest: In het schathuis tot uiterlijk 00.30 uur en de tent tot uiterlijk 20.00 uur;
8. Tijdens de ceremonies en de feesten is nuttigen van eten en drinken een onlosmakelijk onderdeel van deze activiteiten. Gedurende de openingstijden dient er altijd iemand aanwezig te zijn die in het bezit is van een Drank- en Horecavergunning / Alcoholvergunning;
9. Parkeren: Zoveel mogelijk en in eerste instantie op eigen terrein en voor het overige op de naastgelegen openbare gemeentelijke parkeerplaats;
10. Brengen en halen: bezoekers komen en vertrekken via de openbare gemeentelijke parkeerplaats, slechts bruidsparen mogen tot het terrein van het Landgoed oprijden;
11. Opruimen van de ceremonielocaties en de tentinrichting moet voor 21.00 uur afgerond zijn;
12. Mensen die na 20.00 uur buiten het schathuis verblijven, mogen zich alleen bevinden ten noorden van het schathuis. Daarbij mogen hier maximaal 15 mensen tegelijk staan, die geen overlast veroorzaken voor de omgeving. Met overlast bedoelen we bijvoorbeeld het afsteken van vuurwerk, luid stemgeluid door bijvoorbeeld schreeuwen en luid lachen, etc;
13. Het hebben en gebruiken van vuurwerk is niet toestaan;
14. Geluid moet voldoen aan het Activiteitenbesluit milieubeheer c.q. het Besluit kwaliteit leefomgeving, zoals nader onderzocht en uitgewerkt in het rapport van het Noordelijk Akoestisch Adviesburo BV van 29 augustus 2024.
15. Livemuziek is niet toegestaan.

¹⁾ Onder bruiloften wordt hier zowel de ceremonie (huwelijksvoltrekking) als het aansluitende feest verstaan. Ook andere feesten (van bijvoorbeeld Babyshower tot Jubileum) vallen hieronder.

Beoordeling voorwaarden “deelvergunning”

Bovenstaande voorwaarden geven deels duidelijkheid voor de belangen van Landgoed Lemferdinge en die van de omwonenden. Duidelijk is bijvoorbeeld dat het aantal bruiloften en feesten beperkt blijft tot 50 per jaar, zijn er eindtijden aangegeven en is er aangegeven op welke locaties de ceremonies en feesten plaats mogen vinden.

Een acceptabel woon- en leefklimaat wordt hiermee echter niet volledig geborgd, zo zijn er geen voorwaarden verbonden aan de maximale muziekgeluidniveaus binnen het schathuis en voor de buiten te gebruiken luidsprekers. Ook is er geen voorwaarde opgenomen voor het te hanteren muziekspectrum. Dat wil zeggen in het akoestisch onderzoek is weliswaar aangegeven dat er geen dance- of housemuziekspectrum van toepassing is, maar dan mag in de praktijk ook geen muziek met een dergelijk spectrum (veel lage tonen van 125 Hz en lager) ten gehore worden gebracht.

Een belangrijk punt is dat onder voorwaarde 14 van de deelvergunning is opgenomen dat “Geluid moet voldoen aan het Activiteitenbesluit milieubeheer c.q. het Besluit kwaliteit leefomgeving”. Daarmee wordt echter alleen geïmpliceerd dat aan de 5 dB ruimere algemene geluidvoorschriften moet worden voldaan. Het Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl) is hier naar wij aannemen abusievelijk genoemd. Bedoeld zal zijn het gemeentelijk Omgevingsplan. Daarin zijn immers de geluidvoorschriften opgenomen zoals die voorheen waren verbonden aan het per 1 januari 2024 vervallen Activiteitenbesluit milieubeheer.

In het akoestisch onderzoek dat als bijlage is bijgevoegd bij de ruimtelijke onderbouwing is getoetst aan de VNG-richtwaarden. Geconcludeerd wordt dat hieraan kan worden voldaan. Opgemerkt wordt dat in het akoestisch onderzoek stemgeluid is meegenomen in de beoordeling. Hetzelfde geldt voor maximale geluidniveaus door het komen en gaan van bezoekers. Deze geluiden zijn op basis van de geluidvoorschriften als verbonden aan het Activiteitenbesluit milieubeheer c.q. het gemeentelijke Omgevingsplan echter expliciet uitgezonderd van toetsing.

Om geluidhinder te voorkomen en een aanvaardbaar akoestisch woon- en leefklimaat te waarborgen wordt voorgesteld om middels een maatwerkvoorschrift aan te sluiten bij het VNG-beoordelingskader. Dat wil zeggen dat 5 dB lagere geluidnormen worden vastgesteld voor het Landgoed Lemferdinge en stemgeluiden en het komen en gaan van bezoekers niet uitgesloten worden van de beoordeling.

Verder is het in het kader van de handhaafbaarheid aan te raden om de in het akoestisch onderzoek aangehouden uitgangspunten duidelijk op te nemen in de deelvergunning.

Omgevingsplan gemeente Tynaarlo

De algemeen geldende geluidvoorschriften voor een milieubelastende activiteit zijn opgenomen in paragraaf 22.3.4 van het gemeentelijke omgevingsplan van de gemeente Tynaarlo. Meerdere activiteiten die verricht worden op dezelfde locatie en rechtstreeks met elkaar samenhangen en met elkaar in technisch verband staan (dan wel elkaar functioneel ondersteunen) worden als één activiteit beschouwd.

Concreet betekent dit dat de gezamenlijke activiteiten binnen de terreingrenzen van het Landgoed Lemferdinge op dit moment dienen te voldoen aan de geluidgrenswaarden als genoemd in artikel 22.63 van het omgevingsplan. Het toelaatbare langtijdgemiddelde beoordelingsniveau ($L_{Ar,LT}$) bedraagt:

- dagperiode, tussen 07.00 en 19.00 uur: 50 dB(A);
- avondperiode, tussen 19.00 en 23.00 uur: 45 dB(A);
- nachtperiode, tussen 23.00 en 07.00 uur: 40 dB(A).

Het toelaatbare maximale geluidniveau (L_{Amax}) bedraagt:

- dagperiode, tussen 07.00 en 19.00 uur: 70 dB(A);
- avondperiode, tussen 19.00 en 23.00 uur: 65 dB(A);
- nachtperiode, tussen 23.00 en 07.00 uur: 60 dB(A).

Uitzonderingen

Voor de maximale geluidniveaus geldt dat deze, overeenkomstig artikel 22.63, vierde lid, niet van toepassing zijn op laad- en losactiviteiten³ in de periode tussen 07.00 en 19.00 uur.

Verder geldt op basis van artikel 22.70, eerste lid sub b, dat het stemgeluid van personen op een onverwarmd en onoverdekt terrein⁴, tenzij dit terrein kan worden aangemerkt als een binnenterrein, is uitgezonderd van toetsing.

³ Onder laad- en losactiviteiten worden ook aanverwante activiteiten verstaan, zoals het op en van het terrein rijden, het slaan van portieren, het starten en weggrijden van de voertuigen.

⁴ Het stemgeluid van personen in de tent c.q. onder het tentdoek bij Landgoed Lemferdinge maakt wel onderdeel uit van de toetsing. Het tentdoek doet immers dienst als overkapping. In het akoestisch onderzoek behorend bij de ruimtelijke onderbouwing is dit stemgeluid wel meenomen en ook beoordeeld.

Op basis van artikel 22.70, eerste lid, sub i is ook het ten gehore brengen van onversterkte muziek uitgezonderd van toetsing, behalve voor zover daarvoor bij gemeentelijke verordening regels zijn gesteld⁵.

Op grond van artikel 22.70, tweede lid, geldt tevens dat de maximale geluidniveaus (L_{Amax}) als gevolg van het komen en gaan van bezoekers bij een activiteit waarvan horeca-, sport- of recreatieactiviteiten de kern vormen buiten beschouwing worden gelaten.

Maatwerk

Als vastgelegd in artikel 22.45 van het Omgevingsplan kan het bevoegd gezag bij maatwerkvoorschrift andere waarden dan de algemene grenswaarden voor langtijdgemiddelde beoordelingsniveaus en maximale geluidniveaus vaststellen. Bij het opstellen van een maatwerkvoorschrift over een milieubelastende activiteit zijn met betrekking tot geluid de instructieregels in paragraaf 5.1.4 van het Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl) van overeenkomstige toepassing.

Maatwerk is in principe alleen mogelijk als het binnenniveau in geluidgevoelige ruimten c.q. verblijfsruimten van geluidgevoelige gebouwen beperkt blijft tot ten hoogste de grenswaarden als genoemd in artikel 5.66 van het Bkl. Op grond van artikel 5.70 en 5.71 van het Bkl kan een omgevingsplan, gelet op de aard of locatie van de activiteit⁶, geheel of gedeeltelijk geen waarden bevatten of andere regels⁷ bevatten.

Voorstel maatwerkvoorschriften

Uit de berekeningsresultaten als gegeven in rapport 6905/NAA/ad/ft/2 d.d. 29 augustus 2024 behorende bij de ruimtelijke onderbouwing, blijkt dat inclusief 10 dB toeslag voor muziek ter plaatse van de omliggende woningen van derden kan worden voldaan aan de VNG-richtwaarden. Deze richtwaarden zijn 5 dB lager dan de normstelling op basis van het Activiteitenbesluit milieubeheer c.q. het

⁵ Nadere regels voor onversterkte muziek zijn vastgelegd in artikel 4.5 van de APV van de gemeente Tynaarlo, met terugwerkende kracht vastgesteld op 1-1-2023. In de APV wordt nog verwezen naar de artikelen van voorheen het Activiteitenbesluit milieubeheer. De op basis van de APV voor onversterkte muziek geldende geluidvoorschriften komen overeen met de algemene geluidvoorschriften van het Activiteitenbesluit milieubeheer, met dien verstande dat er geen bedrijfsduurcorrectie wordt toegepast. In voorliggende situatie zou eventuele onversterkte muziek middels maatwerk ook meegenomen moeten worden in de beoordeling, dit om te voorkomen dat voor onversterkte muziek op basis van de APV een 5 dB ruimere normstelling zou gaan gelden dan voor versterkte muziek.

⁶ De gemeenteraad kan met toepassing van artikel 5.70 geheel of gedeeltelijk afzien van het stellen van waarden, bijvoorbeeld voor geluid door activiteiten die gezien hun aard of afstand tot geluidgevoelige gebouwen niet relevant kunnen bijdragen aan het geluid op de gevels van die geluidgevoelige gebouwen. Bij de 'aard' van activiteiten kan het ook gaan om activiteiten die niet dagelijks of met grote regelmaat geluid produceren.

⁷ Er kan een maatschappelijke of bestuurlijke wens zijn om voor het geluid door activiteiten in het omgevingsplan geen waarden, maar gebruiksregels op te nemen. Bijvoorbeeld een eindtijd voor het ten gehore brengen van achtergrondmuziek of een maximaal aantal bezoekers.

gemeentelijke Omgevingsplan. Met het voldoen aan de VNG-richtwaarden is sprake van een aanvaardbaar akoestisch woon- en leefklimaat. Om dit woon- en leefklimaat duurzaam te waarborgen wordt voorgesteld om voor het Landgoed Lemferdinge maatwerkvoorschriften op te stellen voor het onderdeel geluid. Een en ander is in een eerder stadium ook reeds aangegeven door de omgevingsdienst RUD Drenthe in haar advies Z2023-019082 “2023 ruimtelijke onderbouwing Landgoed Lemferdinge Paterswolde” van 28 augustus 2023.

Voorgesteld wordt in overeenstemming met het akoestisch onderzoek rapport 6905/NAA/ad/ft/2 d.d. 29 augustus 2024 middels maatwerk de volgende voorschriften op te nemen:

1. Het vanwege de gezamenlijke activiteiten op de gevel van een geluidgevoelig gebouw c.q. de omliggende woningen van derden toelaatbare langtijdgemiddelde beoordelingsniveau ($L_{Ar,LT}$) dient te voldoen aan:

- dagperiode, tussen 07.00 en 19.00 uur: 45 dB(A);
- avondperiode, tussen 19.00 en 23.00 uur: 40 dB(A);
- nachtperiode, tussen 23.00 en 07.00 uur: 35 dB(A).

Stemgeluiden van personen op het buitenterrein van Landgoed Lemferdinge en binnen de tent zijn hierbij niet uitgezonderd van toetsing. Ook onversterkte muziek is niet uitgezonderd van toetsing en maakt evenals het stemgeluid van personen op het buitenterrein van Landgoed Lemferdinge en binnen de tent onderdeel uit van de normstelling.

2. De grenswaarden voor de toelaatbare maximale geluidniveaus (L_{Amax}) bedragen:

- dagperiode, tussen 07.00 en 19.00 uur: 65 dB(A);
- avondperiode, tussen 19.00 en 23.00 uur: 60 dB(A);
- nachtperiode, tussen 23.00 en 07.00 uur: 55 dB(A).

Onversterkte muziek en stemgeluiden van personen op het buitenterrein van Landgoed Lemferdinge en binnen de tent zijn hierbij niet uitgezonderd van toetsing. Ook het komen en gaan van bezoekers is niet uitgezonderd van toetsing en maakt onderdeel uit van de normstelling.

In aanvulling op c.q. op basis van de in de “deelvergunning” opgenomen voorwaarden kan, in overeenstemming met het eerder genoemde akoestisch onderzoek, in het maatwerkvoorschrift en de hierbij behorende toelichting het volgende worden opgenomen:

3. Aantal bruiloften¹: 50 per jaar;
4. Alleen op: donderdag, vrijdag en zaterdag;
5. Het maximum aantal bezoekers bedraagt ten hoogste 90 personen;

6. Tijden ceremonie: Tussen 10.00 uur en 18.00 uur;
7. Tijden feest: In het schathuis tot uiterlijk 00.00 uur en de tent tot uiterlijk 19.00 uur;
8. Locaties ceremonie: In het schathuis en buiten ten noorden van het schathuis of in de tent;
9. Het geluidvermogen van de luidsprekerbox ten behoeve van achtergrondmuziek bij de trouwlocatie boomgaard bedraagt ten hoogste 85 dB(A);
10. Het geluidvermogen van de luidsprekerbox ten behoeve van spraak tijdens de ceremonie bij de trouwlocatie boomgaard bedraagt ten hoogste 92 dB(A);
11. Locaties feest: In het schathuis en in de tent;
12. Het geluidvermogen van de luidsprekerbox voor achtergrondmuziek in de tent bedraagt ten hoogste 70 dB(A);
13. In de avond – en nachtperiode (tussen 19.00 uur en 07.00 uur) wordt in de buitenlucht en in de tent geen onversterkte en/of versterkte muziek ten gehore gebracht;
14. Versterkte livemuziek is zowel binnen in het schathuis en in de buitenlucht niet toegestaan.
15. Het geluidniveau in de achterzaal moet met behulp van een (verzegelde) limiter op de geluidinstallatie worden begrensd op 86 dB(A). Bij het afspelen van muziek in de achterzaal moeten de buitendeuren (inclusief bestaande sluisconstructie) gesloten zijn, ook de luiken binnen en buiten de ramen moeten hierbij worden gesloten.
16. Brengen en halen: bezoekers komen en vertrekken via de openbare gemeentelijke parkeerplaats, slechts bruidsparen mogen met één auto het terrein van het Landgoed oprijden;
17. Opruimen van de ceremonielocaties en de tentinrichting moet voor 21.00 uur afgerond zijn;
18. Mensen die na 20.00 uur buiten het schathuis verblijven, mogen zich alleen bevinden ten noorden van het schathuis. Daarbij mogen hier maximaal 15 mensen tegelijk staan, die geen overlast veroorzaken voor de omgeving.
19. De bruiloften en feesten eindigen om hooguit 00:00 uur, waarna alle gasten vertrekken. Daarbij moet binnen afscheid genomen worden, zodat het geluid naar de omgeving beperkt blijft.

¹⁾ Onder bruiloften wordt hier zowel de ceremonie (huwelijksvoltrekking) als het aansluitende feest verstaan. Ook andere feesten (van bijvoorbeeld Babyshower tot Jubileum) vallen hieronder.

Noorman Bouw- en milieu-advies

Bijlage 9

T R I P
ADVOCATEN
NOTARISSEN

> Retouradres Postbus 20901 2500 EX Den Haag

De voorzitter van de Eerste Kamer
der Staten-Generaal
Postbus 20017
2500 EA DEN HAAG

**Ministerie van
Infrastructuur en
Waterstaat**

Rijnstraat 8
2515 XP Den Haag
Postbus 20901
2500 EX Den Haag

T 070-456 0000
F 070-456 1111

Ons kenmerk

IENW/BSK-2023/133584

Bijlage(n)

1

Datum 25 mei 2023
Betreft Stand van zaken Nevele arrest

Geachte voorzitter,

Tijdens het mondeling overleg van 11 april 2023 met Uw Kamer heb ik toegezegd een brief te sturen met de stand van zaken van de opvolging van de acties voortvloeiend uit het zogenoemde Nevele-arrest¹. Ik zal hierna ingaan op de volgende aspecten:

- de mogelijke bredere werking van de uitspraak van de Raad van State voor andere algemene milieuregels;
- de aantallen milieueffectrapporten (MER-en) waar het om zou kunnen gaan;
- de rol van de Commissie voor de milieueffectrapportage (Commissie m.e.r.);
- de implicaties van de uitspraak van de Raad van State voor de Omgevingswet.

Maar allereerst start ik voor de volledigheid met een korte uitleg over de uitspraak van de Afdeling bestuursrecht van de Raad van State naar aanleiding van het Nevele arrest.

Uitleg uitspraak Raad van State

Bij uitspraak van 30 juni 2021 heeft de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State (hierna: de uitspraak) geoordeeld dat de algemene milieuregels voor windturbineparken (drie of meer turbines), opgenomen in het Activiteitenbesluit milieubeheer en de Activiteitenregeling milieubeheer, buiten toepassing moeten worden gelaten. De reden is dat bij de totstandkoming van deze regels ten onrechte geen milieueffectrapportage voor plannen (plan-mer) op grond van de Europese richtlijn over strategische milieubeoordeling (smb-richtlijn)² is uitgevoerd. De Raad van State volgde hiermee de uitspraak van het Hof van Justitie van de Europese Unie in de Vlaamse zaak Nevele³ die ook over algemene milieuregels voor windturbineparken ging.

¹ ECLI:NL: RVS:2021:1395.

² Richtlijn 2001/42/EG van het Europees Parlement en de Raad van 27 juni 2001 betreffende de beoordeling van de gevolgen voor het milieu van bepaalde plannen en programma's.

³ Het arrest Nevele is het arrest van het Hof van Justitie van de Europese Unie (EU-Hof) van 25 juni 2020 (ECLI:EU:C:2020:503). Hierin is geconcludeerd dat voor de Vlaamse algemene milieuregels voor windturbines een plan-mer had moeten worden uitgevoerd op grond van de smb-richtlijn.

De uitspraak heeft niet tot gevolg dat vergunningen of bestemmingsplannen voor bestaande windturbineparken niet meer geldig zijn. Wel ontstond er rechtsonzekerheid over de mate van milieuhinder die een windturbinepark mag veroorzaken, omdat de algemene milieuregels niet meer mochten worden toegepast. Die rechtsonzekerheid voor bestaande windturbineparken is weggenomen met de tijdelijke overbruggingsregeling windturbineparken.^{4 5} De uitspraak werkt door in de milieuregels voor windturbines in het nieuwe recht onder de Omgevingswet. Daarom is de tijdelijke overbruggingsregeling windturbineparken zo vormgegeven dat deze ook onder de Omgevingswet doorwerkt, totdat de nieuwe algemene milieuregels voor windturbines op basis van de plan-mer in werking treden.

Voor nieuwe windturbineparken leidt de uitspraak tot complexere vergunningprocedures. Bevoegde gezagen moeten namelijk per windturbinepark vaststellen wat een aanvaardbaar milieubeschermingsniveau is en zelf windturbinevoorschriften vaststellen. Deze voorschriften moeten worden voorzien van een actuele, deugdelijke, op zichzelf staande en op de aan de orde zijnde situatie toegesneden motivering. Er kan niet meer, zoals dat voorheen vaak gebeurde, aansluiting worden gezocht bij de algemene milieuregels voor windturbineparken. Over de beleidsuitgangspunten voor diverse milieuaspecten zoals externe veiligheid en het zoveel mogelijk beperken van slagschaduw, lichtschittering en geluidhinder, is op de desbetreffende website van de rijksoverheid⁶ kort na de uitspraak ter ondersteuning van bevoegde gezagen informatie opgenomen. De provincie Noord-Brabant, de provincie Groningen en de gemeente Eemsdelta hebben inmiddels met succes eigen voorschriften in een vergunning opgenomen met een locatie-specifieke motivering.⁷

Voor de vaststelling van nieuwe algemene milieuregels voor windturbines is een plan-MER opgesteld. Een ontwerp-AMvB met de nieuwe algemene milieuregels wordt samen met het plan-MER rond de zomer gepubliceerd. Een ieder wordt dan in de gelegenheid gesteld te reageren. De Commissie m.e.r. zal om advies worden gevraagd over het plan-MER. Na de zomer worden de nieuwe ontwerp-milieuregels, het plan-MER en de resultaten van de inspraak en consultatie aan beide Kamers verzonden in het kader van de voorhang. De verwachte inwerkingtreding is begin 2024.

Bovenstaande activiteiten en het bieden van ondersteuning aan medeoverheden waren onderdeel van het zogenoemde Actieprogramma Verankering milieubescherming na Nevele (hierna: het Actieprogramma) waarin door de ministeries van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK), Economische Zaken en Klimaat (EZK) en Infrastructuur en Waterstaat (IenW) is samengewerkt.

⁴ Stb. 2022, 181.

⁵ De regering is van mening dat voor de tijdelijke overbruggingsregeling windturbineparken geen plan-mer-plicht geldt en heeft haar standpunt toegelicht in de nota van toelichting bij de tijdelijke overbruggingsregeling windturbineparken. De Rechtbank Midden-Nederland heeft geoordeeld dat voor de Overbruggingsregeling wel een plan-MER gemaakt had moeten worden, maar ook dat bestaande windturbineparken aan de normen in de tijdelijke overbruggingsregeling windturbineparken moeten voldoen, zie ECLI:NL:RBMNE:2023:627.

⁶ Zie [Gevolgen van Raad van State uitspraak over windturbinepark - Kenniscentrum InfoMil](#) en [Helpdesk Wind op Land | Helpdesk Wind op Land](#).

⁷ Zie ECLI:NL:RVS:2023:1433 (windpark Delfzijl-Zuid Uitbreiding 2020) en ECLI:NL:RVS:2023:1446 (windpark Karolinapolder).

Inmiddels is gewerkt aan de overdracht van de activiteiten en resultaten van het Actieprogramma aan de relevante onderdelen van de lijnorganisatie waarmee gezorgd wordt voor blijvende aandacht voor dit onderwerp binnen de Rijksdienst. Zowel bij het Actieprogramma als bij de huidige acties zijn de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG), het Interprovinciaal Overleg (IPO), de Unie van Waterschappen (UvW) en het Nationaal Programma Regionale Energiestrategieën (NPRES) betrokken.

Mogelijk bredere werking van de uitspraak Raad van State

De mogelijke bredere werking van de uitspraak is vanaf het begin opgepakt als onderdeel van het Actieprogramma. Met mogelijke bredere werking wordt bedoeld dat de uitspraak mogelijk ook gevolgen heeft voor de toepasbaarheid van andere algemene milieuregels dan die voor windturbineparken. Binnen het Actieprogramma zijn achtereenvolgens de volgende stappen gezet:

1. analyse van de relevante jurisprudentie over de smb-richtlijn en van de regelgeving onder de Omgevingswet waarvoor dit mogelijk relevant kan zijn;
2. vaststellen van een vervolgaanpak;
3. verspreiding van de opgedane kennis.

1. De analyse

De analyse van de jurisprudentie betreft de rechtspraak van het Hof van Justitie van de Europese Unie en de Raad van State. Tot nog toe zijn door de Raad van State alleen de algemene milieuregels voor windturbineparken in strijd met de smb-richtlijn geacht. De Raad van State heeft daarbij belang gehecht aan de materieel grote gelijkheid tussen de Vlaamse algemene milieuregels voor windturbines, waar het Hof van Justitie van de Europese Unie in het Nevele-arrest over heeft geoordeeld, en de Nederlandse algemene milieuregels voor windturbines in het Activiteitenbesluit milieubeheer en de Activiteitenregeling milieubeheer.

Uit de jurisprudentie is niet eenduidig af te leiden of ook voor andere algemene milieuregels een plan-mer moet worden uitgevoerd. De smb-richtlijn hanteert begrippen die beoordelingsruimte bieden (zoals "kaderstelling"), en niet alle algemene milieuregels zijn vergelijkbaar met de milieuregels voor windturbines die buiten toepassing zijn verklaard. In een beperkt aantal rechtszaken over andere algemene milieuregels dan de regels voor windturbines, is door appellanten een beroep gedaan op de uitspraak of op rechtspraak van het Hof van Justitie van de Europese Unie. In geen van die zaken is door rechters geoordeeld dat voor deze andere algemene milieuregels een plan-mer moet worden uitgevoerd.⁸

Ook zijn er veel verschillende soorten algemene milieuregels. Zo zijn niet alle algemene milieuregels kaderstellend voor besluitvorming. Voorbeelden zijn informatieverplichtingen, meetvoorschriften en bepalingen over beste beschikbare technieken. Het is op basis van de jurisprudentie niet duidelijk welke typen regels onder het toepassingsbereik van de smb-richtlijn zouden kunnen vallen. De conclusie is dat in ieder geval niet voor alle algemene milieuregels een plan-mer-plicht geldt. Wel zijn er enkele algemene resultaten opgehaald uit de analyse van de jurisprudentie waar regels aan getoetst kunnen worden om te bepalen of een plan-mer-plicht kan gelden:

⁸ Zie ECLI:EU:C:2022:102, ECLI:NL:RVS:2022:1842.

- De milieuregels zijn kaderstellend voor later op te stellen omgevingsplannen of omgevingsvergunningen. De manier waarop dit kaderstellende karakter in de uitspraak terugkomt, heeft betrekking op effectgerichte eisen, niet op locatieonafhankelijke brongerichte eisen.
- De milieuregels zijn van toepassing op mer-plichtige of mer-beoordelingsplichtige projecten. Bijzonder aan de buiten toepassing verklaarde windturbineregels is dat deze specifiek zijn voor één soort mer-plichtig of mer-beoordelingsplichtig project (namelijk windturbines die deel uitmaken van een windturbinepark). Een groot deel van de algemene milieuregels die van toepassing zijn op mer-plichtige of mer-beoordelingsplichtige projecten zijn generiek, en dus breed van toepassing op allerlei projecten, waaronder ook mer-plichtige of mer-beoordelingsplichtige projecten.
- De milieuregels betreffen een toegelaten milieueffect op gebieden (wat in de brede zin van de mer-richtlijn ook een effect op landschap, natuur of cultureel erfgoed omvat). De aard van de regel vraagt om fysieke maatregelen die voorkomen dat de milieueffecten ontstaan (brongericht) of beperking van de effecten in het milieu (effectgericht).
- De milieuregels betreffen geen een-op-een-implementatie van EU-richtlijnen. De inschatting is dat voor milieuregels die een-op-een implementatie van een EU-richtlijn betreffen, geen plan-mer-plicht geldt.
- Wetten in formele zin vallen niet onder de smb-richtlijn, omdat deze niet door wettelijke of bestuursrechtelijke bepalingen zijn voorgeschreven.

Vervolgens is bezien welke andere milieuregels in de regelgeving onder de Omgevingswet vergelijkbaar zijn met de windturbineregels van het Activiteitenbesluit milieubeheer en de Activiteitenregeling milieubeheer. De hierboven genoemde algemene resultaten van de analyse van de jurisprudentie van het Hof van Justitie EU en de Raad van State over de smb-richtlijn vormden hiervoor de basis. De conclusie was dat het niet mogelijk is om de algemene milieuregels zwart/wit in te delen in wel of niet plan-mer-plichtig.

2. Vervolgaanpak

Op basis van de analyse van de uitspraken is een gefaseerde aanpak opgesteld. Deze aanpak is besproken en vastgesteld in de Ministerraad⁹. Voor de vervolgaanpak wordt onderscheid gemaakt in bestaande en nieuwe regelgeving.

Voor *bestaande, al vastgestelde, regelgeving* is geconcludeerd dat het op basis van de bestaande jurisprudentie en kennis niet zeker is of een plan-mer-plicht geldt. Vanwege de juridische onzekerheid wordt er vooralsnog van uit gegaan dat de bestaande regels blijven gelden (totdat een rechter in een concreet geval oordeelt dat dat niet het geval is¹⁰).

Voor de milieuregels in de bruidsschat¹¹ is interbestuurlijk afgesproken dat het Rijk hiervoor een plan-mer zal uitvoeren. Deze plan-mer wordt gekoppeld aan een Programma bruidsschat (een vrijwillig programma onder de Omgevingswet).

⁹ [MINISTERRAAD \(overheid.nl\)](https://overheid.nl), zie punt 8.

¹⁰ Steun hiervoor biedt de uitspraak van de Rechtbank Midden-Nederland, zie ECLI:NL:RBMNE:2023:627.

¹¹ De bruidsschat is een set aan regels die van het Rijk naar de gemeenten en waterschappen gaan. Deze regels worden automatisch onderdeel van het tijdelijke deel van het omgevingsplan of het tijdelijk deel van de waterschapsverordening. De bruidsschat is onderdeel van het Invoeringsbesluit Omgevingswet.

Hoewel op grond van de nu bekende inzichten niet verwacht wordt dat alle milieuregels in de bruidsschat plan-mer-plichtig zijn, kan de komende jaren vooral het omzetten van deze regels naar het nieuwe deel van het omgevingsplan veelvuldig onderwerp worden van een plan-mer. Het landelijke plan-MER wordt derhalve vrijwillig gemaakt op verzoek van de VNG en de UvW uit voorzorg en ter ondersteuning van toekomstige omgevingsplannen.

Voor wijziging van bestaande algemene milieuregels of voor nieuwe algemene milieuregels zal per geval worden beoordeeld of een plan-mer-plicht mogelijk aan de orde is. Hiervoor is een handreiking ontwikkeld voor beleidsmedewerkers en wetgevingsjuristen. Deze handreiking biedt handvatten om per geval te kunnen beslissen of een plan-mer wordt gemaakt en, zo ja, voor de wijze waarop deze kan worden uitgevoerd. Deze handreiking is opgesteld op basis van de (weinige) ervaringen die zijn opgedaan met de plan-mer voor nieuwe milieuregels voor windturbines en uitgaande van bestaande jurisprudentie en wordt steeds aangepast aan nieuwe ervaringen en ontwikkelingen.

Als sprake is van voorgenomen wijzigingen van bestaande algemene milieuregels wordt in ieder geval ook beoordeeld of er aanleiding is om samenhangende bestaande regels (die dus niet worden gewijzigd) mee te nemen in het eventueel op te stellen plan-MER.

3. Bijhouden en verspreiden van de opgedane kennis

In het algemeen wordt voor het instrument plan-mer bij algemene milieuregels ingezet op kennisdeling binnen de rijksoverheid en interbestuurlijk tussen de (decentrale) overheden. Hierbij is onder andere de integratie met de bestaande procedure voor totstandkoming van een AMvB van belang en met het gebruik van het Beleidskompas.¹² Daarvoor worden informatie en antwoorden op gestelde vragen, specifiek gericht op de eventuele inzet van een plan-mer bij regelgeving, op de relevante website-pagina's van de rijksoverheid geplaatst (de sites van het Informatiepunt Leefomgeving (IPLO) en het Kenniscentrum voor Beleid en Regelgeving (KCBR)). De volgende acties en producten zijn daarvoor beschikbaar:

- Handleiding voor de 'per geval' beoordeling van plan-mer-plicht bij wijzigingen van bestaande en bij nieuwe regelgeving (de eerste versie is beschikbaar op de KCBR website voor rijksambtenaren; stap voor stap zal hiermee ervaring worden opgedaan en zal deze vervolgens worden aangepast daarop).
- Een kennisbasis bij het Rijk van waaruit in de overgangsfase extra ondersteuning (in de expertise) en coördinatie (met beleidsvelden van relevante departementen) wordt geboden bij het uitvoeren van een plan-mer voor regelgeving.
- Samen met de Academie voor Wetgeving verzorgen van een cursus voor wetgevingsjuristen en daarnaast een cursus voor beleidsmedewerkers die met regelgeving bezig zijn.
- Bij de verplichte wetgevingstoets voor alle nieuwe regelgeving en voor wijzigingen van regelgeving, uitgevoerd door het ministerie van Justitie en Veiligheid, wordt waar toepasselijk ook gevraagd naar een motivering voor het wel of niet uitvoeren van een plan-mer.

¹² Het Beleidskompas is de centrale werkwijze voor het maken van beleid bij de Rijksoverheid en vervangt het Integraal afwegingskader voor beleid en regelgeving (IAK). Zie <https://www.kcbr.nl/beleid-en-regelgeving-ontwikkelen/beleidskompas>.

- Binnenkort wordt gezien of en hoe aanpassing van de mer-regelgeving noodzakelijk is voor de terinzagelegging van het plan met het milieueffectrapport¹³.
- Als enige ervaring is opgedaan, wordt gezien of en hoe de Aanwijzingen voor de regelgeving moeten worden aangepast.
- Het Rijk en de koepels werken samen een handreiking uit voor het omgaan met decentrale milieuregels.

Daarnaast zijn vanuit het Actieprogramma diverse presentaties en lezingen gehouden bij onder andere de ministeries van IenW en van BZK en is de handleiding besproken in het Interdepartementaal Overleg Wetgeving en Juridische Zaken. Ook is een rol voorzien voor deskundigen op het gebied van het instrument mer bij het IPLO. Zowel op de website als via de helpdesk kan informatie worden verkregen over de toepassing van het instrument plan-mer bij regelgeving.

Aantallen milieueffectrapporten

Zoals ik hierboven heb beschreven zal de rijksoverheid bij nieuwe algemene milieuregels en bij wijzigingen van algemene milieuregels per geval beoordelen of een plan-mer wordt uitgevoerd. Uitgaande van de ervaringen van de afgelopen jaren zijn er jaarlijks circa 10 inhoudelijke AMvB-wijzigingen in het stelsel van de Omgevingswet. Deze hoeven echter op basis van bovenvermelde criteria niet allemaal van een plan-MER voorzien te worden. Ik kan daar dan ook geen aantal aan verbinden, maar het is duidelijk dat het aantal plan-MER'en voor rijksregelgeving in de toekomst om deze reden zal toenemen. Als concreet voorbeeld van wijziging van regelgeving waar mogelijk een plan-mer-plicht geldt kan ik hier noemen de aanpassing van de regelgeving voor geurhinder als onderdeel van de vervolgaanpak geurproblematiek, die ik in een eerdere brief aan de Tweede Kamer heb genoemd¹⁴.

Daarnaast zijn, zoals hierboven reeds beschreven, de minister voor Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening (VRO) en ik gestart met het opstellen van een plan-MER voor een Programma bruidsschat.

Ook regels in waterschapsverordeningen en omgevingsverordeningen die kaderstellend zijn voor mer-plichtige of mer-beoordelingsplichtige projecten kunnen onder de plan-mer-plicht vallen. Voor het omgevingsplan gold voorafgaand aan de uitspraak al dat een plan-mer of plan-mer-beoordeling nodig kan zijn, net als nu het geval is bij het bestemmingsplan.¹⁵

Rol Commissie m.e.r.

De Commissie m.e.r. is wettelijk adviseur voor het plan-MER. Als er meer plan-MER-en worden opgesteld, zal de Commissie m.e.r. vaker om advies worden gevraagd. De Commissie m.e.r. heeft een flexibele organisatie die gewend is om advisering op aanvraag te bieden. Zo was er een kleine 10 jaar geleden ook een forse toename van de aantallen plan-MER-en als gevolg van veel vernieuwde bestemmingsplannen buitengebied.

¹³ De mer-regelgeving verplicht tot het toepassen van afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht. Daarnaast is het voor regelgeving onder de Omgevingswet verplicht om publieksparticipatie uit te voeren (zie artikel 23.4 Ow), wat voor de regelgeving voor windturbines is vertaald in de gebruikelijke internetconsultatie. Bekeken wordt of en hoe dit kan worden gestroomlijnd.

¹⁴ Kamerstukken II 2022/23, 29 383, nr. 383.

¹⁵ Artikel 16.34, tweede lid, van de Omgevingswet.

Inhoudelijk geldt voor de Commissie m.e.r., net als voor de wetgever, dat een plan-MER bij regelgeving nieuw terrein is. Om die reden is er bij de nieuwe windturbinebepalingen ook bewust gekozen om de Commissie m.e.r. ook advies op de Notitie reikwijdte en detailniveau te vragen. Hiermee kan de ervaring van de Commissie m.e.r. in dezelfde snelheid oplopen met de ervaring bij de wetgever.

**Ministerie van
Infrastructuur en
Waterstaat**

Implicaties uitspraak voor de Omgevingswet

De gevolgen van de uitspraak voor de algemene regels voor windturbineparken in de Omgevingswet heb ik hierboven al kort toegelicht.

Verder kan de uitspraak en een mogelijke bredere werking van deze uitspraak gevolgen hebben voor nieuw (omgevings)recht. De aanpak zoals die hierboven is beschreven voor wijziging van bestaande en voor nieuwe algemene milieuregels wordt onder de Omgevingswet voortgezet.

Hoogachtend,

DE STAATSSECRETARIS VAN INFRASTRUCTUUR EN WATERSTAAT,

drs. V.L.W.A. Heijnen

Bijlage 10

T R I P
ADVOCATEN
NOTARISSEN

Milieuadvies ODD Geluid Omgevingsdienst Drenthe	
Datum advies	29 oktober 2024
Bevoegd gezag	gemeente Tynaarlo
Zaaknummer RUD	Z2024-016772
Datum binnenkomst RUD	24 september 2024
Type advieszaak	advies Geluid
Advies bedoeld voor	advies voor intern gebruik
Onderwerp	Geluid advies Landgoed Lemferdinge – vervolg
Procedure	-
Bijlagen	-

Algemene gegevens

Locatie	Lemferdingerlaan 2, 9765 AR Paterswolde
Correspondentieadres	

Aanleiding

Men is voornemens om op het Landgoed Lemferdinge bruiloften, vergaderingen, kleine feestjes zoals verjaardagen, jubilea etc. te organiseren. De RUD Drenthe (inmiddels: Omgevingsdienst Drenthe) heeft in een eerder stadium in een vooroverleg advies gegeven voor het aspect geluid (zie zaak Z2023-000217). In dit advies werd geconcludeerd dat als onderdeel van de ruimtelijke onderbouwing een volledig akoestisch onderzoek moest worden uitgevoerd.

Dit akoestisch onderzoek is uitgevoerd door adviesbureau NAA, met titel ‘Onderzoek geluiduitstraling landgoed Lemferdinge in Paterswolde – in kader goede ruimtelijke ordening’ (ref: 6905/NAA/af/ft/1, d.d. 04-07-2023) en is bijgevoegd in bijlage 2 van de ruimtelijke onderbouwing. Dit onderzoek is door de RUDD beoordeeld (zie zaak Z2023-019082) als onderdeel van een integraal advies. Geadviseerd werd om met betrekking tot het milieuaspect geluid meerdere maatwerkvoorschriften op te leggen. Dit met het oog op handhaafbaarheid en het beschermen van de omwonenden tegen geluid.

De gemeente Tynaarlo heeft van bezwaarmakers een reactie ontvangen met betrekking tot het aspect geluid. In zaak Z2024-008555 heeft de RUD Drenthe hierop een reactie gegeven. Daarnaast heeft de RUD in dat advies opgemerkt dat de uitgangspunten van het akoestisch onderzoek, op basis van de foto’s van de website van Landgoed Lemferdinge, niet in alle opzichten realistisch lijken te zijn. De reactie van de bezwaarmaker zou dus mogelijk (deels) gegrond kunnen zijn.

In tussentijd is het akoestisch onderzoek van adviesbureau NAA is aangepast, met titel ‘Onderzoek geluiduitstraling landgoed Lemferdinge in Paterswolde – in kader goede ruimtelijke ordening’ (ref: 6905/NAA/af/ft/2, d.d. 29-08-2024) en is bijgevoegd in bijlage 2 van de ruimtelijke onderbouwing

In onderhavig advies heeft de Omgevingsdienst Drenthe het meest recente onderzoek beoordeeld. Gezien het een aanpassing betreft wordt met name in gegaan op de wijzigingen in het akoestisch onderzoek ten opzichte van het vorige onderzoek.

Beoordeling akoestisch onderzoek

- In de laatste versie van het onderzoek zijn o.a. de onderstaande punten gewijzigd:
- de locatie van de tent verplaatst naar de noordzijde van het gebouw.
 - wijzigingen doorgevoerd op basis van de parkeerbehoefte.
 - er is gerekend met een ‘Luidsprekerbox muziek terras’ (bron nr. 01) in de avondperiode. In het vorige onderzoek was hier geen sprake van in de avondperiode.

Opmerkingen Omgevingsdienst Drenthe:

Het ten gehore brengen van versterkte muziek in de avondperiode in de buitenlucht resulteert mogelijk in meezingen en verhoogd stemgeluid van de bezoekers. In het onderzoek is daar geen rekening mee gehouden. Het wordt geadviseerd om, zoals in het eerste onderzoek, in de avond- en nachtperiode geen versterkte muziek toe te staan in de buitenlucht.

In o.a. paragraaf 6,5 wordt in het akoestisch onderzoek verwezen naar het Activiteitenbesluit/Bkl. Het Bkl kent enkel instructieregels, er dient te worden verwezen naar de geluidvoorschriften uit het Omgevingsplan gemeente Tynaarlo.

Uitgangspunten onderzoek i.r.t. gebruik

Op de website van Landgoed Lemferdinge (<https://landgoedlemferdinge.nl/fotos/>) zijn verschillende sfeerfoto's weergegeven van deze locatie.

Op de foto's zijn de volgende zaken te zien waarvan in meerdere of mindere mate geluiduitstraling kan worden verwacht: springkussen, foodtruck, ijscowagen, vuurkorf met mensen er omheen. Dergelijke bronnen op de betreffende locaties zijn niet meegenomen/beschreven in het akoestisch rekenmodel.

Er zijn ook foto's (zie figuur 1, 2 en 3) van de avond- of nachtperiode waarop duidelijk meer dan 10 mensen buiten aanwezig zijn. In het onderzoek wordt het volgende uitgangspunt aangenomen met betrekking tot stemgeluid in de avond- en nachtperiode:

"Wanneer binnen feest is, dan zal het aantal gasten buiten op het terras beperkt zijn (rokers etc.) Gerekend is met de aanwezigheid van 10 gasten gedurende het feest. Dat aantal zal variëren over de periode tussen 19:00 en 00:30 uur, maar rekentechnisch is uitgegaan van deze over de periode gemiddelde waarde."

'Op het terras zal in de avond en de nacht niet meer geserveerd worden, maar op het terras kunnen wel een beperkt aantal personen aanwezig zijn'

Deze uitgangspunten blijken op basis van figuur 1,2, en 3 op voorhand niet realistisch te zijn.

Figuur 1 foto (bron: website Landgoed Lemferdinge)

Figuur 2 foto diner (bron: website Landgoed Lemferdinge)

Figuur 3 foto vuurkorf (bron: website Landgoed Lemferdinge)

Op basis van deze analyse blijkt dat de uitgangspunten van het akoestisch onderzoek niet in alle opzichten realistisch lijken zijn. De reactie van de bezwaarmaker zou dus mogelijk (deels) gegrond kunnen zijn. Het wordt geadviseerd om in gesprek te gaan met de bezwaarmaker om duidelijk boven water te krijgen wat de pijnpunten zijn met betrekking tot de ervaren hinder. De RUDD adviseert om op voorhand al bij de initiatiefnemer aan te geven dat het gebruik van de locatie afwijkt met wat is opgegeven in het akoestisch onderzoek.

Uit de rekenresultaten (bijlage 5 akoestisch onderzoek), blijkt dat het stemgeluid van het ‘terras feestgasten 10p’ in zowel de avond- als nachtperiode een relevante bijdrage levert aan de totale langtijdgemiddelde geluidbelasting op de woningen. Het is dus van belang dat dit uitgangspunt realistisch is voor de representatieve situatie.

Ter illustratie, een verdubbeling van 10 naar 20 personen zal een toename van 3 dB met zich meebrengen. Een verdubbeling van 20 naar 40 personen zal in nog eens 3 dB toename resulteren. Een toename van het stemgeluid van het terras met 3 dB zal bijvoorbeeld bij de woning aan de Lemferdingerlaan 3 in de nachtperiode resulteren in een overschrijding van de grenswaarde van stap 2 van de VNG voor rustige woonwijk.

Voor de uitkomsten van het onderzoek is het dus van belang dat dit uitgangspunt nader wordt uitgewerkt en rekenkundig in het akoestisch onderzoek in kaart wordt gebracht wat de mogelijkheden/beperkingen zijn. In het rekenmodel is stemgeluid op het terras gecentreerd onder de tent. Op basis van de foto's lijkt het voor de hand te liggen dat langdurig stemgeluid van groepen mensen zich ook op andere locaties zal voordoen (bijvoorbeeld rondom vuurkorven of bij foodtrucks/ springkussen). De locaties van dergelijke bronnen voor mogelijk stemgeluid spelen daarbij ook een belangrijke rol, gezien dit mogelijk op kortere afstand van de woningen zou kunnen plaatsvinden.

Conclusie

Het akoestisch onderzoek dient te worden aangepast/aangevuld op basis van voorgenoemde punten.

Zoals opgemerkt in Z2023-019082, adviseert de Omgevingsdienst Drenthe om met betrekking tot het milieuaspect geluid meerdere maatwerkvoorschriften op te leggen. Mogelijk zou dit deels al in het ruimtelijke spoor kunnen worden geborgd. Dit met het oog op handhaafbaarheid en het beschermen van de omwonenden tegen geluid. Aan deze ‘maatwerk’ voorschriften kan meer vorm en inhoud worden gegeven wanneer het akoestisch onderzoek is aangepast en akkoord wordt bevonden.

Bijlage 11

T R I P
ADVOCATEN
NOTARISSEN

uitspraak

RECHTBANK NOORD-NEDERLAND

Bestuursrecht

zaaknummer: LEE 24/2792 en LEE 24/3060

uitspraak van de voorzieningenrechter van 31 juli 2024 in de zaak tussen

5.1.2e en 5.1.2e, uit Paterswolde, verzoekers sub 1

stichting Het Drentse Landschap, uit Assen, verzoekster sub 2
(gemachtigde: 5.1.2e)

en

het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Tynaarlo.

Als derde-partij neemt aan de zaken deel: 5.1.2e uit Paterswolde (derde)
(gemachtigde: 5.1.2e).

Als derde-partij neemt aan zaak LEE 24/2792 deel: stichting Het Drentse Landschap.

Inleiding

1. In deze uitspraak beslist de voorzieningenrechter op de verzoeken om een voorlopige voorziening tegen de lasten onder dwangsom die zijn opgelegd om niet-ondergeschikte horeca-activiteiten op landgoed Lemferdinge in Paterswolde, te staken en gestaakt te houden.

1.1. Het college heeft deze lasten onder dwangsom op 23 mei 2024 opgelegd. Verzoekers sub 1 en verzoekster sub 2 hebben hiertegen bezwaar gemaakt.

1.2. De voorzieningenrechter heeft de verzoeken op 24 juli 2024 op zitting behandeld. Hieraan hebben deelgenomen: verzoekers sub 1 en de gemachtigde van verzoekster sub 2 met 5.1.2e. Namens het college hebben deelgenomen: 5.1.2e en 5.1.2e. Namens derde was zijn gemachtigde aanwezig.

Beoordeling door de voorzieningenrechter

2. De voorzieningenrechter wijst de verzoeken toe, schorst de bestreden besluiten en staat de bedrijfsvoering van verzoekers sub 1 onder voorschriften toe. Hierna legt de voorzieningenrechter uit hoe hij tot dit oordeel komt en welke gevolgen dit oordeel heeft. Het oordeel van de voorzieningenrechter heeft een voorlopig karakter en bindt de rechtbank in een (eventueel) bodemgeding niet.

Feiten

3. Verzoekers sub 1 zijn huurder en uitbater van Landgoed Lemferdinge aan de Lemferdingerlaan 2 in Paterswolde. Verzoekster sub 2 is eigenaar van het landgoed.

3.1. Op 1 januari 2024 is de Omgevingswet in werking getreden. Met de inwerkingtreding van deze wet heeft elke gemeente direct een omgevingsplan van rechtswege dat regels geeft over de fysieke leefomgeving voor het gehele grondgebied van de gemeente. Dat omgevingsplan bestaat voor nu uit een tijdelijk deel, waarin onder meer alle bestemmingsplannen zijn opgenomen die vóór 1 januari 2024 golden.

3.2. Op het perceel waar het landgoed gerealiseerd is, was voor 1 januari 2024 het bestemmingsplan 'Buitengebied Tynaarlo' van kracht. Dat bestemmingsplan maakt sinds 1 januari 2024 onderdeel uit van het tijdelijk deel van het omgevingsplan van de gemeente Tynaarlo. Volgens het bestemmingsplan Buitengebied Tynaarlo geldt op het perceel de enkelbestemming 'Maatschappelijk' en de dubbelbestemmingen 'Waarde-Archeologie 2', 'waarde-Beekdal' en 'Waarde-beschermd dorpsgezicht'.

3.3. Op 28 oktober 2021 heeft het college verzoekster sub 2 telefonisch geïnformeerd dat een deel van de activiteiten op het landgoed in strijd met het bestemmingsplan is.

3.4. Het college heeft verzoekers sub 1 en verzoekster sub 2 op 14 september 2022 (nogmaals) geïnformeerd dat het huidige gebruik van het landgoed in strijd is met het bestemmingsplan en hen verzocht een aanvraag vooroverleg in te dienen zodat onderzocht kan worden of de strijdigheid op te lossen is.

3.5. Op 17 oktober 2022 heeft verzoekster sub 2 een aanvraag vooroverleg omgevingsvergunning ingediend bij het college.

3.6. Verzoekster sub 2 heeft op 8 maart 2023 een aanvraag om omgevingsvergunning ingediend voor bouwen en strijdig gebruik voor het gebruik van het landhuis als horecagelegenheid en het plaatsen van een reversibele tent ten behoeve van buitenactiviteiten.

3.7. Op 6 april 2023 heeft derde aan het college verzocht om handhavend op te treden vanwege strijdigheid met het bestemmingsplan, het Activiteitenbesluit en de APV Tynaarlo 2021.

3.8. Derde heeft het college op 18 april 2024 in gebreke gesteld en verzocht om binnen 14 dagen alsnog een besluit te nemen op het verzoek om handhaving.

3.9. Het college heeft op 23 mei 2024 aan verzoekers sub 1 en aan verzoekster sub 2 de volgende last onder dwangsom opgelegd:

“U dient de overtredingen van de bepalingen van het geldend omgevingsplan zo spoedig mogelijk, maar uiterlijk 1 augustus 2024 te beëindigen en beëindigd te houden. Het gaat hierbij specifiek om de horeca-activiteiten die verder gaan dan de ondergeschikte horeca-activiteiten aan de maatschappelijke functie.

a. Dit betekent dat na de huwelijksvoltrekkingen, die reeds gepland zijn tot december 2024, tot uiterlijk 00:00 uur een hapje en een drankje aangeboden kan worden (in verband met ons hiervoor genoemde besluit om niet op te treden tegen reeds geplande huwelijken tot en met december 2024). Het aantal gasten bedraagt maximaal 90.

- b. Bij nieuw geplande huwelijksvoltrekkingen is slechts ondergeschikte horeca toegestaan. Dit betekent dat tot uiterlijk 2 uur na huwelijksvoltrekking een hapje en een drankje aangeboden kan worden.
- c. Overige zelfstandige festiviteiten, zoals het vieren van verjaardagen, jubilea, promoties e.d. dienen afgelast te worden en kunnen geen doorgang vinden.
- d. Er dient vanuit Lemferdinge begeleiding van het parkeren en vertrekken van de bezoekers te worden georganiseerd. Hierbij dient u toe te zien op geluidsoverlast door o.a. claxonneren en dit te voorkomen. Ook hiervoor dient een schema te worden aangeleverd.

Wanneer het bepaalde onder a. wordt geschonden verbeurt u een dwangsom van €1.000,- per tijdseenheid van een half uur, dit met een maximum van €5.000,-. Wanneer de genoemde overtredingen voor de onderdelen b. tot en met d. niet binnen de gestelde termijn zijn beëindigd verbeurt u een dwangsom van €10.000,- per geconstateerde overtreding, dit met een maximum van €50.000,-."

3.10. Verzoekers sub 1 en verzoekster sub 2 hebben hiertegen bezwaar gemaakt en de voorzieningenrechter gevraagd de werking van het bestreden besluit te schorsen. Verzoekers sub 1 verzoeken tot schorsing in afwachting van de totstandkoming van de legalisatie (zaaknummer LEE 24/2792). Verzoekster sub 2 verzoekt om verlenging van de begunstigingstermijn tot zes weken na het besluit op bezwaar (zaaknummer LEE 24/3060).

4. De voorzieningenrechter treft op grond van artikel 8:81, eerste lid, van de Algemene wet bestuursrecht (Awb) alleen een voorlopige voorziening als onverwijlde spoed dat vereist. De voorzieningenrechter beoordeelt bij de vraag of hij een voorlopige voorziening zal treffen of het bezwaar een redelijke kans van slagen heeft. Dat kan een reden zijn om het bestreden besluit te schorsen. Om dit te beoordelen beantwoordt hij aan de hand van de bezwaargronden van verzoekers of het college deze last onder dwangsom heeft op kunnen leggen.

LEE 24/3060

5. Verzoekster sub 2 voert aan dat zij spoedeisend belang heeft nu het bestreden besluit er op ziet dat overtredingen van haar huurder hangende de afwikkeling van het bezwaarschrift leiden tot het door haar verbeuren van dwangsommen. Verzoekster stelt in haar bezwaarschrift dat zij niet naast de exploitanten aansprakelijk kan zijn voor het nakomen van de last onder dwangsom, omdat zij als verhuurder van de exploitanten eist dat zij de last onder dwangsom niet overtreedt. Verder voert zij aan dat het college het verzoek om handhaving had moeten afwijzen omdat er bijzondere redenen zijn; er ligt een aanvraag om omgevingsvergunning, de vertraging in de legalisatieprocedure is niet aan verzoekster te wijten en er is toegezegd dat de handhavingsprocedures worden opgeschort hangende de legalisatieprocedure. Ook voert verzoekster sub 2 een aantal gronden aan tegen de formulering van de lastgeving.

6. De voorzieningenrechter overweegt dat uit de last die zich richt tot verzoekster sub 2 blijkt dat van haar als verhuurder wordt verwacht dat de huurder (verzoekers sub 1) geen overtreding meer begaat zoals hierboven beschreven. In het bestreden besluit is niet gespecificeerd wat verzoekster sub 2 moet doen om het verbeuren van een dwangsom te voorkomen.

De voorzieningenrechter stelt vast dat van functioneel daderschap geen sprake is. De voorzieningenrechter overweegt voorts dat verzoekster sub 2 wel als overtreder kan worden aangemerkt voor zover zij het in haar macht heeft de overtreding ongedaan te maken. Verzoekster sub 2 heeft op 27 juni 2024 een brief gestuurd aan verzoekers sub 1 waarin nogmaals is benadrukt dat verzoekers sub 1 gehouden zijn zich bij de exploitatie te gedragen naar hetgeen de last onder dwangsom voorschrijft. Naar het voorlopig oordeel van de voorzieningenrechter heeft verzoekster sub 2 daarmee in beginsel aan de last voldaan. Dit laat echter onverlet dat de last zo is geformuleerd dat verzoekster sub 2, ondanks die brief aan verzoekers sub 1, toch dwangsommen verbeurt als verzoekers sub 1 in strijd met de last handelen. Anders dan het college stelt, kan verzoekster sub 2 niet zonder een dwangsom te verbeuren aan de last voldoen door de huurovereenkomst te ontbinden want voor het ontbinden van de huurovereenkomst is pas ruimte als de last wordt overtreden en in dat geval verbeurt verzoekster sub 2 ook een dwangsom. Door verzoekster sub 2 is benadrukt dat ook met een dergelijke ontbinding de nodige tijd gemoeid is zodat zij vele dwangsommen kan verbeuren in die periode. Ook feitelijk heeft een verhuurder in een situatie als deze maar weinig mogelijkheden om de mogelijke overtredingen te voorkomen. Verzoekster sub 2 heeft het daarom niet in haar macht om verbeuring van een dwangsom te voorkomen. Daarmee heeft deze last onder dwangsom voor verzoekster sub 2 feitelijk het karakter van een punitieve sanctie en zal het aan verzoekster sub 2 gerichte besluit naar het voorlopig oordeel van de voorzieningenrechter in bezwaar in deze vorm geen stand kunnen houden.

6.1. Tegen die achtergrond heeft verzoekster sub 2 een spoedeisend belang en wordt de schorsing van het aan haar gerichte besluit toegewezen. De voorzieningenrechter schorst het aan verzoekster sub 2 gerichte en door haar bestreden besluit van 23 mei 2024 tot zes weken na de beslissing op bezwaar.

LEE 24/2792

7. Verzoekers sub 1 voeren aan dat de bruiloften en vergaderingen vaak meer dan een jaar van tevoren gereserveerd worden. Voor 2025 zijn al 40 huwelijken gereserveerd. Als verzoekers sub 1 nu niet meer kunnen reserveren dan zullen de gasten niet meer terug komen en betekent dat het einde van een gerenommeerd bedrijf met ontslagen en vele financiële gevolgen.

8. De voorzieningenrechter is van oordeel dat verzoekers sub 1 een spoedeisend belang hebben bij een voorziening omdat hun bedrijfsvoering door de aan hen opgelegde last onder dwangsom zeer ernstig wordt ingeperkt. Daardoor is het voldoende aannemelijk dat verzoekers sub 1 in een financiële noodsituatie zullen komen te verkeren. De voorzieningenrechter zal daarom aan de hand van de bezwaargronden van verzoekers sub 1 beoordelen of er aanleiding is om een voorlopige voorziening te treffen.

9. Verzoekers sub 1 voeren in bezwaar aan dat handhaving vanaf 1 augustus 2024 onredelijk is gelet op hun branche waarin ver in de toekomst gepland wordt. Voor 2025 staan al 40 bruiloften geboekt. Verder heeft de stichting Het Drents Landschap in april 2023 al een aanvraag om vergunning gedaan en het college staat welwillend tegenover legalisatie.

10. De voorzieningenrechter stelt vast dat het college naar aanleiding van het verzoek van derde tot handhaving is overgegaan. Het college heeft aan het bestreden besluit de

overtreding van artikel 5.1, eerste lid, sub a, van de Omgevingswet ten grondslag gelegd. De Omgevingswet is op 1 januari 2024 in werking getreden. Omdat het verzoek om handhaving door derde is ingediend in april 2023, dat is vóór het tijdstip van inwerkingtreding van de Omgevingswet, blijft op grond van artikel 4.3, aanhef en onder a, van de Invoeringswet omgevingswet het recht zoals dat gold onmiddellijk voor dat tijdstip van toepassing tot het besluit op die aanvraag onherroepelijk wordt. Het college heeft dan ook ten onrechte de overtreding van de Omgevingswet als grondslag voor het handhavingsbesluit genomen.

10.1. De voorzieningenrechter constateert dat het college van oordeel is dat het houden van een huwelijksvoltrekking met horeca op zich past binnen de bestemming ‘Maatschappelijk’. Binnen die bestemming zijn maatschappelijke voorzieningen toegestaan waaronder wordt verstaan: educatieve, (sociaal-)medische, sociaal-culturele, levensbeschouwelijke, sport- en recreatieve voorzieningen en voorzieningen ten behoeve van openbare dienstverlening, alsook ondergeschikte detailhandel en horeca ten dienste van deze voorzieningen.

De voorzieningenrechter is met het college van oordeel dat een huwelijksvoltrekking kan vallen binnen openbare dienstverlening en in die zin toegelaten is.

10.2. Op de zitting is besproken of het houden van vergaderingen en het vieren van verjaardagen, jubilea, promoties en dergelijke kunnen vallen onder ‘openbare dienstverlening’. Het begrip ‘openbare dienstverlening’ is niet gedefinieerd in het bestemmingsplan en in de toelichting bij het bestemmingsplan is ook geen uitleg gegeven van het begrip. Het college kon op de zitting niet uitleggen waarom hij van oordeel is dat het geven van gelegenheid tot het houden van vergaderingen, het vieren van verjaardagen, jubilea, promoties en dergelijke niet tot ‘openbare dienstverlening’ kunnen worden gerekend. De voorzieningenrechter constateert dat de onderhavige activiteiten in beginsel een openbaar karakter hebben omdat een ieder in beginsel deze diensten kan afnemen en dat er sprake is van dienstverlening. Daarbij komt dat deze faciliteiten ook een maatschappelijke functie vervullen. Dat van ‘openbare dienstverlening’ alleen sprake is als er sprake is van uitvoering van een overheidstaak, zoals het college ter zitting stelde, vindt niet direct een aanknopingspunt in het bestemmingsplan. De voorzieningenrechter is dan ook van oordeel dat het college onvoldoende gemotiveerd heeft waarom deze activiteiten in strijd met de bestemming zouden zijn. Naar het voorlopig oordeel van de voorzieningenrechter kan de last onder dwangsom in bezwaar op dit onderdeel niet zonder meer stand houden.

10.3. De voorzieningenrechter constateert voorts dat in ieder geval voor huwelijksvoltrekkingen (die in overeenstemming met het bestemmingsplan worden geacht) en voor andere toegestane activiteiten, ondergeschikte horeca ten dienste van deze voorzieningen bij recht toegestaan is. Ook dit begrip ‘ondergeschikte horeca ten dienste van de voorziening’ is niet gedefinieerd in het bestemmingsplan en het college heeft in het bestreden besluit ook niet toegelicht wat daaronder wordt verstaan. De voorzieningenrechter kan dan ook niet volgen dat ondergeschikte horeca ten dienste van de openbare dienstverlening, betekent dat slechts een hapje en een drankje gedurende 2 uur na de huwelijksvoltrekking mag worden aangeboden. De voorzieningenrechter is wel van oordeel dat met de term ‘ondergeschikt’ hier wordt bedoeld dat er geen zelfstandige horeca mag worden uitgeoefend en dat de horeca gekoppeld moet zijn aan de activiteiten die zijn toegestaan maar ziet hier niet zonder nadere onderbouwing de beperking naar de soort van horeca die mag worden aangeboden of de tijdsduur waarbinnen die horeca mag worden

aangeboden. Het college heeft onvoldoende gemotiveerd waarom deze beperkingen uit artikel 11 van het bestemmingsplan voortvloeien. In die zin acht de voorzieningenrechter de last onvoldoende gemotiveerd en zal het bestreden besluit naar het voorlopig oordeel van de voorzieningenrechter ook op dit onderdeel geen stand kunnen houden.

10.4. Voorts constateert de voorzieningenrechter dat het college, nog los van de vraag naar hetgeen binnen de bestemming bij recht is toegestaan, op geen enkele wijze aan de hand van een rapportage door een bevoegde toezichthouder heeft geconstateerd dat sprake is van een overtreding en dat er ook daarom geen grondslag is voor het opleggen van een last onder dwangsom. De verwijzing naar de website en de geplande bruiloften zijn daartoe onvoldoende al was het maar omdat bruiloften zijn toegestaan, en wijzen meer in de richting van een preventieve last onder dwangsom als bedoeld in artikel 5:7 van de Awb, maar het college heeft niet gekozen voor een preventieve last onder dwangsom. Ook hierom is de voorzieningenrechter van oordeel dat het bestreden besluit onvoldoende is gemotiveerd.

10.5. Tegen deze achtergrond, nog los van een beoordeling van de wijze van het tot stand komen van de last onder dwangsom en het tot op heden ontbreken van een ontwerpbesluit op de aanvraag tot legalisatie van de onderhavige situatie, kan deze last onder dwangsom, naar het voorlopig oordeel van de voorzieningenrechter, in bezwaar geen stand houden. Gelet daarop is de voorzieningenrechter bevoegd tot het treffen van een voorlopige maatregel.

Belangenafweging

11. De voorzieningenrechter weegt de belangen van verzoekers sub 1 die pleiten vóór het treffen van een voorlopige voorziening en de belangen van het college en derde die pleiten tegen het treffen daarvan, als volgt af.

11.1. De voorzieningenrechter overweegt dat de last onder dwangsom in zijn huidige vorm verzoekers sub 1 zeer ernstig beperkt in de huidige en toekomstige bedrijfsvoering. Het feit dat er al lange tijd een procedure loopt om tot legalisatie van vermeende overtreding te komen en het feit dat het college daar zeer weinig voortvarend in opereert, dragen bij aan het gewicht van de belangen van verzoekers sub 1. Tegen de achtergrond van het legalisatietraject en de uitlatingen van het college in dat verband is de voorzieningenrechter van oordeel dat het college tot het bestreden besluit weinig algemeen belang hechtte aan de handhaving. Een en ander rechtvaardigt op zich de schorsing van de last onder dwangsom gericht aan verzoekers sub 1 tot zes weken na de beslissing op bezwaar.

11.2. De voorzieningenrechter constateert ook dat de belangen van derde hier in het geding zijn en dat derde gebaat zou zijn bij een vermindering van de activiteiten van verzoekers sub 1. Blijkens de behandeling ter zitting spitst het verzoek tot handhaving van derde zich vooral toe op de geluidsoverlast die derde ondervindt van de activiteiten van verzoekers sub 1. Het komt de voorzieningenrechter voor dat hetgeen door derde is gesteld met betrekking tot de door hem ervaren overlast, zeker een relevant en ook een zwaarwegend belang is. Schorsing van het bestreden besluit leidt tot een mogelijkheid voor verzoekers sub 1 om de bedrijfsvoering op de oude voet voort te zetten. Door derde is aangegeven dat het verzoek om handhaving is ingegeven door geluidsoverlast waarbij het zwaartepunt ligt bij de hinder die wordt ervaren op donderdag- en zondagavond na 23:00 uur, vrijdag- en zaterdagavond na 00:00 uur en bij de overlast die wordt veroorzaakt door

vertrekkende bezoekers die claxonneren en luidkeels afscheid nemen.

Door verzoekers sub 1 is op de zitting aangegeven dat zij (voorlopig) in ieder geval geen activiteiten op de zondag zullen faciliteren en dat de activiteiten donderdag, vrijdag en zaterdag om 00:00 uur gestaakt worden. Verder is door verzoekers sub 1 aangegeven dat er intussen al veel maatregelen genomen zijn om geluidsoverlast te beperken.

11.3. Gelet op de belangen van derde bepaalt de voorzieningenrechter bij wijze van voorziening dat de activiteiten op het landgoed op donderdag en zondag om 23:00 uur en op vrijdag en zaterdag om 00:00 beëindigd moeten zijn. Ook gelast de voorzieningenrechter aan verzoekers sub 1 om een reële inspanning te verrichten om geluidsoverlast door vertrekkende bezoekers te voorkomen.

11.4. Nu verzoekers sub 1 ter zitting hebben verklaard zich aan voorschriften te zullen houden, zal de voorzieningenrechter geen dwangsom aan hen opleggen. Wanneer blijkt dat niet voldaan wordt aan deze voorziening, kan een verzoek om wijziging van de voorziening worden gedaan.

12. De voorzieningenrechter wil met deze uitspraak niet vooruitlopen op de wijze waarop de gevolgen van de activiteiten op het landgoed gereguleerd moet worden. Het is aan het college om de gevolgen van de toegestane activiteiten op een passende manier te reguleren. Wanneer onduidelijkheid blijft bestaan over hetgeen bij recht is toegestaan, kan een vergunning voor strijdig gebruik helderheid geven over de toegestane activiteiten. De voorzieningenrechter wil met deze uitspraak slechts een voor alle partijen passende oplossing realiseren hangende de besluitvorming op de bezwaren van verzoekers sub 1 en verzoekster sub 2.

Conclusie en gevolgen

13. De voorzieningenrechter wijst de verzoeken toe en treft de voorlopige voorzieningen zoals onder nummers 6.1, 11.1 en 11.3 beschreven.

13.1. Omdat de voorzieningenrechter de verzoeken toewijst moet het college het griffierecht aan verzoekers sub 1 en verzoekster sub 2 vergoeden. Ook krijgt verzoekster sub 2 een vergoeding van haar proceskosten. Het college moet deze vergoeding betalen. De vergoeding is met toepassing van het Besluit proceskosten bestuursrecht als volgt berekend. Voor de rechtsbijstand door een gemachtigde krijgt verzoekster sub 2 een vast bedrag per proceshandeling. De gemachtigde heeft het verzoekschrift ingediend en aan de zitting deelgenomen. Elke proceshandeling heeft een waarde van € 875,-. De vergoeding bedraagt dan in totaal € 1.750,-.

Beslissing

De voorzieningenrechter:

- wijst het verzoek om voorlopige voorziening van verzoekster sub 2 toe en schorst het aan haar gerichte en door haar bestreden besluit van 23 mei 2024 tot zes weken na de beslissing op het bezwaar van verzoekster sub 2;
- wijst het verzoek om voorlopige voorziening van verzoekers sub 1 toe, schorst het aan verzoekers sub 1 gerichte en door hen bestreden besluit van 23 mei 2024 tot zes weken na de beslissing op bezwaar en treft de voorziening dat de activiteiten op het landgoed op donderdag en zondag om 23:00 geëindigd moeten zijn, op vrijdag en zaterdag om 00:00 uur geëindigd moeten zijn en bepaalt dat verzoekers sub 1 een reële inspanning moeten verrichten om geluidoverlast door vertrekkende bezoekers te voorkomen;
- bepaalt dat het college het griffierecht van € 371 aan verzoekers sub 1 en verzoekster sub 2 moet vergoeden;
- veroordeelt het college tot betaling van € 1.750,- aan proceskosten aan verzoekster sub 2.

Deze uitspraak is gedaan door 5.1.2e, voorzieningenrechter, in aanwezigheid van 5.1.2e, griffier. De uitspraak is uitgesproken in het openbaar op 31 juli 2024.

griffier

de griffier is verhinderd de uitspraak te ondertekenen.

v

Een afschrift van deze uitspraak is verzonden aan partijen op:

31 JUL 2024

Tegen deze uitspraak staat geen hoger beroep of verzet open.

Legenda toegepaste uitzonderingsgrondslagen

In dit document zijn gegevens geanonimiseerd op grond van:

Wet	Artikel	Omschrijving	Pagina's
Wet open overheid	Art. 5.1 lid 2 sub e	De eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer	1, 2, 3, 4, 14, 19, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 37, 94, 95, 117, 124